

BULGARIAN

BASIC COURSE

Volume VIII

Lessons 66 - 75

July 1966

Revised February 1984

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

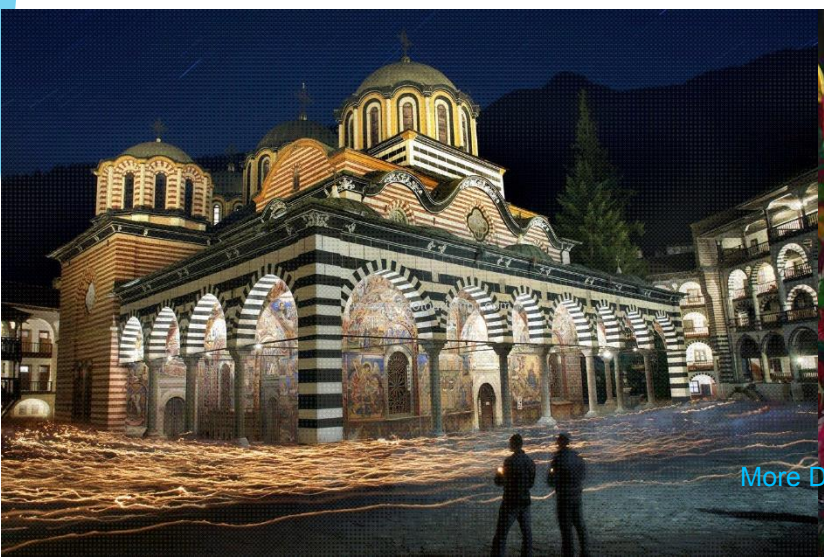

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

TABLE OF CONTENTS

		Page
1.	Lessons 66-75	1-203
	Lesson 66	1-22
	Grammar Perception Drill	2
	Cartoon Guide	7
	Dialogue: Farmers	8
	Grammar Analysis: Past Active Participle Used as an Adjective	9
	Grammar Drill	11
	Reading Text	14
	Translation	16
	Questions	17
	Homework	19
	Vocabulary	20
	Lesson 67	23-44
	Grammar Perception Drill	24
	Cartoon Guide	29
	Dialogue: The Military Oath	30
	Grammar Analysis: The Descriptive Imperative	31
	Grammar Drill	34
	Reading Text	37
	Translation	38
	Questions	39
	Homework	41
	Vocabulary	42

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lesson 68 _____ 45-66

Grammar Perception Drill _____ 46
Cartoon Guide _____ 51
Dialogue: Practice Air-Alert _____ 52
Grammar Analysis:
Special Negative Forms of the Imperative 54
Grammar Drill _____ 57
Reading Text _____ 59
Translation _____ 60
Questions _____ 61
Homework _____ 64
Vocabulary _____ 65

Lesson 69 _____ 67-78

Cartoon Guide _____ 69
Dialogue: The Punished Soldier _____ 70
Reading Text _____ 71
Translation _____ 72
Questions _____ 73
Homework _____ 75
Interpreting _____ 76
Vocabulary _____ 78

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lesson 70 _____ 79-106

Grammar Perception Drill _____ 80
Cartoon Guide _____ 87
Dialogue: At the Bathhouse _____ 88
Grammar Analysis:
Past Passive Participle _____ 89
Passive Voice _____ 91
Passive Voice - Present Tense _____ 94
Grammar Drill _____ 97
Reading Text _____ 101
Translation _____ 102
Questions _____ 103
Homework _____ 104
Vocabulary _____ 105

Lesson 71 _____ 107-132

Grammar Perception Drill _____ 108
Cartoon Guide _____ 113
Dialogue: Import - Export _____ 114
Grammar Analysis:
Passive Voice - Future Tense _____ 116
Hearsay Forms of the Passive Voice _____ 118
a. Present Tense _____ 120
b. Future Tense _____ 121
Grammar Drill _____ 123
Reading Text _____ 126
Translation _____ 128
Questions _____ 129
Homework _____ 130
Vocabulary _____ 131

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lesson 72 _____ 133-154

Grammar Perception Drill _____ 134
Cartoon Guide _____ 139
Dialogue: At the Varna Beach _____ 140
Grammar Analysis:
Passive Voice - Imperfect Tense _____ 141
Hearsay Form - Imperfect Tense _____ 142
Grammar Drill _____ 144
Reading Text _____ 148
Translation _____ 149
Questions _____ 150
Homework _____ 152
Vocabulary _____ 153

Lesson 73 _____ 155-166

Cartoon Guide _____ 157
Dialogue: On Combat Training Exercises _____ 158
Reading Text _____ 159
Translation _____ 160
Questions _____ 161
Homework _____ 163
Interpreting _____ 164
Vocabulary _____ 166

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Lesson 74 _____ 167-188

Grammar Perception Drill _____ 168
Cartoon Guide _____ 173
Dialogue: In the Milk Bar _____ 174
Grammar Analysis:
Passive Voice - Past Tense _____ 175
Hearsay Form - Past Tense _____ 176
Grammar Drill _____ 178
Reading Text _____ 182
Translation _____ 183
Questions _____ 184
Homework _____ 186
Vocabulary _____ 187

Lesson 75 _____ 189-203

Grammar Perception Drill _____ 190
Cartoon Guide _____ 193
Dialogue: Going to the Fair _____ 194
Grammar Analysis:
The Impersonal Passive _____ 195
Grammar Drill _____ 196
Reading Text _____ 198
Translation _____ 199
Questions _____ 200
Homework _____ 202
Vocabulary _____ 203

2. Grammar Index _____ 204-210

3. Table of Illustrations _____ 211-212

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ш Е С Т Д Е С Е Т И Ш Е С Т И У Р О К

L E S S O N 6 6

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Past Active Participle Used as an Adjective

1.

Всички се обърнаха към господина,
  който влезе.
Всички се обърнаха към влезлия
  господин.

Обърнаха ли се всички към
  господина, който влезе?

Да, всички се обърнаха към
  господина, който влезе.
Да, всички се обърнаха към
  влезлия господин.

Обърнаха ли се всички към
  влезлия господин?

Да, всички се обърнаха към
  влезлия господин.
Да, всички се обърнаха към
  господина, който влезе.

Към кого се обърнаха всички?
Какво направиха всички?
Кой се обърна към влезлия господин?
  господина, който влезе?

Всички се обърнаха към госпожицата,
  която влезе.
Всички се обърнаха към влязлата
  госпожица.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Всички се обърнаха към момичето,
  което влезе.
Всички се обърнаха към влязлото
  момиче.

Всички се обърнаха към селяните,
  които влязоха.
Всички се обърнаха към влезлите
  селяни.

Офицерът, който пристигна, отседна
  в хотел "България".
Пристигналият офицер отседна в
  хотел "България".

  офицери, американка, момиче

Студентът, който дойде, започна да
  учи.
Дошлият студент започна да учи.

  студентка, студентки, момче

  и т. н.

2.

Всички гледат господина, който е влязъл.
Всички гледат влезлия господин.

Всички гледаха господина, който беше
  влязъл.
Всички гледаха влезлия господин.

Какво правят всички?

Всички гледат господина,
  който е влязъл.
Всички гледат влезлия
  господин.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Какво правеха всички?

Всички гледаха господина,
  който беше влязъл.
Всички гледаха влезлия господин.

Кого гледат всички?
Кого гледаха всички?

  госпожа, жени, момиче

  и т. н.

3.

Всички се обърнаха към мъжа,
  който влезе в стаята.
Всички се обърнаха към влезлия
  в стаята мъж.

Всички се обърнаха към мъжа,
  който влезе в стаята.

  госпожица, двете госпожици,
  дете

  и т. н.

Всички се обърнаха към влез-
  лия в стаята мъж.

Брат му, който е седнал до
  прозореца, учи български.

  курсистите ни, сестра му,
  братовчед ѝ

  и т. н.

Седналият му до прозореца
  брат учи български.

Приятелите му, които бяха заминали
  за Италия, телеграфираха от Рим.
Селяните, които бяха седнали до
  печката, се грееха.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Децата, които бяха отишли на кино в пет часа следобед, се върнаха късно.
Детето, което беше излязло на двора,играеше с кучето.
Курсистът, който е седнал до прозореца, спи.
Новият началник на Военното училище за езици, който пристигна тази сутрин с аероплан, ще говори на всички в салона на театъра.

Излязлото на двора дете играеше с кучето.
Седналият до прозореца курсист спи.
Пристигналият тази сутрин с аероплан нов началник на Военното училище за езици, ще говори....

Пътниците, които са отседнали в хотел "България", трябва да плащат по десет лева за стая.

Товарният параход, който влезе в пристанището преди половин час, е американски.

Момчето,което беше паднало в морето, не можеше да плува.

Сестра му, която замина /беше заминала/ за Германия, се върна.

4.

Кръчмарят, който беше седнал до печката, говореше на селяните.
Седналият до печката кръчмар, говореше на селяните.
Кръчмарят, седнал до печката, говореше на селяните.

Кръчмарят, който беше седнал до печката, говореше на селяните.

баба ми, двете жени, дядо ми, момичето

и т. н.

Кръчмарят, седнал до печката, говореше на селяните.

Баба ми, седнала до печката, говореше на селяните.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Пътникът, който пристигна преди малко, нае такси.

Студентите, които се бяха обърнали към мен, ме слушаха внимателно.

студентът, студентката, момчето, децата

и т. н.

От зданието, което беше изгоряло преди няколко дена, се издигаше още гъст дим.

ограда, здания, театър, къща, кино

и т. н.

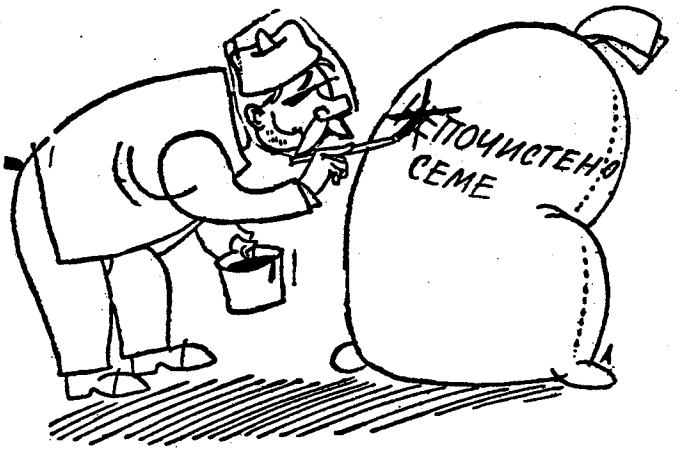

Чиста работа

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 65

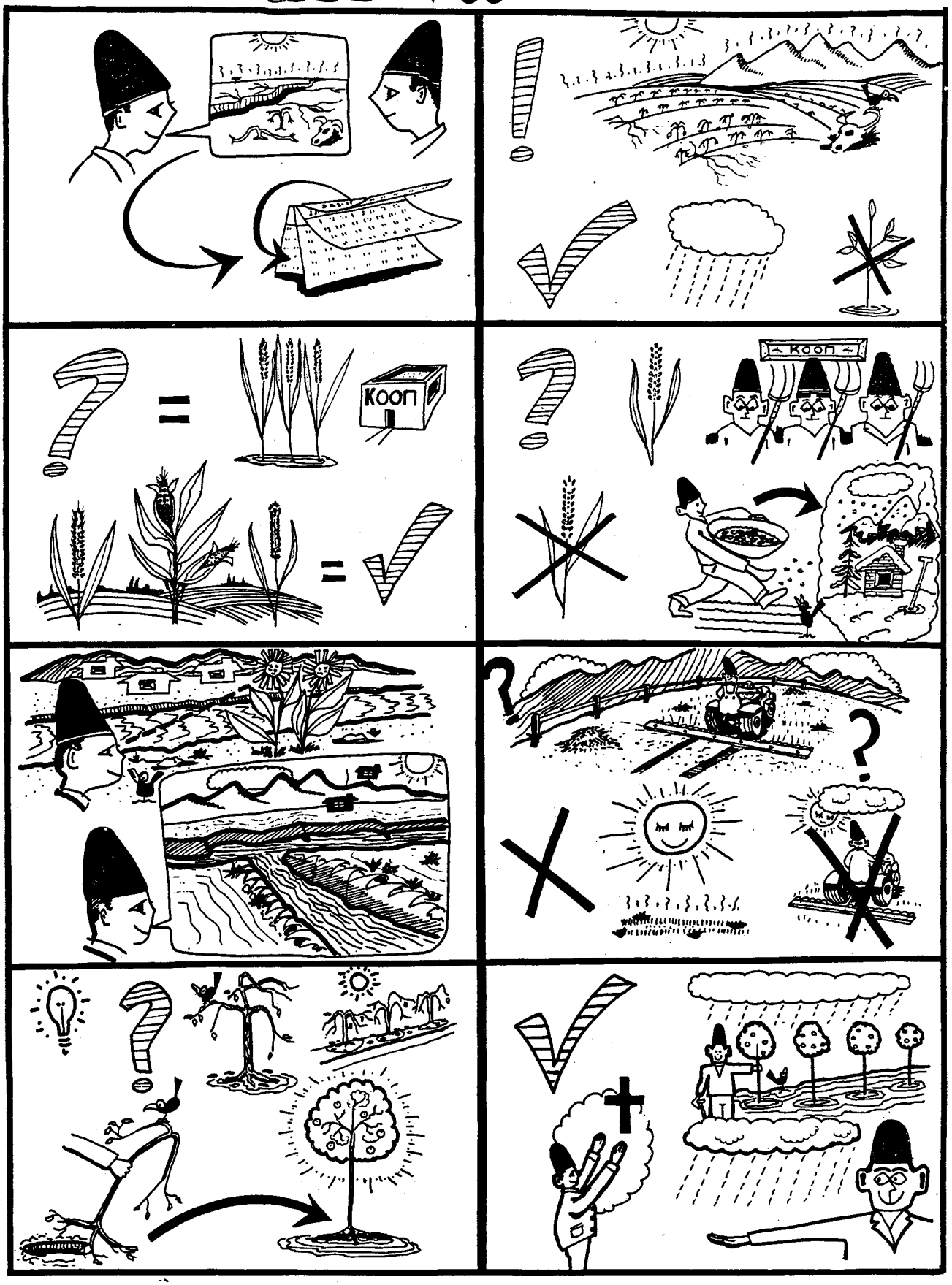

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЗЕМЕДЕЛЦИ

Стойчо
Стефан

- Стефане, какво́ ми́слиш за тазгоди́шната суша́?
- Ло́шо, Стойчо. Страху́вам се, че ще продължи́ по́-дълго, отколкото предполага́хме.

- Ако ста́не това́, цялата рекóлта ще загúне.
- Прав си. Падналият напоследък дъжд не помóгна никак.

- Как са жúтните растéния на кооперати́ва?
- Жúтото, ръжта́ и цáревицата са гóре-дóлу добре́.

- А ечемúкът на кооперáторите?
- Той не е добре́. Зася́ха го мнóго къ́сно тáзи годúна.

- Минáвайки вчéра покрáй рекáта, видя́х, че слънчогледът там расте́ хýбаво.
- Да, защóто са отбúли водá от рекáта, та го напоя́ват.

- Сúгурно са окосúли вéче ливáдата.
- Не. Изгоря́лата от слънцето трева́ не е за косéне.

- Чýдим се какво́ да напрáвим с изсъ́хналите в овóщните градúни дръвчéта?
- Тря́бва да ги изкорени́м и засади́м нóви.

- Това́ мóже да напрáвим, след като́ па́дне пъ́рвият напои́телен дъжд.
- Чул те Гóспод! Сáмо такъ́в дъжд ще ни спаси́.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 66

ГРАМАТИКА

THE PAST ACTIVE PARTICIPLE* USED AS AN ADJECTIVE

1. The past active participle, besides being used to form the compound tenses in Bulgarian, is also used as an adjective. In this case it may be used with the article.

2. Participles usually derived from verbs expressing motion or condition are used as adjectives.

3. Past active participles used as adjectives are translated into English in two ways:

a. With a relative subordinate clause beginning with the pronouns who, which, that. The verb of the subordinate clause has to be in the past, present perfect or pluperfect tense, since the past active participle always denotes an action which happened and is completed before the action expressed by the verb of the clause in which the participle is used.

Examples:

Всѝчки погле́днаха вле́злия
в ста́ята господи́н.

Everybody looked at the gentleman who had entered the room.

Всѝчки погле́днаха господи́на,
вля́зъл в ста́ята.

---

* The formation and the usage of this participle as a part of the compound tenses are described earlier. See V, pp. 14-16 176-178, 200-204.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Па́дналият напосле́дък дъжд
не помо́гна на су́хите ни́ви.

Дъждът, па́днал напосле́дък,
не помо́гна на су́хите ни́ви.

The rain which had fallen lately did not help the dry fields.

Пони́кналият ве́че слънчогле́д
расте́ ху́баво.

Слънчогле́дът, пони́кнал ве́че,
расте́ ху́баво.

The sunflower which has already sprouted is growing well.

Изгоря́лата от сля́нцето трева́
не е ху́бава за фура́ж.

Трева́та, изгоря́ла от сля́нцето,
не е ху́бава за фура́ж.

The grass which was burned by the sun is not good for forage.

Какво́ ще пра́виш с изсъ́хналите
дърве́та?

What are you going to do with the trees which have dried out?

b. With an adjective or adjective noun.

Examples:

За умре́лите гово́рим са́мо
ху́баво или ни́що.

About the dead we speak only well or nothing at all.

Изсъ́хналите дърве́та са я́бълки.

The dry trees are apple trees.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 66

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Past Active Participle Used as an Adjective

1.

Дъждът, който падна напоследък, не помогна никак на реколтата.
Падналият напоследък дъжд не помогна никак на реколтата.

Дъждовете, които паднаха преди няколко седмици, помогнаха много на реколтата.
Падналите преди няколко седмици дъждове помогнаха много на реколтата.

Житото, което е горе-долу узряло, ще изсъхне, ако сушата продължи.

Слънчогледът, който е пониквал покрай реката, расте хубаво.

Тревата, която изгоря от слънцето, не е за косене.

Чудя се какво да правя с дръвчетата, които са изсъхнали.

Напоителният дъжд, който падна преди няколко дена, помогна много на житните растения.

Сушата, която е настъпила, не дава никакво спокойствие на селяните.

Житото и ръжта, които пожълтяха много рано, изгарят от силното слънце.

Царевицата, която изгоря от силното слънце, не е порасла никак.

Дъждът, който заваля завчера, ще помогне на реколтата.

Сестра ми, която настина миналата седмица, не е оздравяла още.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Брат му, който е оздравял, се чувствува много добре.
Момичето ѝ, което се беше разболяло преди няколко дена, замина за Варна.
Госпожица Стоянова, която е заминала за Виена, ще следва медицина.
Кучето, което беше скочило от лодката в морето, плуваше към брега.
Пътниците, които пристигнаха тази сутрин с бързия влак, отседнаха в един хотел до гарата.
Децата им, които отидоха на училище в 7 ч. тази сутрин, са забравили книгите си в къщи.
Госпожицата, която влезе преди малко в канцеларията, е секретарка на редактора.
Американският товарен параход, който е спрял в средата на залива, е много голям.

/Да се използват предишните изречения и със следващите упражнения./

2.

Падналият преди няколко седмици дъжд не помогна никак на реколтата.

Дъждът, който падна /беше паднал/ преди няколко седмици, не помогна никак на реколтата.

Настъпилата суша не дава никакво спокойствие на селяните.

Сушата, която настъпи /е настъпила/, не дава никакво спокойствие на селяните.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

3.

Заминалата му за Германия сестра се върна.
Падналите напоследък дъждове помогнаха на реколтата.

Сестра му, заминала за Германия, се върна.
Дъждовете, паднали напоследък, помогнаха на реколтата.

и т. н.

4.

Дъждът, който падна напоследък, помогна ли на реколтата?

Да, дъждът, който падна.....
Да, падналият напоследък дъжд, помогна на реколтата.
Да, дъждът, паднал напоследък, помогна на реколтата.

Не, дъждът, който.....
Не, падналият напоследък.....
Не, дъждът, паднал.....

и т. н.

Какво помогна на реколтата?
Какво ще стане с узрялото горе-долу жито, ако сушата продължи?
Расте ли хубаво поникналият покрай реката слънчоглед?
Как се чувствува оздравялата му преди няколко дена майка?
Къде отседнаха пристигналите тази сутрин пътници?
Мислите ли, че дъждът, който заваля вчера, ще помогне на реколтата?
Американски ли е параходът, спрял в средата на залива?

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Земеделци

От няколко месеца хората в село Ягода[1] са загрижени. Настъпилата[2] суша не им дава никакво[3] спокойствие. Страхуват се, че ако сушата продължи по-дълго, цялата реколта ще загине. Падналият[4] напоследък дъжд не помогна много.

Житните растения на стопанството[5] не са добре. Житото[6] и ръжта[7] са пожълтели много рано. Някои от царевиците[8] изгарят от силното слънце. Ечемикът[9] също така не расте добре, защото го засяха много късно тази година. Кооператорите чакаха да завали дъжд.

Не можаха да окосят ливадите навреме. Изгорялата в тях трева не беше хубава за косене. Само слънчогледът край реката расте добре. Миналата година кооператорите отбиха вода от реката, така че сега има достатъчно вода за напояването му.

Овощните градини също са сухи. В тях има много изсъхнали дръвчета. Кооператорите се чудят какво да правят с тях. Някои предлагат да изкоренят тези, които са изсъхнали и на тяхно място да засадят други. Вероятно те ще направят това, след като вали дъжд.

Всички мислят, че само напоителен дъжд ще ги спаси.

---

1. Ягода = strawberry. Villages very often have as a name a noun indicating a fruit, e.g. с. /с. = село/ Круша = pear, с. Малина = raspberry. On the other hand the neuter gender of an adjective derived from a noun indicating fruit serves as a name of a city of village e.g. с. Ябълково = Apple Village; гр. /гр. = град/ Дряново = Dogwood City.
2. настъпилата суша = сушата, която настъпи = the drought which has set in.
3. Notice the double negation: не ... никакво.
4. падналият дъжд = дъждът, който падна = the rain which fell.
5. стопанство, кооперативно = cooperative farm.
6. жито = wheat. Bread, the main food of the population, is made of wheat.
7. ръж = rye; in the higher elevations of the mountains wheat does not thrive, but rye does; rye bread is common there.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

8. пора́слите ца́ревици = ни́вите, на кои́то ца́ревицата е пора́снала = the fields in which the corn has sprouted; corn is used mainly as fodder, seldom for preparation of bread. Corn mush = качама́к is also a preferred food in the mountains.
9. ечеми́к = barley is used as fodder only.

През тези дни учениците от първа смесена гимназия „Иван Аксаков" в Пазарджик са в помощ на кооператорите на ТКЗС в с. Говедаре, Пазарджишки окръг, по прибиране на богатата реколта. На снимката: Ученички от единадесети клас помагат на бригадата на Спас Боянов да оронва по 10—11 тона царевица на ден

Снимка *Ив. Андреев*

Доячките Пенка Иванова и Железка Енева от с. Каменец, Ямболски окръг, се съревновават за получаване повече мляко. Първенец е Пенка Иванова. Тя е надоила 21,600 л мляко, но Железка Енева се старае да я достигне

Снимка *М. Николов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Well, my friend, I have been waiting for you for an hour already. Where have you been?
- Coming here I met, quite by chance, Radka, to whom you had introduced me the day before yesterday. She started talking about the car her father had bought for her. She had been driving the car for a few days now and she likes it very much.

- All that is very nice but you're going to miss your plane which will take off in a few minutes. Have you got the keys of your apartment which you wanted me to keep until you come back?
- Here they are.

- Where is your friend with whom you'll be traveling?
- He is at the ticket window, verifying the tickets.

- Have you handed in your luggage?
- Yes, I have. However, I had to pay 89 leva extra (in addition).

- Why? What happened?
- All passengers whose luggage exceeds twenty kilograms have to pay an additional fee.

- Is it a twin-engine or a four-engine plane you are going to fly in?
- It is a four-engine plane.

- Come on, let's go. They are announcing over the loud-speaker that the plane is leaving in ten minutes.
- I have to say good-by to my uncle.

- Who is your uncle?
- The old man with whom Stoyan is talking.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 66

ВЪПРОСИ

1. Как се чувствуват селяните от село Ягода?
2. Защо са загрижени селяните?
3. Защо нямат спокойствие селяните?
4. Защо се страхуват селяните?
5. Какво може да стане, ако сушата продължи по-дълго?
6. Кои растения на кооператива са горе-долу добре?
7. Защо някои от пораслите царевици не са хубави?
8. Как расте ечемикът?
9. Защо ечемикът не расте хубаво?
10. Каква беше тревата по ливадите?
11. Защо те не можаха да окосят изгорялата по ливадите трева?
12. Как расте слънчогледът край реката?
13. Какво направиха селяните миналата година, за да напоят слънчогледа?
14. Защо расте хубаво слънчогледът край реката?
15. Какви са овощните градини?
16. Какви дръвчета има в овощните градини?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

17. Какво мислят да направят кооператорите с изсъхналите дръвчета?

18. Кога ще засадят те други дръвчета на мястото на изсъхналите?

19. Какъв дъжд може да спаси кооператорите?

20. През кое време на годината има суша в Съединените щати?

21. В коя част на страната обикновено има суша?

22. Кога започва обикновено сушата?

23. Какво става с житните растения, когато сушата продължи?

24. Кога са сухи овощните градини?

25. Какво правят хората, когато в овощните им градини има изсъхнали дръвчета?

26. По кое време на годината валят най-много дъждове в Съединените щати?

27. Къде валят най-много дъждове в Съединените щати?

28. Какви житни храни засяват в щата Ви?

29. Кога ги засяват селяните?

30. Къде растат те по-добре: в планините или в долините?

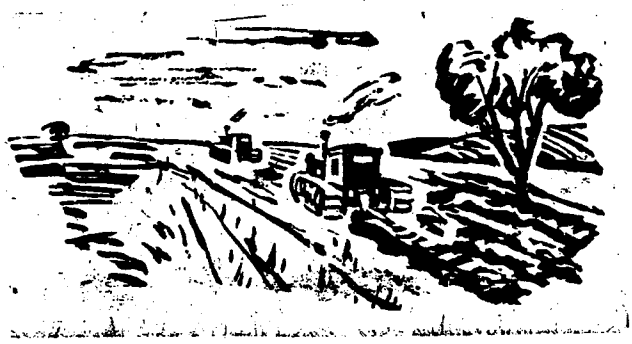

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Change the following sentences using the past active participle as an adjective.

Example: Всички се обърнаха към господина, който влезе.
Всички се обърнаха към влезлия господин.

1. Дъждовете, които паднаха преди няколко дни, помогнаха много на реколтата.

2. Пътниците, които пристигнаха в 9 ч. тази сутрин, отседнаха в хотел "България".

3. Тревата, която е изгоряла от силното слънце, не е хубава за косене.

4. Момчето , което отиде на църква преди два часа, още не се е върнало.

Част II

Преведете на английски:

1. Прибралите се преди малко деца са си легнали вече.

2. Настъпилата от няколко седмици суша не дава никакво спокойствие на загрижените селяни.

3. Влезлите в кръчмата преди няколко минути селяни свалиха кожусите си и,сядайки до печката, започнаха да се греят.

Част III

Record the Reading Text of this lesson by replacing, wherever possible, the past active participle, used as an adjective,with the respective subordinate clause.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

Гóспод	God
чул те Гóспод!	God hear you!
дръвчé n.pl. дръвчéта dimin.	small tree
ечемúк m.	barley
жúтен, тна,о,и	cereal, wheat
жúтни растéния	cereal plants, cereals
жúто n.pl. житá	wheat
загúвам	to perish
загúна,е,ах	
загрúжен, а,о,и	worried
засáждам	to plant
засадя́, и́,úх	
зася́вам	to sow
засéя,éе, зася́х	
земеделéц m.pl. земеделци	farmer
after numerals - земéделеца	
изкорения́вам	to uproot
изкорения́, и́,úх	
изсъ́хвам	to dry (out, up), to wither
изсъ́хна, е,ах	
кооперáтор m.	member of a cooperative
косéне n.	mowing
кося́,и́,úх	to mow
покося́	
ливáда f.	meadow
напóителен, лна,о,и	irrigable
напоителéн дъжд	steady rain
напоя́вам	to irrigate
напоя́,и́,напóих	
настъ́пвам	1. to set in, to begin coming 2. to advance 3. to step on
настъ́пя, и,их	
овóщен, щна,о,и	fruit
овóщна градúна	orchard
отбúвам	to divert, to deflect
отбúя,е,úх	
пожълтя́вам	to turn yellow
пожълтéя,éе,пожълтя́х	
понúквам	to sprout, to come up
понúкна,е,ах	
порáствам	to grow up, to grow, become big, tall
порáсна,е,ах	
порастá,é,порáстох,е	
порáсъл, сла,о,и	

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

расте́, е́,я́х	to grow
расте́ние n.	plant
жи́тни расте́ния	cereal plants
рекóлта f.	crop
ръж f.with art. ръжта́	rye
слънчоглéд m.	sunflower
спася́вам	to save, to rescue
спася́, и́,и́х	
споко́йствие n.	calm, calmness, tranquility
не да́вам ня́кому споко́йствие	to worry someone
су́шата не им да́ва ни́какво споко́йствие	The drought worries them a lot.
су́ша f.	drought
та	and, so, well
тазгоди́шен, шна,о,и	this year's
трева́ f.	grass
узря́вам	to ripen, to become ripe
узре́я, е́е, узря́х	
ца́ревица f.	corn, maize
чу́дя се, и се, их се	to wonder, to be at a loss,
почу́дя се	to marvel, to be amazed

В с. Кутово, Видински окръг, са ожънати 500 дка пшеница по разделния начин. Сега комбайнерите Иван Цветков и Мишо Марков от МТС в с. Градада вършеят с комбайните „СК—3“ пшеницата

Снимка: *Г. Викентиев*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Жетва

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ш Е С Т Д Е С Е Т И С Е Д М И У Р О К

L E S S O N 6 7

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Descriptive Imperative

1.

Кой ще почисти стаята днес?
Да я почисти г-н Д... днес.
Г-н Д... да я почисти днес.

Кой ще почисти стаята днес? — Да я почисти г-н....
Г-н... да я почисти.

Кой ще почисти стаята утре? — Да я почистя аз.
Аз да я почистя.

тя, те, ние, ти, вие,
войниците, редникът Х...

и т. н.

Кой ще заведе децата на черква?
Кой ще доведе децата от черква?
Кой ще се разходи с децата из парка?
Кой ще занесе учебниците в канцеларията?
Кой ще донесе тетрадките от канцеларията?
Кой ще закара автомобила в автомобилната работилница?
Кой ще докара автомобила тук?
и т. н.

Какво да купи Стоян от пазара? — Да купи малко зеленчук.
картофи
зеле

те, аз, тя, ние, вие, ти

Какво да ти донесе тя от Виена?
те
той

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Как да пътуваме до Варна този път,
с влак или с аероплан?
Къде да отидат децата на курорт това
лято, на море или на планина?

Иван, ние, Елена, аз, ти

и т. н.

2.

Кой ще почисти стаята днес?
Нека я почисти г-н Х...
Нека г-н Х... я почисти.

Кой ще почисти стаята днес?

Нека я почисти г-н Х...
Нека г-н Х... я почисти.

Кой ще почисти стаята утре?

Нека я почистя аз.
Нека аз я почистя.

тя, курсистите, вие, ти
ефрейторът П.., ние

Кой ще ми помогне да занеса
тези куфари до таксито?
Как да изпрати тя това писмо,
препоръчано или обикновено?
Къде да отидем довечера, на кино
или на театър?
Кого да поканим този път, Христови
или Петеви?
Къде да отидем това лято, в Германия
или в Съединените щати?
Как да пътувам, с параход или с аероплан?
Кога да покани състудентите си, в събота
или в неделя?
Какво мезе да поднесем: кисели краставички
или кисело зеле?
Какво да приготвят за гостите: печени агнета,
прасенца, пуйки или кокошки?

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

3.

Кой ще почисти стаята днес?
Да я почисти той.
Нека я почисти той.
Нека да я почисти той.
Нека той да я почисти.

Кой ще почисти стаята днес?

Нека да я почисти той.
Нека той да я почисти.

ние, аз, вие, те, ти, тя,
двамата сержанти, Радка

Кой ще отиде да вземе малко тебешир?
Кой ще купи луканка този път?
Кой да чисти канцеларията идущата седмица?
Кой да посрещне Георгиеви на гарата?
Кой ще ми закърпи чорапите?
изгладн ризите
изпере
зашие

Къде да отидем ние в неделя?
аз
те
тя
той
децата
студентите

Нека да отидем на мач.
на концерт
на опера
на пикник
на екскурзия
на гости у Иван
на жур у Христо
на танцова забава
на село

Кога ще посетим това нощно заведение?
В колко часа да бъде Боян у вас?
да си легнат децата?
да ви повика тя по телефона?
да ти се обади тя по телефона?
ще ми телефонирате?
да бъдат курсистите тук?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Какво да купи Радка от пазара?

те, той, ти, ние

и т. н.

Нека да купи малко зарзават.
краставици
домати

и т. н.

Да отидеме ли на кино довечера?

той, децата, тя

и т. н.

Нека да отидеме.

Стоян да изпрати ли това писмо
препоръчано?
Да се върнат ли за вечеря?
Да отидем ли на мач тази неделя?

и т. н.

Маршовата стъпка на бойците от взвода е стегната и твърда

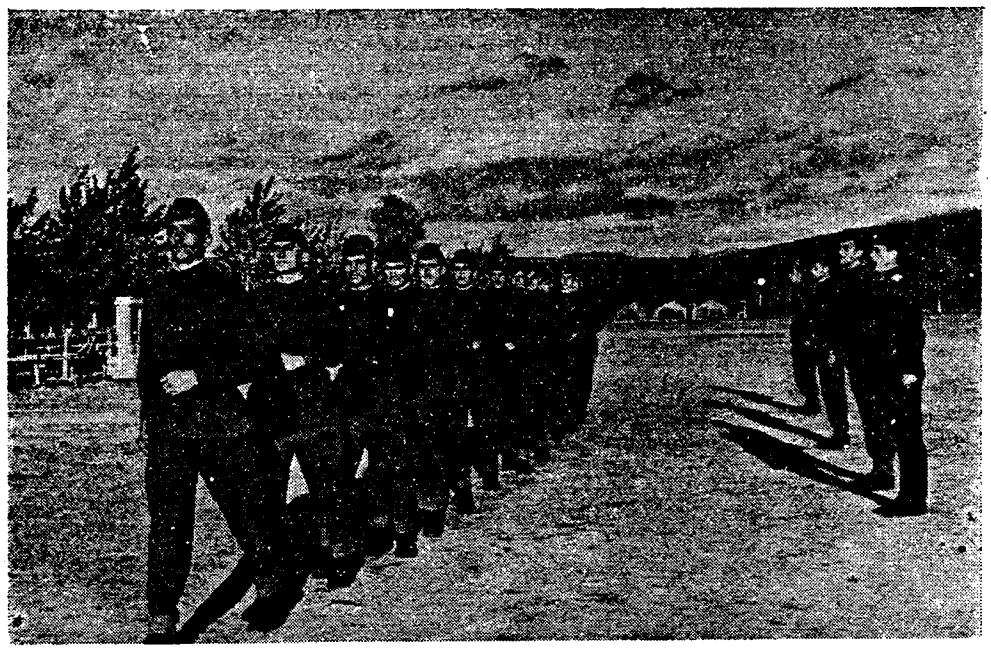

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

За вярна служба на Родината

Народ и армия заедно

Вълнуващ момент. Редник Петров целува бойното знаме!
Снимка *А. Савов*

След клетвата сърдечна майчинска целувка!

Заклех се!

Снимки *Ив. Камберов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 67

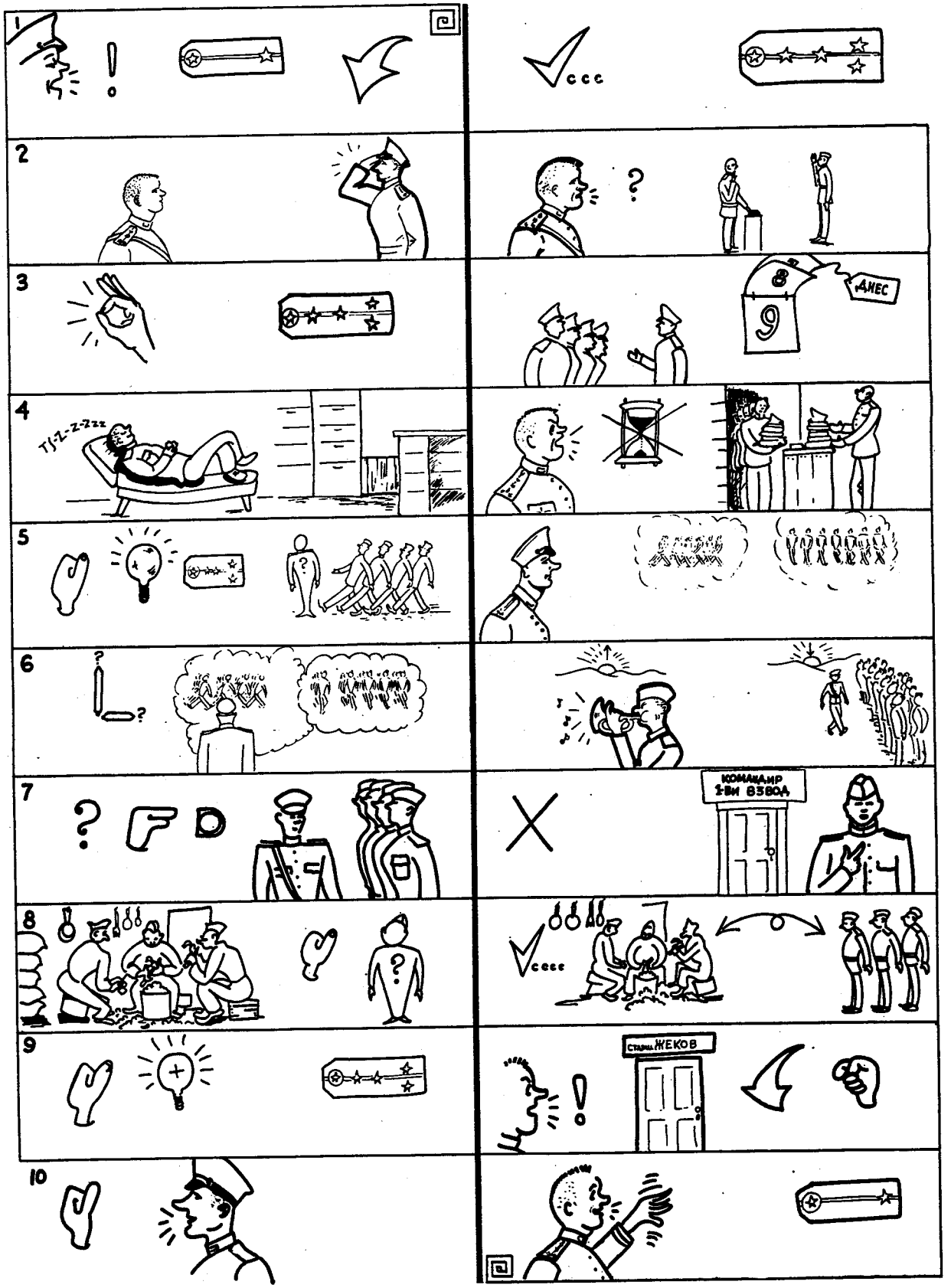

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПОДГОТОВКА ЗА КЛЕТВА

Капита́н Петро́в
Ре́дник То́шев

- Да до́йде лейтена́нт Хри́стов!
- Слу́шам, друга́рю капита́н.

Лейтена́нт Хри́стов
Капита́н Петро́в

- Заповя́дайте, друга́рю капита́н.
- Как върви́ подгото́вката за кле́твата, друга́рю лейтена́нт?

- Добре́, друга́рю капита́н.
- Не́ка вси́чки да облека́т но́вите си униформи за пре́гледа вдру́гиден!

- Старшина́та на ро́тата не ги е разда́л о́ще.
- Каже́те му, да ги раздаде́ вечна́га.

- Слу́шам, друга́рю капита́н. Кой ще подго́твя ро́тата за тържествения марш?
- Лейтена́нт Щъ́ркелов ще я подго́твя.

- Кога́ ще прове́жда лейтена́нт Щъ́ркелов строева́та подгото́вка?
- Ще я прове́жда еди́н час су́трин и еди́н час следо́бед.

- Ви́е ли ще извъ́ршите пре́гледа?
- Не, ще го извъ́рши командирът на пъ́рви взвод.

- Ня́колко мла́ди войни́ка са наря́д в ку́хнята. Да ги заме́стя ли със ста́ри[1] войни́ци?
- Да, замести́те ги!

- Слу́шам, друга́рю капита́н.
- Не́ка да се яви́ при мен старшина́ Же́ков!

- Вечна́га ще му преда́м, друга́рю капита́н.
- Свобо́ден сте друга́рю лейтена́нт!

- Слу́шам.

---

[1] стар - senior

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 67

ГРАМАТИКА

THE DESCRIPTIVE IMPERATIVE

The descriptive imperative is formed with the particle НЕКА or ДА or the combination НЕКА ДА plus the present tense of the verb.

It is used for all persons and numbers to express an order, a wish or a request, and it is equivalent to the English "let me", "you should", "have him", "let's", "you ought to", "have them", etc. followed by the main verb.

I. AFFIRMATIVE FORM

Imperfective Aspect

не́ка пи́ша	да пи́ша	не́ка да пи́ша
не́ка пи́шеш	да пи́шеш	не́ка да пи́шеш
не́ка пи́ше	да пи́ше	не́ка да пи́ше
не́ка пи́шем	да пи́шем	не́ка да пи́шем
не́ка пи́шете	да пи́шете	не́ка да пи́шете
не́ка пи́шат	да пи́шат	не́ка да пи́шат

Perfective Aspect

не́ка напи́ша	да напи́ша	не́ка да напи́ша
не́ка напи́шеш	да напи́шеш	не́ка да напи́шеш
не́ка напи́ше	да напи́ше	не́ка да напи́ше
не́ка напи́шем	да напи́шем	не́ка да напи́шем
не́ка напи́шете	да напи́шете	не́ка да напи́шете
не́ка напи́шат	да напи́шат	не́ка да напи́шат

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. NEGATIVE FORM

не́ка не пи́ша	да не пи́ша	не́ка да не пи́ша
не́ка не пи́шеш	да не пи́шеш	не́ка да не пи́шеш
не́ка не пи́ше	да не пи́ше	не́ка да не пи́ше
не́ка не пи́шем	да не пи́шем	не́ка да не пи́шем
не́ка не пи́шете	да не пи́шете	не́ка да не пи́шете
не́ка не пи́шат	да не пи́шат	не́ка да не пи́шат

Examples:

Да до́йде лейтена́нт Хайду́тов! Не́ка до́йде лейтена́нт Хайду́тов! Не́ка да до́йде лейтена́нт Хайду́тов!	Have (let) Lieutenant Haydutov come.
Не́ка вси́чки облека́т но́вите си униформи за пре́гледа!	Have them all (they all should) put on their new uniforms for the inspection.
Да ги раздаде́ ведна́га!	Have him distribute them immediately.
Не́ка лейтена́нт Ще́ркелов упражни́ ро́тата!	Let Lieutenant Shterkelov drill the company.
Да проведе́ упражне́нията след у́тринна заря́!	Have him conduct the exercises after reveille.
Не́ка да оти́дем на ки́но дове́чера.	Let's go to the movies tonight.
Не́ка изяда́т о́ще по едно́ ки́село мля́ко!	They each should have another helping of yoghurt.
Не́ка да оста́на в къ́щи.	Let me stay at home.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Да нау́чите уро́ците си на́й-напре́д, а по́сле да игра́ете!	You ought to learn your lessons first and then play.
Да ми донесе́ш обу́щата!	You should bring my shoes.
Не́ка вле́зе госпо́жица Пе́нева!	Have Miss Peneva come in.

Very often the descriptive imperative forms are preceded by the exclamation particles я or хайде which cannot be translated into English literally. These particles intensify the order, wish, or request.

Examples:

Я не́ка се яви́ старши́ната Же́ков при мен!	Have First Sergeant Jekoff come to me.
Я не́ка да не се ма́е!	He shouldn't loiter.
Ха́йде да ви́дим кой е по́-си́лен.	Let's see who is stronger.
Ха́йде не́ка оти́дем на ки́но.	Let's go to the movies.
Я да напи́ше веднъ́га дома́шната си ра́бота!	Have him write his homework immediately.

In unstressed position the subject is placed after the verb.

Не́ка вле́зе Ива́н! Не́ка да вле́зе Ива́н!

If stressed the subject follows не́ка.

Не́ка Ива́н вле́зе!

Не́ка Ива́н да вле́зе!

Note:
The short objective and reflexive pronouns are placed immediately before the verb:

Не́ка /да/ се въ́рнат веднъ́га! Не́ка /да/ му я даде́!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Descriptive Imperative

1.

Кой ще извърши прегледа?

Да го извърши командирът на първи взвод.
Нека го извърши.....
Нека да го извърши.....

Кой ще упражни ротата в тържествен марш?
Кой ще проведе упражненията?
Кой да упражни ротата в колона?
в разгънат строй
в маршировка
Кой да произведе стрелбата с пушки?
с картечници
с винтовки
с пистолети
Кой ще произведе отдельонните учения?
Кой да проведе упражненията след утринна заря?
Кой да проведе упражненията преди вечерна проверка?
Старшината да замести ли с редници младите войници, които са наряд в готварницата?
Да се яви ли старшината Жеков при вас?

2.

Кой да приготви шиш кебап този път?
гювеча
кебапчетата
кюфтетата
пържолите

Мария да го приготви.
Нека Мария го приготви.
Нека да го приготви Мария

ние, той, вие, те, ти, аз
и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Кой ще почисти канцеларията?
Кой ще заведе децата на зъболекар?
Кой да реже дърва за огъня?
събере
Кой ще опъне палатката?
Кой да забие колчетата?
Кой да организира пикника този път?
Кой ще отиде на лов тази събота?

и т. н.

3.

Къде да отидеме на курорт това
лято, на село или на море?

Стоян, ти, Елена и Радка, аз
вие, ние

и т. н.

Как да пътуваме до Съединените
щати: с параход или с аероплан?
Какво да купят от пазара?
Кого да поканим на жура?
Какво мезе да приготвят за жура?
Кога ще отидем на гости у Цаневи?
Какво да правиме довечера?
Кога ще тръгне той за София?
В кой хотел да отседне?
Докога ще остане той там?
Какво да следва в Софийския университет?

4.

С параход ли ще пътуваме този път?

той, ти, тя, вие, те

Да, нека пътуваме с параход.

Не, да не пътуваме с параход,
нека не....
нека да не....
да пътуваме с аероплан.
нека
нека да

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

За какво да се абонираме, за
вестник или за списание?
Къде да вечеряме: в къщи или в
ресторант?
Кога да публикуват това обявление във
вестника: в четвъртък или в
петък?
Къде да те чака той: в университета
или в кафене "България"?
Да телеграфираме ли на Христови или
да им телефонираме?
С каква пломба да ми пломбира предния
зъб, с златна или с порцеланова?

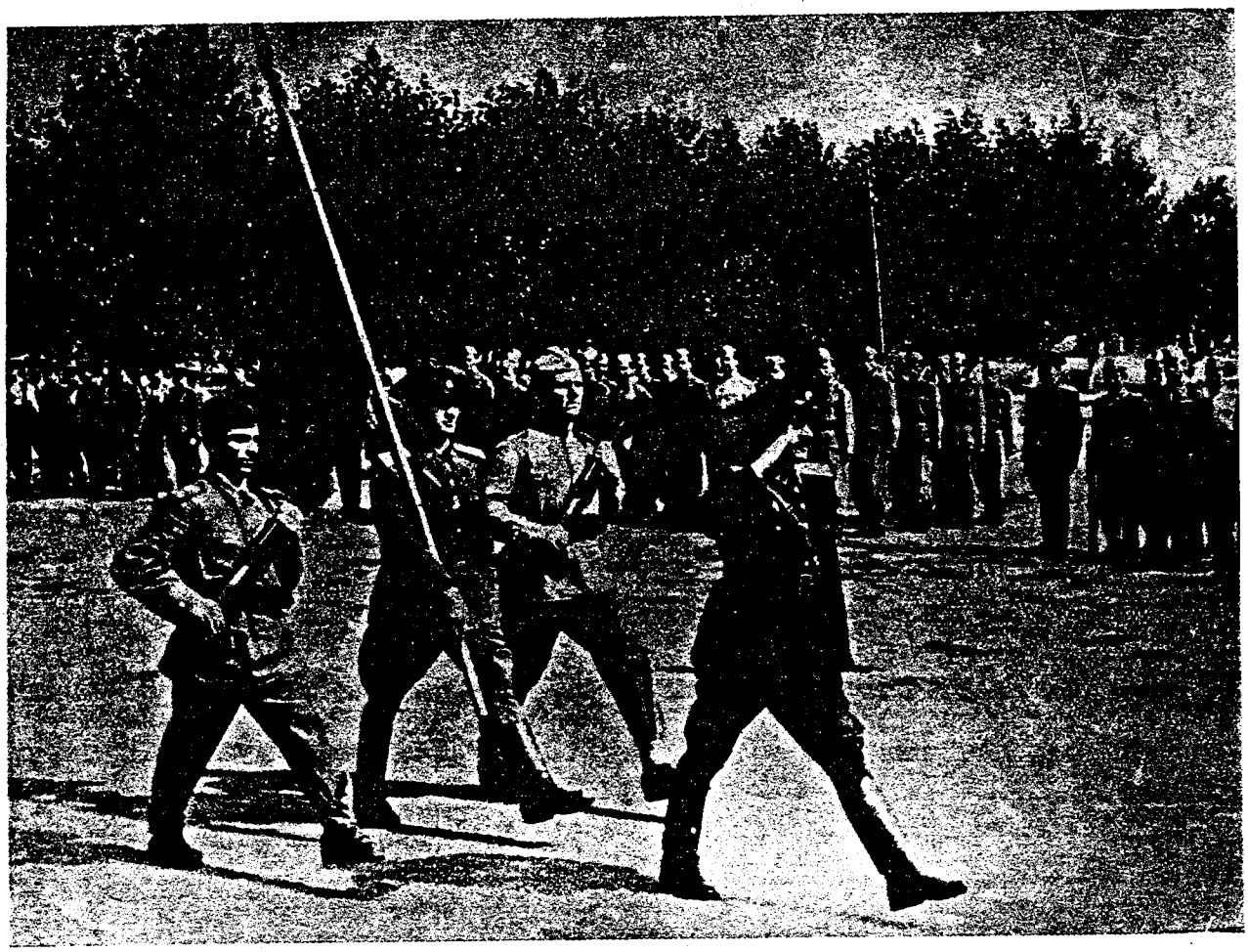

Деснофлангови асистент на бойното знаме е първенецът на полковата школа за сержанти Иван Иванов

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Няколко месеца след като постъпят на служба, всички млади войници в България полагат клетва. Много и разнообразни са занятията, които те имат през тези няколко месеца, за да свикнат с военния живот. Те полагат клетва пред знамето и пред командира на полка или пред по-висши командири - командира на дивизията или командира на армията.

Всеки командир на рота подготвя добре своите войници за клетва. Старшините обучават ротите си в маршировка. Те правят това обикновено в часа по строева подготовка. Те учат войниците да отговарят на поздравите на висши командири. Подготовката не е лесна, но всеки се старае много, защото иска да се представи добре пред висшите си комадири.

Няколко дена преди клетвата старите войници поставят знамена по сградите на казармата. Денят, в който младите войници полагат клетва, е голям празник за всеки полк. В този тържествен ден всички стари войници, сержанти и офицери носят ордените и медалите, които са получили за добра служба или храброст. Младите войници са строени на плаца на полка, а наоколо има много гости. Младите войници казват думите на тържествената клетва. Един по един те преминават под знамето, целуват го и високо произнасят думите "Заклех се!". Най-висшият командир поздравява заклелите се войници. След това под звуците на музиката ротите минават в тържествен марш пред командира и гостите.

След тържествената част започва празнуване. По плаца човек вижда групи от войници, които разговарят със своите родители, близки, приятели или любими. Под звуците на музиката на полка започват хора и ръченици. На всякъде поздравления, шум и игри. Следобед младите войници отиват в градски отпуск.

Всички си спомнят за този хубав ден - младите войници, които полагат клетва, родителите им, близките им, както и командирите им.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Haven't you told anyone about the picnic?
- I told someone, but I don't remember whom. I have been pretty busy lately. Every day I had to go on business to the Ministry of the Interior.

- Big deal! Nevertheless, you could phone everyone.
- I'm sorry. I'll tell my wife to remind me of that tonight.

- How was the trip to Boyana last Sunday?
- We had a wonderful time. Georgievs, who bought a new car last week, brought pork chops. After we barbecued (roasted, baked) them, we ate them all. They were very tasty. For dessert we had cold watermelon. There is a meadow by the stream. We lay on the grass, basked in the sun, bathed in the cold water of the brook.

- That's why you've got such a nice tan. It seems that you've put on some weight. I want to put on weight, but I cannot. I tried a few times, but I didn't succeed.
- Well, don't worry. Come with me on a picnic a few times, and you'll see.

- I'll do that. Have you seen any of our friends lately?
- No, I haven't seen anyone. Well, I'm starved. Let's go into that restaurant which is at the corner of the square. I have eaten a few times there. They have a wonderful wine kebab.

- I don't feel like eating now, but I'll accompany you because I feel very much like drinking something.
- O.K., let's hurry up.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

А. 1. Какво искал да знае капитанът от лейтенанта?

2. Как вървяла подготовката за клетвата?

3. Какво трябвало да направят всички за прегледа?

4. Защо не били получили новите униформи за прегледа?

5. Защо старшината не бил раздал още новите униформи?

6. Кой трябвало да подготви ротата за тържествен марш?

7. Как трябвало да подготви ротата лейтенант Щъркелов?

8. Кога трябвало той да проведе подготовката?

9. Кой щял да извърши прегледа?

10. Къде били наряд няколко млади войника?

11. Защо лейтенантът трябвало да замести младите войници със стари войници?

12. Кой трябвало да се яви пред капитана?

В. 1. Кога полагат клетва войниците в България?

2. Защо са много и разнообразни занятията, които младите войници имат, преди да положат клетва?

3. Пред кого полагат клетва младите войници?

4. Защо полагат клетва войниците?

5. Какво прави всеки командир на рота?

6. Какво правят старшините на ротите?

7. Кога подготвят обикновено старшините ротите си?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

8. На чии поздрави учат те войниците да отговарят?

9. Защо всеки се старае много?

10. Какво правят старите войници няколко дена преди клетвата?

11. Какво носят всички стари войници, сержанти и офицери в деня на клетвата?

12. Как полагат клетва младите войници?

13. Кой поздравява заклелите се войници?

14. Какво правят ротите, след като младите войници са положили клетва?

15. Какво започва след тържествената част?

16. Какво вижда човек по плаца?

17. С кого разговарят младите войници?

18. Какво правят войниците и техните гости под звуците на музиката на ролка?

19. Какво вижда човек навсякъде?

20. Защо всеки си спомня за този хубав, тържествен ден?

21. Къде отиват младите войници след това?

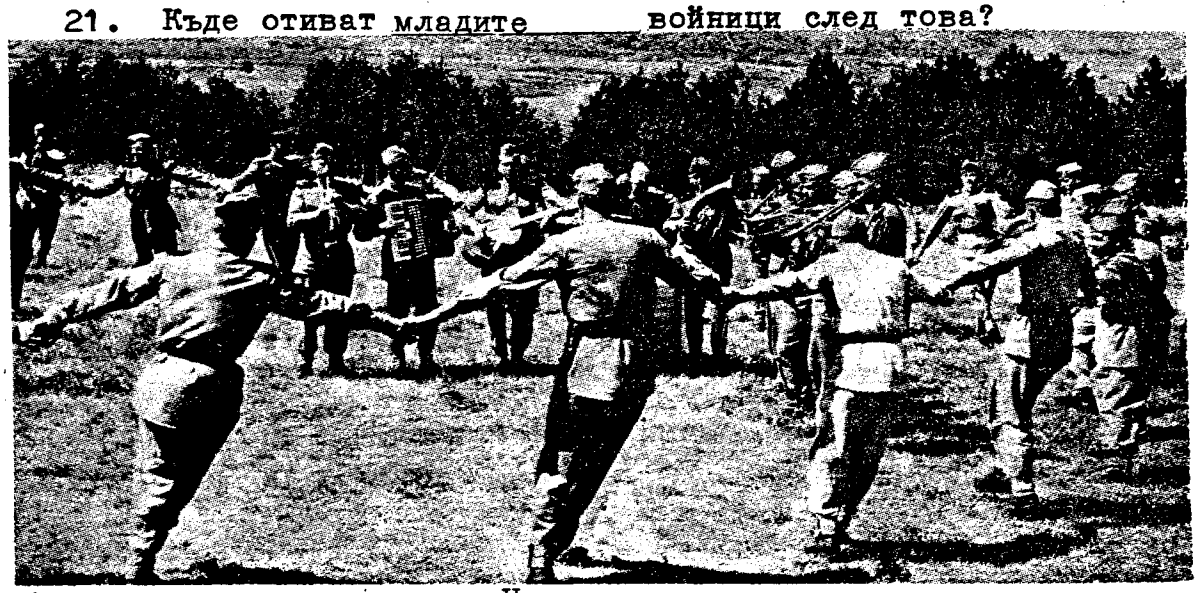

На хоро

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 67

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Преведете на български:

1. Let him put on his new uniform for the inspection.
2. Have them replaced by privates lst class.
3. They shouldn't loiter too much! Have them appear before the captain this afternoon.
4. Let Lieutenant Stoyanov conduct the exercises.
5. You're dismissed, comrade sergeant.
6. Let's go. We haven't got much time.

Част II

1. Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!
2. Запишете отговорите на въпроси 10 - 19!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

а́рмия f.	the armed forces
бли́зък m. /близка f. близки pl./	close relative or friend
вдру́гиден, дру́ги ден	the day after tomorrow
взвод m. pl. взво́дове aft.num. взво́да	platoon
ви́сш, а,о,и	high, high ranking
готва́рница f.	kitchen, usually at a military camp or post, in a boardinghouse, etc.
гру́па f.	group
диви́зия f.	division
дру́ги ден, вдру́гиден	the day after tomorrow
ду́ма f.	word
закле́вам се закълна́ се, е́ се закълна́х се, закле́х се закълна́л се, закле́л се	to swear, to vow, to take an oath
заме́ствам /заме́стям/ заме́стя, и,их	to replace, to take somebody's place
заповя́дайте!	mil. At your service! It is used when a military person is reporting to his superior.
заповя́дайте, другарю́ капита́н!	(Lt X) reporting, comrade captai
заря́ f.	a strong bright light at the horizon at sunrise or sunset
у́тринна заря́	mil. reveille
звук m.pl. зву́кове, (poet.) зву́ци aft.num. зву́ка	sound
под зву́ците на му́зиката	by the sound of the band
ключа́р m.with art. ключа́рят	(door) keeper mil. quartermaster
колóна f.	column
люби́м m. /любима f. любими pl. /	beloved, darling, sweetheart
ма́я се, ма́е се, ма́ях се	to dawdle, to potter, to busy oneself in an aimless fashion
меда́л m.	medal
наря́д m.	mil. special duty, KP
о́рден m.	mil. decoration

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 67

по	1. during 2. by
по вре́ме на	during the time of
еди́н по еди́н	one by one
подго́твям	to prepare
подго́твя, и,их	
подгото́вка f.	preparation
поздравле́ние	congratulation
преда́вам	to tell, to notify, to deliver
преда́м, даде́	to hand over
преда́дох, да́де	
предста́вям се	to present oneself, to introduce oneself
предста́вя се, и се, их се	
прове́ждам	to conduct, to hold, to carry out
проведа́, е́, прове́дох, е	
произна́сям	to pronounce
произнеса́, е́,е́сох,е́се	
разгова́рям се /с/	to converse (with), to talk (with)
разгово́ря се, и се, их се	
разгъ́нат, а,о,и	unfolded, unwrapped
разгъ́нат строй	line formation, open formation
разда́вам	to distribute, to hand out
разда́м, раздаде́	
разда́дох, разда́де	
свобо́ден, дна,о,и	free
свобо́ден сте	mil. you're dismissed
свръ́зка f.	orderly
слу́шам	mil. answer to an order: Yes. sir,
слу́шам, другарю капита́н!	Yes, comrade captain. Yes,sir.
строй m.pl. стро́еве	regime,system: mil. formation,line
разгъ́нат строй	open formation, line formation
под строй	in formation
тържествен, а,о,и	festive, solemn
тържествен марш	ceremonial march
хра́брост f.	bravery, courage, valor
with art.храбростта́	
целу́вам	to kiss
целу́на, е,ах	

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

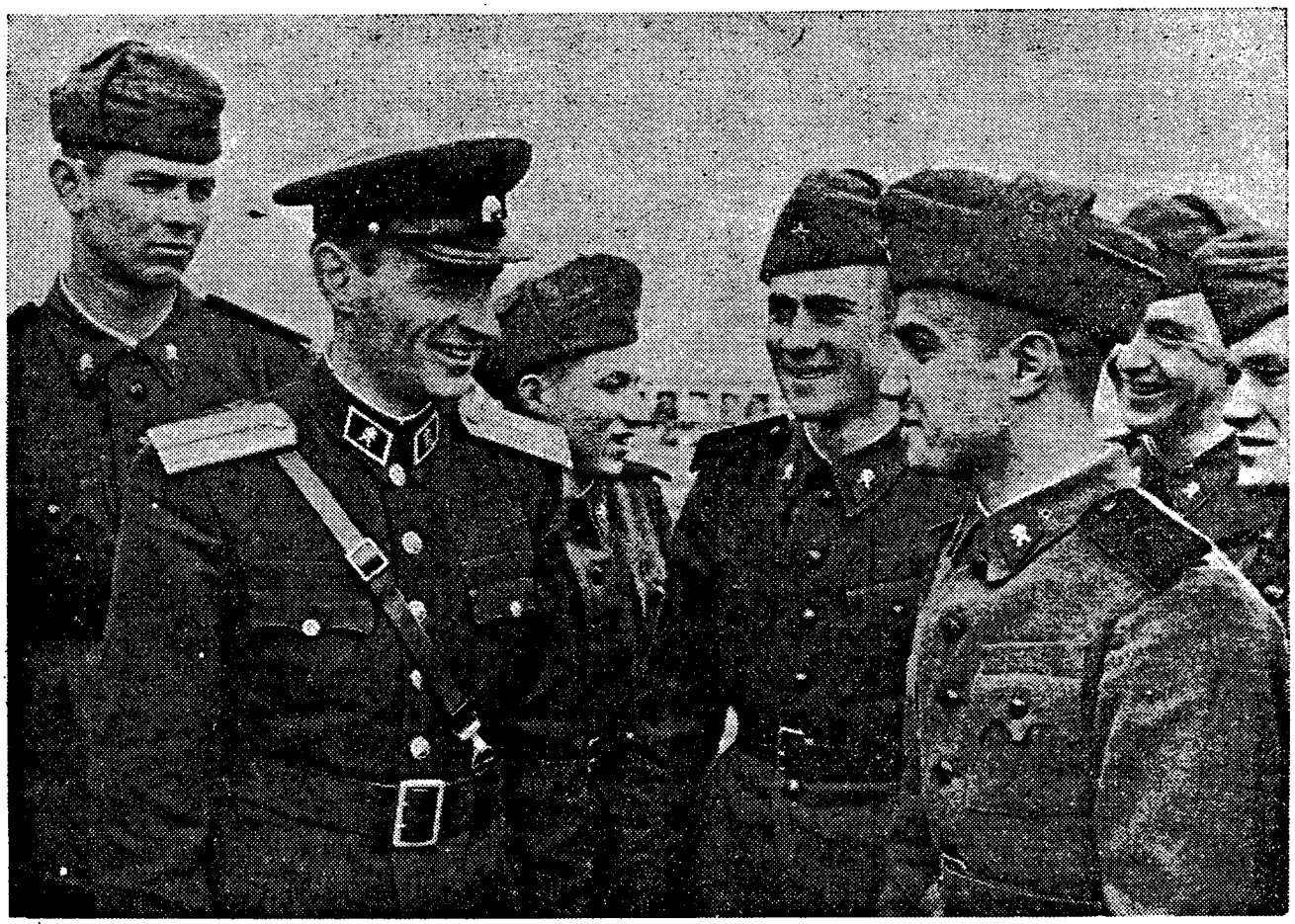

Приятни са кратките почивки при занятията. През това време командирът на взвода се запознава със своите бойци, дава им ценни съвети. *На снимката:* лейтенант Стефан Швейдов води разговор с редник Крум Петров, дошъл в казармата от завода за огнеупорни материали край гара Елин Пелин

Снимка *А. Савов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ш Е С Т Д Е С Е Т И О С М И У Р О К

L E S S O N 6 8

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Special Negative Forms of the Imperative

1.

Христо, ти пушиш много.
Не пуши толкова много!
Недей пуши толкова много!

Не чети този роман!
Недей чете този роман!

Не пиши сега!
Недей писа сега!

Не пуши толкова много!	Недей пуши толкова много!
Не чети този роман!	Недей чете този роман!
Не пиши сега!	Недей писа сега!
Не купувай тази връзка!	Недей купува тази връзка!
Не идвай късно на училище!	Недей идва късно на училище!
Не закъснявай!	Недей закъснява!
Не отивай на жура!	Недей отива на жура!
Не пей сега!	Недей пя сега!
Не се грей на огъня от толкова близу!	Недей се гря на огъня от толкова близу!
Не гуляй до късно!	Недей гуля до късно!
Не режи дърва сега!	Недей ряза дърва сега!
Не бързай толкова!	Недей бърза толкова!
Не мажи лицето си с крем!	Недей маза лицето си с крем!

2.

Не бързайте толкова!
Недейте бърза толкова!

Не пейте тази песен!
Недейте пя тази песен!

Не бързайте толкова! Недейте бърза толкова!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Не пейте тази песен!	Недейте пя тази песен!
Не пишете сега!	Недейте писа сега!
Не режете тези дърва!	Недейте ряза тези дърва!
Не си лягайте късно!	Недейте си ляга късно!
Не се безпокойте!	Недейте се безпокои!
Не гуляйте толкова!	Недейте гуля толкова!
Не закъснявайте толкова често!	Недейте закъснява толкова често!
Не загражданте градината с ограда!	
Не занасяйте дрехите на химическо чистене!	
Не се бавете!	
Не говорете толкова много!	

и т. н.

3.

Не пиши вече!
Недей писа вече!
Стига писа!

Не пиши вече!	Стига писа!
Не чети вече!	Стига чете!
Не пей вече!	Стига пя!
Не режи дърва вече!	Стига ряза дърва!
Не яж повече!	Стига яде!
Да не пиеш повече!	Стига пи!
Хайде ставай! Не лежи повече!	Хайде ставай! Стига лежа!
Не пери ризите вече!	Стига пра ризите!
Не чакай повече!	Стига чака!

и т. н.

4.

Не пишете вече!
Недейте писа вече!
Стига писахте вече!

Недейте писа вече!	Стига писахте!
Недейте танцува вече!	Стига танцувахте!
Не купувайте повече от тия ябълки!	Стига купувахте от тия ябълки!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Не закъснявайте вече!	Стига закъснявахте!
Не режете вече дърва!	Стига рязахте дърва!
Недейте яде повече!	Стига ядохте!
Не пийте вино вече!	Стига пихте вино!

и т. н.

5.

Нека той да не пие повече вино!
Стига е пил вино!
Нека тя да не пие повече!
Стига е пила!
Нека детето да не пие повече мляко!
Стига е пило мляко!

Нека той да не пие повече!	Стига е пил!
Нека тя да не пие повече!	Стига е пила!
Нека детето да не пие повече!	Стига е пило!
Нека момичето да не играе вече!	Стига е играло момичето!
Той да не се бави повече!	Стига се е бавил!
Тя да не идва вече късно в къщи!	Стига е идвала късно в къщи!
Момчето да не пее повече!	Стига е пяло!
Той да не си ляга късно вече!	Стига си е лягал късно!
Тя да не спи повече!	Стига е спала!
То да не яде повече!	Стига е яло!
Той да не чете вече!	Стига е чел!
Нека тя да не пише вече!	Стига е писала!

и т. н.

6.

Нека не режа дърва повече!
Стига съм рязал /а,о/ дърва!

Да не режеш дърва вече!
Стига си рязал /а,о/ дърва!

Да не режете дърва вече!
Стига сте рязал /а,и/ дърва!

Да не режеме дърва повече!
Стига сме рязали дърва!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Нека не режат дърва вече!
Стига са рязали дърва!

Нека не режа дърва повече!
Да не режеш дърва повече!
Да не режем дърва вече!
Да не режете дърва вече!
Да не режат дърва повече!
Нека курсистите да не пишат вече!
Нека не говоря вече!
Да не ядеш повече!
Нека не се печем вече на слънце!
Да не обядват вече в ресторант!
Да не ходиш повече на кино!
Нека да не пия вече!
Да не четеш вече!
Тя да не става късно вече!

Стига съм рязал /а,о/ дърва!
Стига си рязал /а,о/ дърва!
Стига сме рязали дърва!
Стига сте рязал /а,и/ дърва!
Стига са рязали дърва!
Стига са писали курсистите!
Стига съм говорил /а,о/!
Стига си ял /а,о/!
Стига сме се пекли на слънце!
Стига са обядвали в ресторант!
Стига си ходил на кино!
Стига съм пил, а!
Стига си чел, а!

и т. н.

На хоро

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Масата е сложена

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 68

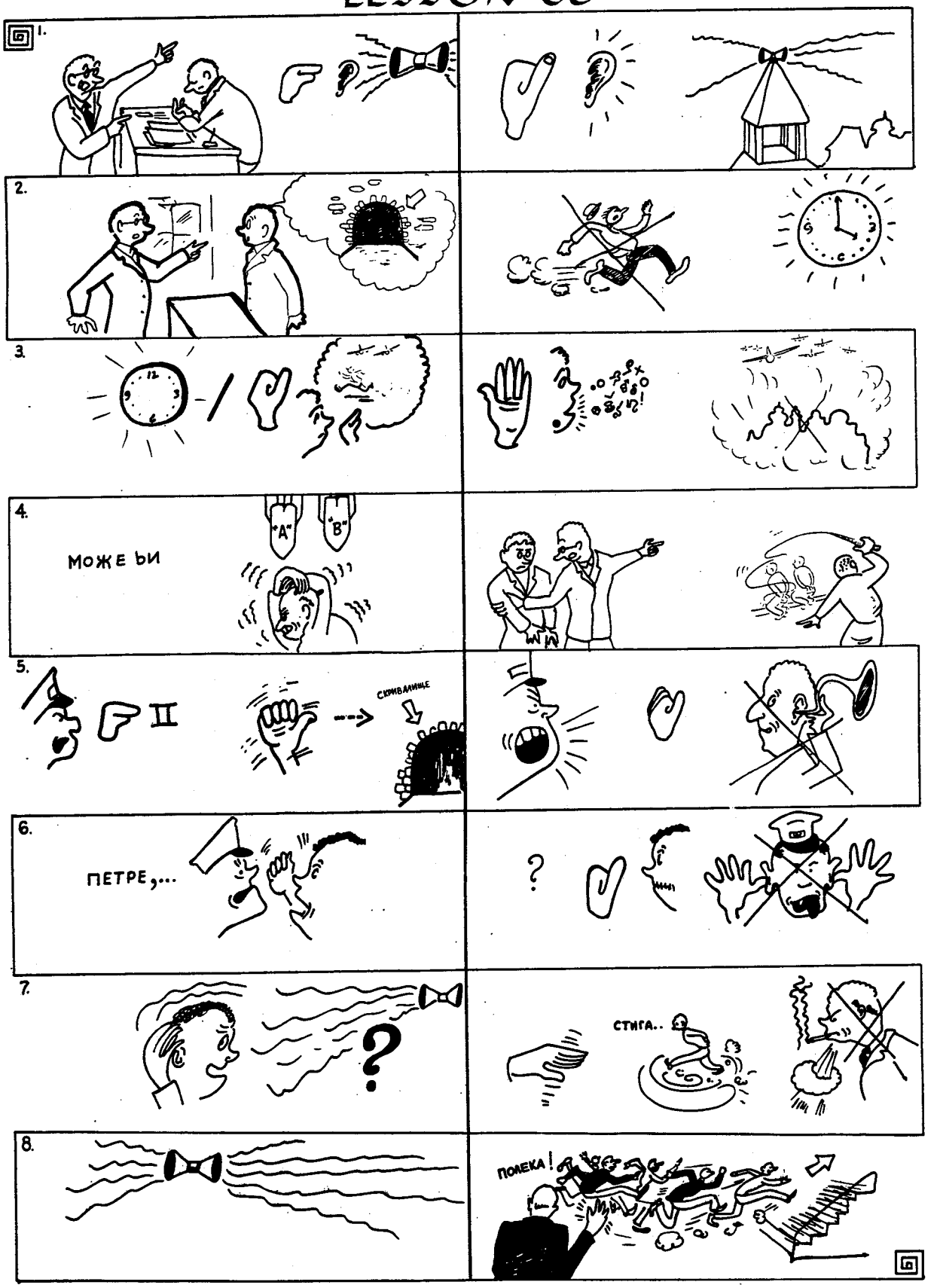

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРОБНА ВЪЗДУШНА ТРЕВОГА

/Бори́с и Пе́тър, рабо́тят в Министе́рството на въ́ншните ра́боти. у́ват ви́ещата сире́на на противовъзду́шната отбра́на. Пра́вят уче́бна трево́га./

Бори́с
Пе́тър

- Пе́тре, сти́га си се ма́я́л! Не чу́ваш ли сире́ната?
- Чу́вам я, и о́ще как. До гу́ша ми е дошло́ от те́зи про́бни въздушни трево́ги.

- Сти́га си говори́л. Ха́йде да вървим в скрива́лището!
- Неде́й бъ́рза то́лкова! Има вре́ме.

- Има вре́ме, ама́ предста́вям си как ще бя́гаш, ако това́ е и́стинска трево́га.
- Ня́ма да и́ма война́ ско́ро.

- Мо́же би. Страхът от а́томните и водоро́дните бо́мби е голя́м.
- Ха́йде да вървим сега,че и́наче пак ще ни нака́жат.

/След ня́колко мину́ти те сли́зат в подзе́мното скрива́лище на Министе́рството. То е ве́че пъ́лно със служа́щи. Дежу́рният от противовъздушната отбра́на се обръ́ща към Бори́с и Пе́тър, кои́то са о́ще в коридо́ра./

Дежу́рният
Пе́тър

- Ей, вие два́мата, неде́йте се ба́ви́ из коридо́ра! Вли́зайте в скрива́лището!
- Неде́йте ви́ка то́лкова! Чу́хме Ви.

Бори́с
Пе́тър

- Пе́тре, неде́й се разпра́вя!
- Как да му мълчи́ш на такъв чове́к! Сти́га си е прида́вал важност!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

/Два́мата вли́зат в скрива́лището. След изве́стно вре́ме./

Бори́с
Пе́тър

- Ха́йде бе, ня́ма ли да сви́рят отбо́й?
- Успоко́й се де, Бори́се. Сти́га си се нерви́рал и неде́й пу́ши то́лкова!

/Дават отбо́й. Вси́чки бъ́рзат да изля́зат./

Дежу́рният

- Поле́ка, другари́! Неде́йте бъ́рза и сти́га сте се блъ́скали!

---

8. сти́га си се ма́я́л = Stop taking your time; stop fooling around.
9. и още как = And how!
   До гу́ша ми е дошло́ от.... = I am fed up with ....
12. Има вре́ме = there is enough time.
16. Ня́ма да и́ма война́ ско́ро = There won't be any war soon.
19. и́наче пак ще ни нака́жат = otherwise they'll punish us again, otherwise we'll be punished again. Sometimes, when the third person plural form of the Bulgarian verb is used without the pers. pronoun "ТЕ", the idea expressed doesn't refer to any particular person: ка́заха ми = "They" told me, somebody told me, I was told.

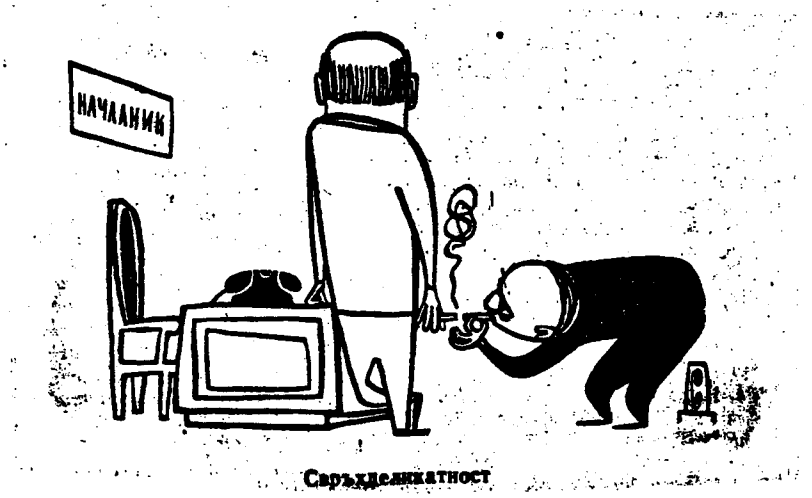

Съръдничатност

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

SPECIAL NEGATIVE FORMS OF THE IMPERATIVE

INFINITIVE

In English "to go", "to have", "to eat", "to think" are infinitives.

In Bulgarian the infinitive form is usually the same as the third person singular, past tense, imperfective aspect.

Examples:

	1st Group	2nd Group	3rd Group
Present tense:	пи́ша I write	хо́дя I walk	стре́лям I shoot
Past tense (1st person):	пи́сáх I wrote	хо́ди́х I walked	стре́лях I shot
Past tense (3rd person and infinitive):	пи́сá he wrote to write	хо́ди́ he walked to walk	стре́ля he shot to shoot

Usage:

The usage of the infinitive is limited mainly to some special negative forms of the imperative.

NEGATIVE IMPERATIVE

Negative order may be expressed in different ways:

1. With the negative particle не (not) plus the imperative form of the imperfective aspect.

Examples:

Не дáвай пари́ на тóзи човéк! Don't give money to this man!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Не пишéте с червéно мастúло!	Don't write with red ink!

(For more examples see Vol.II, pp 210-212,and Vol.V,pp 50-51.)

2. With the auxiliary imperative form недéй (don't) for 2nd person singular and недéйте (don't) for 2nd person plural plus the infinitive.

Examples:

Недéй говóрй тóлкова мнóго!	Don't speak so much!
Недéйте се бáвй,момцй!	Don't be late, boys!
Недéйте пýшй тóлкова!	Don't smoke so much!
Недéй се разпрáвя!	Don't argue!
Недéй ми кáзва какво́ да прáвя!	Don't tell me what to do!
Недéй бъ́рзá тóлкова мнóго!	Don't be in such a hurry!
Недéйте пи всякá вéчер!	Don't drink every night!
Недéйте вúка тóлкова!	Don't shout so much!

3. With the impersonal form стúга (stop) plus past indefinite tense imperfective aspect of a verb for all persons and numbers.

Examples:

Стúга си говóрил /а,о/!	You should stop talking.
Стúга сте я́ли и пúли!	You should stop eating and drinking.
Стúга е пял /а,о/!	You (she,it) should stop singing.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Сти́га са пи́са́ли!	They should stop writing.
Сти́га сте се бля́скали!	Stop pushing! Stop jostling!
Сти́га сме разпра́вяли!	We have to stop talking!
Сти́га си е прида́вал ва́жност!	He should stop putting on airs!

4. With the impersonal form сти́га (stop) plus past tense imperfective aspect of a verb (used only for the 2nd person singular and plural).

Examples:

Сти́га прика́зва глу́пости!	Stop talking nonsense!
Сти́га пи́са́хте!	Stop writing!
Сти́га се разпра́вя!	Stop arguing!
Сти́га говори́!	Stop talking!
Сти́га се бля́скахте!	Stop pushing!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Special Negative Forms of the Imperative

1.

Г-н А., кажете на Стоян да не се бави из коридора!

Стояне, недей се бави из коридора!

Г-н Б., кажете на г-н Х. да не си придава важност!

Г-н Х., недейте си придава важност!

Г-н П., кажете на Иван /г-н Иванов/
да не дрънка глупости!
да не пише писма сега!
да не чете това списание!
да не се блъска!
да не се мае повече!
да не пее вече!
да не играе на карти до късно!
да не реже тези сухи дърва!
да не се нервира толкова много!
да не му мълчи на такъв човек!
да не се разправя повече с дежурния!
да не държи изпит сега!

и т. н.

2.

Г-н Х., кажете на Стоян /г-н Стоев/
да не пие вино вече!
да не пере вече сам ризите си!
да не пише домашната си работа с молив вече!
да не се мае повече!
да не говори глупости повече!
да не дрънка такива глупости вече!
да не стои в коридора повече!
да не мълчи повече, но да разправи урока!

Стояне, стига пи вино!
Г-н Стоев, стига пихте вино!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

да не си придава важност повече!
да не се нервира вече!
да не лежи вече, ами да стане веднага!
да не си маже тялото с този крем вече!
да не държи края на платнището повече!

и т. н.

3.

Нека той да не пие повече мляко!

тя, то, те, аз, ние, вие, ти

Стига е пил мляко!

А.: Нека тя да не пие повече мляко!
В.: Стига е пила мляко!

и т. н.

Нека да не се блъскат толкова!
Да не бързаме вече!
Тя да не пише повече до късно през нощта!
Да не ядеш вече от тази луканка!
Да не се маете повече, че се стъмва.
Нека тя да не дрънка повече, че ще я накажат.
Нека да не се бавят повече, ами да слезат веднага в подземното скривалище!
Да не правиме учебни тревоги повече!
Нека не се разправям с дежурния от противовъздушната отбрана!
Тя да не му мълчи на такъв човек, който си придава важност!
Той да не си придава важност повече, че никой няма да иска да говори с него.
Нека тя да не се страхува толкова от атомни и водородни бомби, понеже няма да има война.
Да не викаш толкова много, че не съм глух!
Да не режат дърва вече! Има достатъчно.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Борис и Петър работели в Министерството на външните работи. Борис работел там от няколко години, а Петър бил на служба само от няколко месеца. Те работели в една и съща стая. Борис бил добър служащ, бърз във всичко. Началниците му били много доволни от него. Петър пък бил много бавен. Никак не му се работело. Все си мислел за други работи. Постоянно приказвал за футболни мачове, за филми, за момичета, за игра на карти, за танцови забави и др. На Борис му било дошло вече до гуша от всичко това. Решил да помоли началника си да го премести в друга стая.

Един ден, както двамата работели, сирената на противовъздушната отбрана почнала да вие. Правели учебна тревога. Борис скочил бързо от стола си, взел със себе си известни документи и тръгнал за подземното скривалище на министерството. Петър продължавал да седи на стола си. Като че ли не чувал виещата сирена. Борис се нервирал много. Обръщайки се към Петър, той му казал да не се мае, ами да побърза. Говорейки за евентуална война, те слезли в подземното скривалище на Министерството на външните работи.

Скривалището било вече пълно със служащи. Дежурният от противовъздушната отбрана видял, че Борис и Петър били още в коридора. Той, придавайки си важност, грубо им казал да влязат веднага в скривалището. Петър се ядосал и почнал да се разправя с дежурния. Борис обаче го хванал за ръката и двамата влезли в скривалището.

След известно време дали отбой. Всички започнали да бързат и да се блъскат, за да излязат по-бързо от скривалището. След като се прибрали по стаите си, всички продължили работата си.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- What are you going to do tonight?
- I'll stay home. I have a toothache.

- What is happening with you? Last month you had a very bad cold. Last week your throat hurt. A few days ago your eyes were inflamed, especially your left eye. The day before yesterday your ears were aching, especially your right ear. And now you have a toothache.
Come on, let's go to the movies tonight. You'll feel better.

- What is on tonight?
- Two very good films.

- Are they Russian films?
- No. One is French, the other - German. You can speak German, can't you?

- Well, I was speaking German quite well when I was in Western Europe, but I have forgotten most of the words and the grammar. I haven't spoken German at all lately. Do you understand French?
- I thought that I did, but yesterday I met a Frenchman who couldn't say a word in Bulgarian. He asked me a few questions, but I couldn't understand him at all.

- Listen, if you want, we can go either to the movies or to a concert. An Italian singer is giving a concert tonight. He is a very good singer, one of the best in the world.
- How much are the tickets? I haven't got any money.

- Don't worry. I'll loan you some money.
- Thanks, you are a real pal.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

1. Къде работят Борис и Петър?
2. Какво чуват те?
3. Защо вие сирената?
4. Защо се мае Петър?
5. Какво си представя Борис?
6. Защо Борис и Петър мислят, че няма да има война скоро?
7. Защо трябва да побързат да слезат в скривалището?
8. Къде слизат те след няколко минути?
9. Кой се обръща към Борис и Петър в коридора?
10. Защо дежурният се обръща към двамата служащи в коридора?
11. Защо Петър почва да се разправя с дежурния?
12. Кой си придава важност?
13. Защо се нервира Петър?
14. Какво правят всички служаши, след като дават отбой?
15. Какво вика дежурният на служащите, когато те излизат от скривалището?

1. Къде работели Борис и Петър?
2. Откога работели Борис и Петър в Министерството на външните работи?
3. Какъв служащ бил Борис?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

4. Защо началниците били много доволни от Борис?

5. Защо Петър не бил добър служащ?

6. За какво приказвал Петър постоянно?

7. Какво решил да направи Борис?

8. Защо Борис решил да помоли началника си да го премести в друга стая?

9. Какво станало един ден, когато двамата работели?

10. Защо сирената на противовъздушната отбрана почнала да вие?

11. Какво направил Борис,като чул виещата сирена на противовъздушната отбрана?

12. Какво продължавал да прави Петър?

13. Защо Борис се нервирал много?

14. Какво казал Борис, обръщайки се към Петър?

15. За какво говорели те, слизайки в подземното скривалище?

16. Говорейки за една евентуална война, какво направили двамата служащи?

17. Кой видял, че Борис и Петър били още в коридора?

18. Какво направил дежурният , като видял, че двамата били още в коридора?

19. Защо Петър се ядосал?

20. Какви хора не обичал Петър?

21. Защо Петър почнал да се разправя с дежурния?

22. Какво направил Борис?

23. Какво започнали да правят всички, като дали отбой?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

24. Защо всички започнали да бързат и да се блъскат, след като свирили отбой?

25. След като се прибрали по стаите си, какво продължили да правят всички?

Командирът на отделение младши сержант Йорданов показва на бойците от отделението си как се преодолява заразен участък

Снимка *А. Савов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Преведете на български:

1. Stop talking such nonsense.
2. She should stop arguing with this man.
3. Don't be in such a hurry.
4. They should stop pushing (jostling).
5. Stop rubbing it in. I am not deaf.
6. The boy should stop playing in the yard. It's raining.
7. You should stop shouting.
8. She ought to stop working in the Ministry of Foreign Affairs.
9. Don't be so quiet (silent), my boy. Say something.
10. I should stop working so late. I have been very tired lately.
11. Stop showing off.
12. She should stop being so nervous.
13. We ought to stop baking in the sun.

Част II.

1. Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!
2. Запишете отговорите на въпроси 1 - 12 на магнитофонна лента!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

а́томен, а́томна, о,и	atom
бле́скам се	to jostle, to hustle, to elbow, to push
ва́жност f.with art.важността́	importance
прида́вам си ва́жност	to put on airs, to show off, to put on the dog
водоро́ден, дна, о,и	hydrogen
вън́шен, вън́шна, о,и	outside, outer, external
Министе́рство на въ́ншните ра́боти	foreign Ministry of Foreign Affairs
глу́пост f.with art.глупостта́	stupidity, nonsense
глу́пости pl.	
дрън́кам глу́пости	to talk through one's hat, to talk nonsense
глух, а,о,и	deaf
гру́бо adv.	harshly, rudely
дежу́рен, рна, рно, рни	a person on duty
др., и др. от дру́ги	and other similar things
дрън́кам	to chatter, to talk incessantly, to babble
подрън́кам	
сти́га дрън́ка глу́пости	Stop talking nonsense. Stop talking through your hat.
евентуа́лен, лна, о,и	possible
като че ли	as if
мълча́, и́, а́х	to keep (be) silent
помълча́	
как да му мълча́ /и́ш,и́/	How can I keep my mouth shut around such a man?
на такъ́в чове́к	
нача́лник, ци	supervisor, superintendent
нака́звам	to punish
нака́жа, е, нака́зах	
неде́й	don't, it is used in some negative imperative forms
нерви́рам се	to get (be) irritated,nervous
отбо́й m.with art. отбо́ят, я	retreat, all-clear (signal)
сви́ря, да́вам отбо́й	to sound, to give the all-clear
отбра́на f.	defense
подзе́мен, мна,о,и	underground
поле́ка adv.	slowly, quietly, gently
поле́ка!	Easy does it! Not so fast!
предста́вям си	to imagine, to visualize
предста́вя си, и си, их си	

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

прида́вам	to impart; to add
прида́м, придаде́,	
прида́дох, прида́де	
прида́вам си важност	to put on airs, to show off
про́бен, про́бна, о,и	test, practice, trial
противовъзду́шен, шна,о,и	antiaircraft, air defense
разпра́вям се	to argue
разпра́вя се, и се, их се	
скрива́лище n.	hiding place; air raid shelter
сли́зам	to go (come, get) down, to descend,
сля́за, сле́зе	to get off
сля́зох, сле́зе	
сти́га adv.	(That's) enough; that'll do; stop it. It is also used in negative imperative forms
сти́га е пи́ла	She should stop drinking.
сти́га съм пи́сал	I should stop writing.
страх m.with art. страхъ́т,а́	fear
pl.страхове́	
страхъ́т от.....	the fear of....
трево́га f.	alarm, alert
възду́шна трево́га	(air) alert
успокоя́вам се	to calm down
успокоя́ се, и́ се, и́х се	
учебен, учебна, о,и	practice, drill, training
уче́бна трево́га	practice (test) alert, air raid drill
хва́щам	to catch, to grip, to seize
хва́на, е, хва́нах	
хва́щам за ръка́	to take by the arm

СЪОБЩЕНИЕ

Градският финансов отдел — Русе, съобщава на гражданите, че на основание чл. 7 от указа за насърчение на раждаемостта и многодетството, всички граждани със семейно положение: неоженени и неомъжени, овдовели, семейни и разведени без деца, на възраст 21 до 45 години за жените и от 21 до 50 години за мъжете, са длъжни до 31 януари т. г. да подадат декларации за облагането им.

Служителите и работниците подават декларации за облагане доходите им извън заплатата. Длъжни са да подадат декларации и гражданите, които не са на заплата, а са занаятчии, търговци, свободни професии — земеделски стопани, домакини и пр., независимо от това дали са реализирали доходи през 1953 година или не.

Умоляват се гражданите да спазят горния срок.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ш Е С Т Д Е С Е Т И Д Е В Е Т И У Р О К

L E S S O N 6 9

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 69

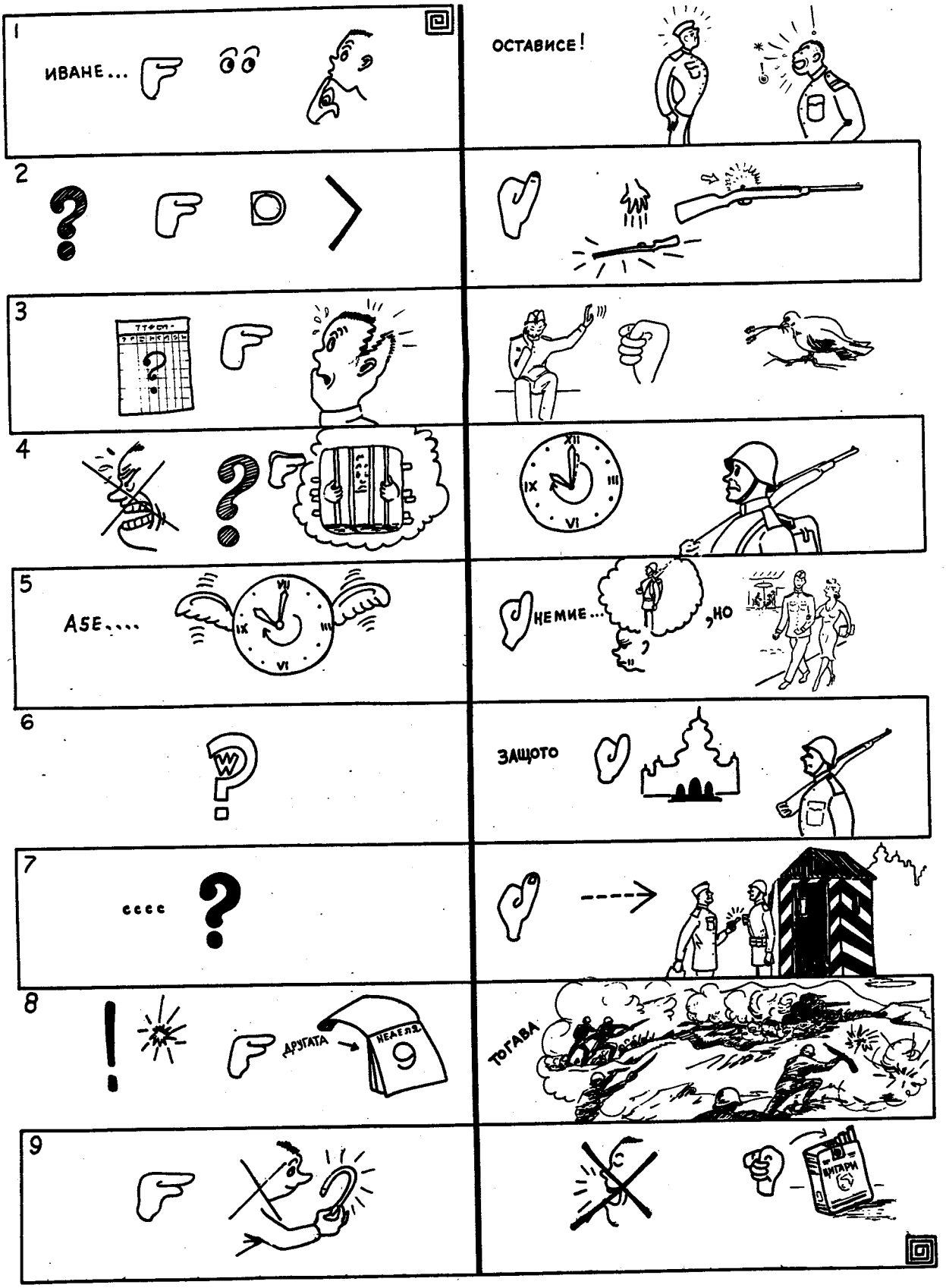

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НАКАЗАНИЯТ ВОЙНИК

Георги
Иван

- Ива́не изгле́ждаш ми мно́го зами́слен.
- Остави́ се! Пак ме нака́за взво́дният команди́р.

- В какво́ се провини́ то́зи път?
- Абе изпу́снах оръ́жието си и счу́пих ме́рника.

- Ня́кой ден ще си счу́пиш и глава́та.
- Я ме остави́ на ми́ра!

- Не се сърди́ де! Какво наказа́ние ти наложиха?
- Два ча́са непоря́д.

- Абе и това́ ще ми́не.
- Не ми е за наказа́нието, но ми е за о́тпуската.

- Защо́ бе?
- Защо́то тря́бва и в неде́ля да бъ́да дежу́рен.

- Та какво́ от това́?
- Исках да оти́да тога́ва в гра́дски о́тпуск.

- Голя́ма ра́бота! Ще оти́деш дру́гата неде́ля.
- Тога́ва пък запо́чват бо́йните уче́ния.

- Такъ́в ти е бил късме́тът.
- Сти́га си говори́л, ами дай да запа́лим по една́!

---

5. Остави́ се! = on't ask! Oh dear!
7. ....и ѝ счу́пих ме́рника = и счу́пих ме́рника ѝ.
9. Я ме остави́ на ми́ра! = Leave me alone; don't bother me.
13. не ми е за ..... = I don't care (worry) about.....
    не му е за пари́те = He doesn't care about the money.
    не ѝ е за блу́зата = She is not worried about the blouse.
16. Та какво́ от това́? = Well, what of it?
18. Голя́ма ра́бота! = Big deal!
21. дай да запа́лим по една́! = Let's have (light) a cigarette!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Дисциплината в българската войска е много строга. И за най-малките грешки командирите налагат наказания. Взводните командири през целия ден са в казармата. Те провеждат почти всички занятия със своите войници. Вечер, след занятията, командирите на взводовете напускат казармата. Взводовете остават под командата на сержантите на взводовете и на старшините на ротите.

Войниците, които служат в пехотата, носят автоматично оръжие. Във всяко отделение има една лека картечница. Оръжието, което носят войниците, трябва да е винаги в добро състояние и готово за стрелба. Ето защо командирите налагат тежки наказания за повредено оръжие.

През време на едно учение Иван си мислеше за своята приятелка и не внимаваше. Беше й обещал да отидат на кино в неделя. Мислейки си за нея, той изпусна оръжието си на земята и счупи мерника му.

-Иван Вутов, два часа непоряд!- извика командирът на взвода. Така Иван не можа да отиде в градски отпуск и да заведе приятелката си на кино.

Когато няма отпуска...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Peter, haven't you gotten well yet?
- Not yet. I still have a slight temperature.

- What have you been reading?
- Now I am reading the novel "Under the Yoke". I like it very much.

- Did you read (finish reading) the two American magazines?
- Which magazines are you talking about? The ones I received from the two Americans who are working at the American Legation?

- Yes. One of the Americans is the military attaché and the other - the commercial attaché.
- I read (finished reading) one of the magazines. I started to read the other one, but while I was reading it, a friend of yours came to see me.

- When do you think you'll finish reading it?
- Perhaps tonight, perhaps tomorrow night.

- Good, then I'll come the day after tomorrow. You promised to give them to me after you finished reading them. I need some American books and magazines.
- O.K. I'll give them to you for a few days.

- I want to ask you for something else. Can you loan me three hundred leva?
- Why don't you ask your cousin Stoyan for the money? You always borrow money from him, don't you?

- Well, I borrowed two hundred leva from him last month. I am afraid to ask him for more.
- I am sorry, but I can give you only hundred leva. I paid the rent this morning. I always pay the rent on the second of the month.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

1. Защо Иван беше много замислен?
2. Защо взводният командир наказа Иван?
3. Какво наказание му наложиха на Иван?
4. Какво искаше да прави Иван в неделя?
5. Защо Иван не можеше да отиде в градски отпуск в неделя?
6. Защо Иван не можеше да отиде в градски отпуск и следната неделя?
7. Каква е дисциплината в българската войска?
8. За какво налагат командирите наказания?
9. Кой произвежда почти всички занятия с войниците?
10. Кога напускат казармата командирите?
11. Под чия команда остават взводовете вечер?
12. Какво оръжие носят войниците, които служат в пехотата?
13. Какво трябва винаги да бъде оръжието, което носят войниците?
14. Какви наказания налагат командирите за повредено оръжие?
15. Какво правеше наш Иван през време на едно учение?
16. Какво беше обещал Иван на своята приятелка?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

17. Какво направи Иван, мислейки си за своята приятелка?

18. Какво извика командирът на взвода, когато Иван изпусна оръжието сина земята?

Оръжието прави боеца силен! Затова то трябва да бъде винаги чисто и изправно

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Отговорете на въпроси 1 - 6 и 15 - 18!

Част II.

Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!

„Разстрел“ *Т. Динов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РАЗПИТ

1. Private Stoyanoff, in which unit did you serve?
2. В 3-ти взвод, 2-ра рота на 19-ти пехотен полк.

3. Where is your regiment located?
4. В град Ямбол.

5. What is the name of your platoon commander?
6. Лейтенант Петър Иванов.

7. And your company commander?
8. Капитан Стоян Христов.

9. Are they good commanders?
10. И двамата са добри, но взводният командир е много строг.

11. What kind of drills have you done (were you conducting) lately?
12. Провеждахме взводни учения.

13. Why did you run away from Bulgaria?
14. Защото се страхувах, че ще ми наложат голямо наказание.

15. What were you guilty of?
16. Не се върнах на време от домашен отпуск.

17. How were you able to get here from Yambol?
18. До Елхово пътувах с влак, а после вървях пеш.

19. Didn't anybody see you, when you were crossing the border?
20. Никой. Имах голям късмет.

21. Were you carrying a weapon?
22. Да, носех пистолет.

23. Where is your pistol?
24. Предадох го на един Ваш войник, веднага след като преминах границата.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РАЗПИТ

1. Редник Стоянов, в коя част служихте?
2. In the 3rd platoon, 2nd company of the 19th infantry regiment.

3. Къде се намира полкът Ви?
4. In the town of Yambol.

5. Как се казва взводният Ви командир?
6. Lieutenant Peter Ivanov.

7. А командирът на ротата Ви?
8. Captain Stoyan Christoff.

9. Добри командири ли са те?
10. Both commanders are good, but the platoon commander is very strict.

11. Какви учения правихте напоследък?
12. We had platoon drills.

13. Защо избягахте от* България?
14. Because I was afraid I would be punished severely.

15. В какво се провинихте?
16. I did not return from home leave on time.

17. Как можахте от Ямбол да дойдете до тук?
18. I traveled to Elhovo by train, and after that I walked.

19. Никой ли не Ви видя, когато преминавахте границата?
20. Nobody. I had a lot of luck.

21. Носехте ли оръжие?
22. Yes, I was carrying a pistol.

23. Къде е пистолетът Ви?
24. I handed it to a soldier of yours immediately after I crossed the border.

---

* бя́гам /от/ = to run away, to flee
избя́гам /от/

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

боéн, бóйна, о,и	battle
взвóден, взвóдна, о,и	platoon
де part.	used with imperative, it intensifies the meaning
не се сърди́ де!	Don't be angry
дисциплúна f.	discipline
замúслен, а,о,и	thoughtful, pensive
запáлвам	to light, to ignite, to set on fire, to turn on (the lights)
запáля, и,их	
дай да запáлим по еднá!	Let's smoke one.
изпýскам	to drop, to let drop
изпýсна, е,ах	
карабúна f.	carbine
къс, а,о,и	short
късмéт m.	luck
такъв ти е бил късмéтът	That was your (bad) luck.
мéрник m. pl. мéрници	rear sight (of a weapon)
наказан, а,о,и	punished
наказáние n.	punishment
налáгам някому наказáние	to punish somebody
налáгам	to impose, to inflict
налáгам някому наказáние	to punish somebody
не ми /ти, му и т.н./ е за	I don't worry (care) about, I am not so much concerned about
не ми е за наказáнието, но ми е за óтпуската	I am not so much concerned about the punishment as I am extra duty
непоря́д	
оръ́жие n.	weapon
óтпуск m.	leave
в грáдски óтпуск	on pass
óтпуска f.	coll. leave
провинявам се /в/	to commit an offense, to be guilty (of)
провиня́ се, и́ се, и́х се	
състоя́ние n.	condition

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И У Р О К

L E S S O N 7 0

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Passive Voice - Present Tense

1.

Ученикът чете урока.
Урокът се чете от ученика.

Всички четат този вестник.
Този вестник се чете от всички.

Всички четат тези вестници.
Тези вестници се четат от всички.

Той чете вестника всяка сутрин.
Вестникът се чете от него всяка сутрин.

Ученикът чете урока.
Всички четат този вестник.
Всички четат тези вестници.
Той чете вестника всяка сутрин.

Урокът се чете от ученика.
Този вестник се чете от всички.
Тези вестници се четат от всичк
Вестникът се чете от него всяка
сутрин.

тя, ние, те, аз, ти, то, вие

Те пишат домашната работа сутрин.

Ние пишем учебниците.
Вие пишете изпита.
Радка слага масата.
Мария нарежда вилиците,лъжиците
и ножовете.
Учирелят задава въпросите.
Всички пият кафе.
Той купува кафето.

Домашната работа се пише от тях
сутрин.
Учебниците се пишат от нас.
Изпитът се пише то Вас.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Касиерът продава билети.
Сержантът на ротата раздава дрехите.
Тя завежда децата на училище.
Те довеждат децата от училище.
Ние донасяме месото.
Аз приготвям храната.
Те режат дървата.

и т. н.

2.

Всички трябва да прочетат вестника.
Вестникът трябва да се прочете от всички.

Те не могат да научат урока.
Урокът не може да се научи от тях.

Всички трябва да прочетат вестника.

Вестникът трябва да се прочете от всички.

Те не могат да научат урока.

аз, ние, ти, тя, Вие, той
студент, студенти и т. н.

Урокът не може да се научи от тях.

и т. н.

Тя трябва да напише това писмо.
Той трябва да продаде билетите.
Ние трябва да донесем кашкавала и луканката.
Те не могат да изпият виното.
Учителите не могат да изядат кебабчетата.
Нека да изпеят няколко български песни.
Тя трябва да занесе дрехите на химическо чистене.
Вие не можете да построите къщата за един месец.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

3.

Командирът ме наказва често.
Аз съм наказван често от командира.
Наказван съм често от командира.

Студентите ме посещават често.
Аз съм посещаван често от студентите.

Командирът ме наказва често.	Аз съм наказван често от командира. Наказван съм.....
Студентите ме посещават често.	Аз съм посещаван често от студентите.
Този студент ме кани на вечеря всяка събота.	Аз съм канен на вечеря от този студент всяка събота.
Студентите ме разбират лесно.	Аз съм лесно разбиран от студентите.
Жена ми ме вика често по телефона.	Аз съм викан често от жена си по телефона.
Учениците ме питат често за България.	Аз съм питан често от учениците за България.
Баща ми ме завежда на курорт всяко лято.	Аз съм завеждан на курорт от баща си всяко лято.

4.

Г-жа Стоянова:
Студентите ме посещават често.
Аз съм посещавана често от студентите.
Посещавана съм.....

Студентите ме посещават често.	Аз съм посещавана често от студентите.

и т. н.

5.

Всички канят г-н Пенев.
Г-н Пенев е канен от всички.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Всички канят г-жа Пенева.
Г-жа Пенева е канена от всички.

Всички канят момичето му.
Момичето му е канено от всички.

Всички канят Пеневи.
Пеневи са канени от всички.

Всички канят г-н Пенев.
Всички канят г-жа Пенева.
Всички канят момичето му.
Всички канят Пеневи.

Г-н Пенев е канен от всички.
Г-жа Пенева е канена от всички.

и т. н.

5.

Всички те канят.
Ти си канен от всичси.
Ти си канена от всички.
Канен си от всички.

Всички те канят.

Ти си канен от всички.
Ти си канена от всички.
Канен/а/ си от всички.

Всички ни канят.
Ние сме канени от всички.
Канени сме от всички.

Всички Ви канят.
Вие сте канен от всички.
Вие сте канени от всички.
Вие сте канена от всички.
Канен сте.....

Всички ни канят.
Всички Ви канят.

Ние сме канени от всички.
Вие сте канени от всички.

и т. н.

Той често ни посещава.

тя	го
ние	вие
те	я
аз	те
ти	аз
той	това момиче

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

6.

Всички трябва да прочетат тази
книга.
Тази книга трябва да бъде прочете-
на от всички.

Всички трябва да прочетат тази книга. — Тази книга трябва да бъде прочетена от всички.
Той..... този роман.
Тя..... това списание.
Те..... тези списания.

Всички студенти трябва да научат
този урок много добре.
това четиво
граматиката
тези думи

Ние трябва да изпием виното.
Всички трябва да чуят новините.
"Локомотив" не може да бие "Червено
знаме".
Студентите трябва да купят тази хубава
българска песен.

7.

Тук продават марки.
Тук <u>се продават</u> марки.
<u>Продават се</u> марки тук.

Тук продават марки. — Тук се продават марки.

Къде продават билети? — Къде се продават билети?
Продават билети на гишето.

Раздават храна в тази болница.
В Съединените щати много ядат месо.
В България пият ракия, преди да
вечерят.
Поднасят кафе в това кино.
Търсят работници.
Трябва да занесат дрехите на хими-
ческо чистене.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Трябва да занесат грамофона на
поправка.
Трябва да продадат всички билети.
Трябва да изпият сливовицата.

и т. н.

8.

Четат много тази книга.
Тази книга се чете много.
Тази книга е много четена.

Четат ли много тази книга?

Да, тази книга е много четена.
Да, тази книга се чете много.

роман, списание, списания
и т. н.

Посещават много музея.
музеите
тази сграда
това здание

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Старата крепостна стена в Баня Хисаря е символ на известната лечебна вода.

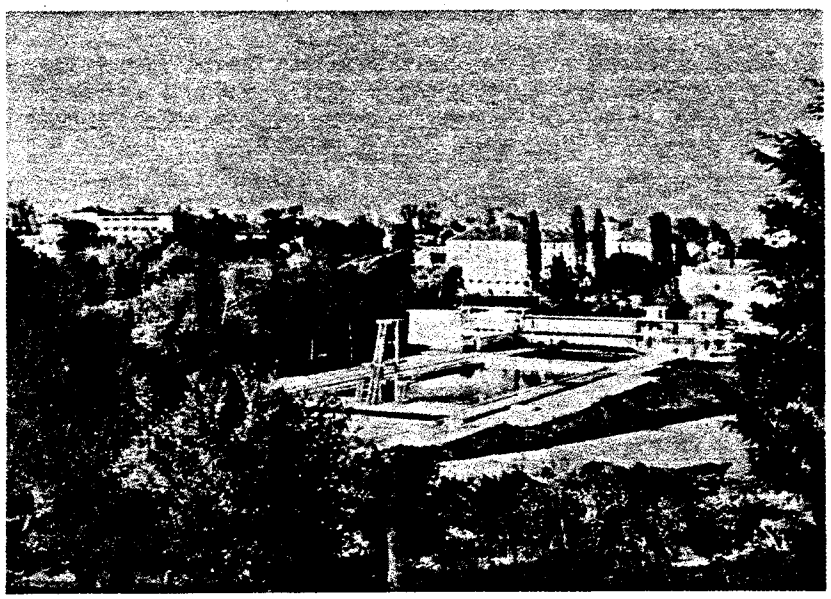

Плавателен басейн с лечебна вода в Банкя.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 70

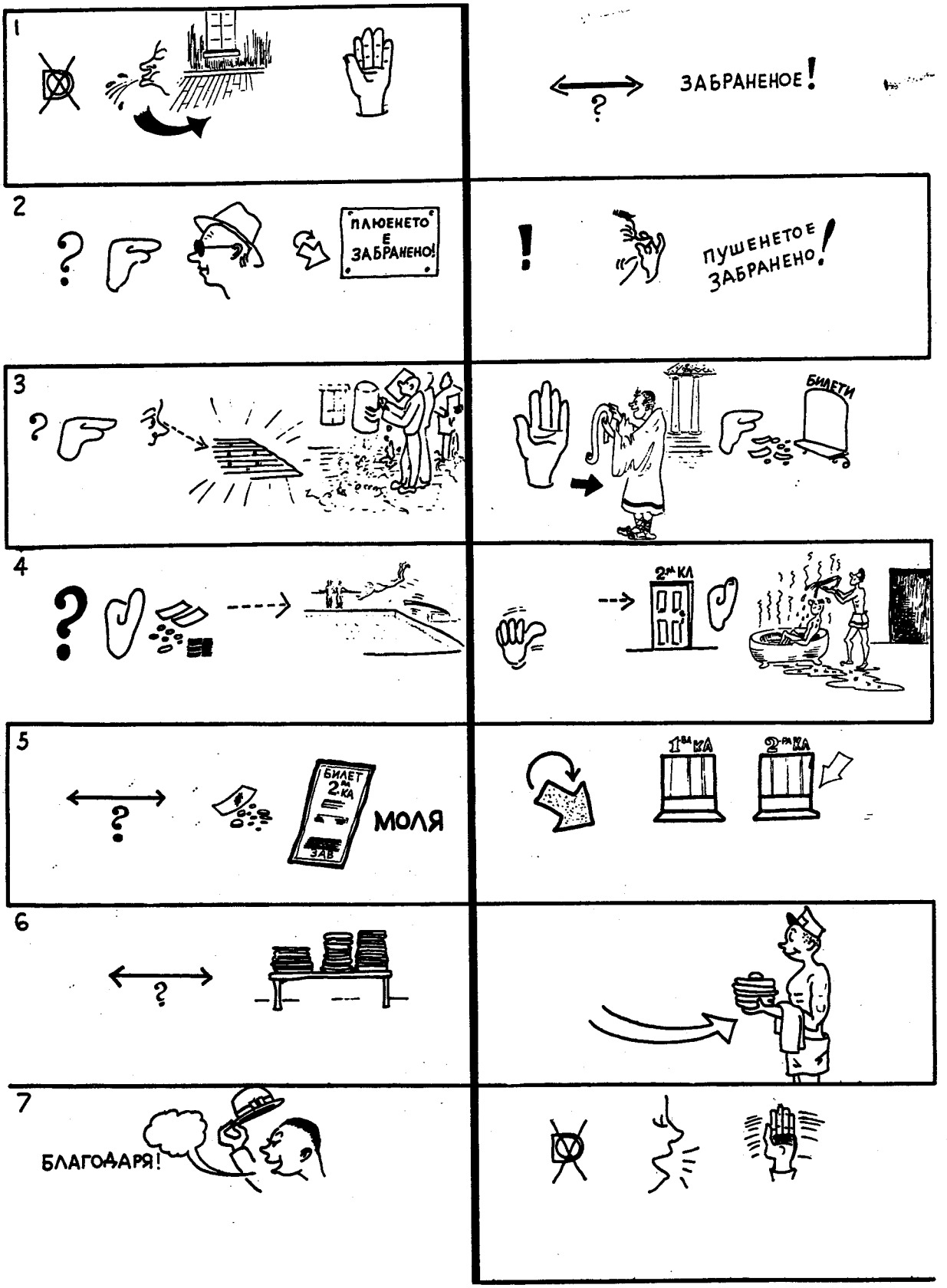

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НА БАНЯ

/Ве́лчо и Илия́, два́ма прия́тели, оти́ват в Софи́йската центра́лна ба́ня/.

Ве́лчо
Илия́

- Илия́, та́зи ба́ня е с минера́лна вода́.
- От къде́ взе́мат минера́лната вода́?
- И́зворът се нами́ра тук, под сама́та сгра́да.

- Кога́ са откри́ли то́зи и́звор?
- Преди́ хи́ляди годи́ни.

- Ве́лчо, вода́та то́пла ли е?
- Да, то́пла е.

- Ти ли ще ку́пиш биле́ти?
- Да, аз ще ку́пя. Къде́ и́скаш да оти́дем, в плава́лнята или в пъ́рва кла́са?
- В пъ́рва кла́са. И́скам да взе́ма и теля́к.

/Отпра́вят се към ка́сите. Ве́лчо се обръ́ща към продава́ча на биле́ти/.

- Да́йте ми, мо́ля, два биле́та пъ́рва кла́са, два теля́к и чарша́фи за два́ма!

- Ве́лчо, ще тря́бва ли да ча́каме мно́го?
- Не Илия́, биле́тите за пъ́рва кла́са са по-скъ́пи, но вся́ки и́ма кабина́ и не се ча́ка дъ́лго.

/Ве́лчо взе́ма биле́тите и два́мата с Илия́ се отпра́вят към вхо́да на пъ́рва кла́са./

- От къде́ ще взе́мем чарша́фите Ве́лчо?
- Чарша́фите ще взе́мем от служи́теля вътре в отделе́нието.

/Два́мата вли́зат в отделе́нието на пъ́рва кла́са/.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

I. THE PAST PASSIVE PARTICIPLE

1. Formation

The past passive participle is formed in the following ways:

a. With the Suffix -Н

Most verbs form the past passive participle by adding the suffix -Н to the third person sing. form of the past tense.

Examples:

аз пи́сах, той пи́са .....пи́сан
аз гле́дах, той гле́да.....гле́дан
аз че́тох, той че́те.....че́тен
аз преживя́х, той преживя́..преживя́н
аз да́дох, той да́де.....да́ден
аз нака́зах, той нака́за....нака́зан

b. With the Suffix -ЕН

Verbs which have -ИХ in the past tense, change -ИХ to -ЕН in forming the past passive participle.

Examples:

но́сих.....но́сен
го́твих.....го́твен
наре́дих.....наре́ден
сло́жих.....сло́жен

c. With the Suffix -Т

Verbs which have in the past tense:

(1) the suffix -НА
or (2) a monosyllabic base ending with a vowel (like пи-х, плю-х).

form the past passive participle with the ending -Т .

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Examples:

(1)
вдѝгна -х.....вдѝгнат
мѝна -х.....мѝнат
вѐрна -х.....вѐрнат
блѐсна -х.....блѐснат

(2)
пи -х.....пит
чу -х.....чут
плю -х.....плют
из-пѝ -х.....изпѝт
на-плю́- -х.....наплю́т

d. With the Suffixes -Н or -Т

Some verbs ending in -ЕЯ with a monosyllabic base (like пе́я, гре́я, ле́я) form the past passive participle by adding either -Н or -Т to the 3rd pers. sing. form of the past tense.

Examples:

пе́я ....аз пях, той пя.....пя́н или пя́т
из-пе́я.....аз изпя́х, той изпя́.....изпя́н или изпя́т
гре́я....аз грях, той гря.....гря́н или гря́т
на-гре́я....аз нагря́х, той нагря́.....нагря́н или нагря́т

2. Additional Features

The past passive participle cannot be formed from intransitive verbs, e.g. вли́зам, изли́зам, оти́вам, върви́.

The past passive participles change in gender and number as the adjectives. Examples:

че́тен, че́тена, че́тено, че́тени
бит, би́та, би́то, би́ти

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

These participles can also be articulated as the adjectives.
Ex.

чéтения/т/,	чéтената,	чéтеното,	чéтените
бúтия/т/,	бúтата,	бúтото,	бúтите

Participles, formed from verbs with past tense on -ЯХ change Я to Е in their plural forms and in the articulated forms for masculine gender.

Examples:

(1) търпя́н, търпя́на, търпя́но, търпе́ни
изпя́т, изпя́та, изпя́то, изпе́ти

(2) преживя́н.....преживе́ния/т/
грят .....гре́тия/т/

II. THE PASSIVE VOICE

When the action expressed by a transitive verb is directed upon an object, we have active voice; but when the subject (not the object) is the receiver of the action, we have passive voice.

In English

Active: He has written the letter.
Passive: The letter was (has been) written by him.

Notice that in English the same past participle is used in both active and passive constructions. (see Vol. V, p.14,par.2.)

Notice also that the auxiliary "to have" is used in the active and the auxiliary "to be" in the passive constructions.

In Bulgarian

The passive voice in Bulgarian is formed in two ways:

1. With different forms of the auxiliary verb "СЪМ" and the past passive participle of a transitive verb.
2. With the reflexive particle се and a transitive verb.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

1. The Participial Passive

It is made up of different forms of the auxiliary verb "СЪМ" and of the past passive participle. The past passive participle agrees with the subject in gender and number.

The agent is introduced by ОТ. (by - in English)

The formation of the tenses is really very easy, since they consist simply of the correct form of "СЪМ" + the past passive participle.

Imperfective Aspect

Pres.	Аз съм ка́нен че́сто от тях.	I am often invited by them.
	Тя е ка́нена че́сто от тях.	She is often invited by them.
Past.	Аз бях ка́нен от тях.	I was invited by them.
	Тя бе/бе́ше/ ка́нена от тях.	She was invited by them.
Imp.	Аз бях ка́нен че́сто от тях.	I was often invited by them.
	Тя бе́ше/бе/ ка́нена че́сто от тях.	She was often invited by them.
Fut.	Аз ще бъ́да ка́нен днес.	I'll be invited to day.
	Тя ще бъ́де ка́нена днес.	She'll be invited today.

Perfective Aspect

Pres.	Аз съм пока́нен от тях.	I am invited by them.
	Аз и́скам да бъ́да пока́нен от тях.	I want to be invited by them.
Past.	Аз бях пока́нен от тях.	I was invited by them.
	Тя бе/бе́ше/ пока́нена от тях.	She was invited by them.
Imp.	Аз бях пока́нен от тях.	I was invited by them.
	Ако бъ́дех пока́нен от тях.	If I had been invited by them.
Fut.	Аз ще бъ́да пока́нен от тях.	I'll be invited by them.
	Тя ще бъ́да пока́нена от тях.	She'll be invited by them.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. The Reflexive Passive

It is formed with the reflexive particle СЕ + a transitive verb.

Imperfective aspect

Pres.	Вéстникът <u>се четé</u> от всúчки.	The newspaper is (being) read by all.
Past.	Вéстникът се чéте от всúчки.	The newspaper was read by all.
Imp.	Вéстникът се четéше от всúчки.	The newspaper was (being) read by all.
Pres. Perf.	Вéстникът <u>се е чел</u> от всúчки.	The newspaper has been read by all.
Fut.	Вéстникът <u>ще се четé</u> от всúчки.	The newspapers will be read by all.
Past Perf.	Вéстникът <u>бéше се чел</u> от всички.	The newspaper had been read by all.

Perfective aspect

Pres.	Вéстникът трябва да <u>се прочетé</u> от всички.	The newspaper must be read by all.
Past.	Вéстникът <u>се прочéте</u> от всúчки.	The newspaper was read by all.
Pres. Perf.	Вéстникът <u>се е прочéл</u> от всúчки.	The newspaper has been read by all.
Fut.	Вéстникът <u>ще се прочетé</u> от всúчки.	The newspaper will be read by all.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. PASSIVE VOICE - PRESENT TENSE

1. Participial Forms

The present tense of the participial passive is formed with the present tense of СЪМ + the past passive participle of a transitive verb.

Imperfective Aspect			Perfective Aspect		
аз	съм	наказван, а, о	/да/ бъда		наказан, а, о
ти	си	наказван, а, о	/да/ бъдеш		наказан, а, о
той	е	наказван	/да/ бъде		наказан, а, о
тя	е	наказвана			
то	е	наказвано			
ние	сме	наказвани	/да/ бъдем		наказани
вие	сте	наказван, а, и	/да/ бъдете		наказан, а, и
те	са	наказвани	/да/ бъдат		наказани

Examples:

Аз съм често наказван от командира на ротата.	I am often punished by the company commander.
Този войник трябва да бъде наказан от командира.	This soldier has to be punished by the commander.
Тази книга е много четена.	This book is read a lot.
Тези книги трябва да бъдат прочетени от студентите.	These books must be read by the students.
Момичето е канено често от него.	The girl is often invited by him.
Млякото трябва да бъде изпито веднага.	The milk must be drunk at once.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

The participial constructions of the imperfective verb could denote:

a. present tense (habitual or progressive)

b. present perfect tense, i.e. a state or condition

that has already resulted from some previous action.

Examples:

Кни́гата е че́тена ..... a. The book is read. The book is being read.

b. The book has been (was) read.

The perfective forms however always describe a state or condition resulting from previous action.

Examples:

Кни́гата е проче́тена.	The book has been (was) read.
Аз съм нака́зан.	I have been punished.
Ви́ното е изпи́то.	The wine has been (was) drunk up.

2. The Reflexive Passive

It is formed by adding the reflexive particle СЕ to the present tense forms of a transitive verb.

This construction is usually used in the third person sing. and plural, especially with inanimate subjects.

Ве́стникът се чете́ от вси́чки.	The newspaper is read by all.
Те́зи списа́ния се четя́т от вси́чки.	These magazines are read by all.
Те́зи кни́ги не се купу́ват от ни́кого.	These books are not bought by anyone.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Чаршафите се раздават от прислужника.	The sheets are (being) given out by the attendant.
Костюмът се гладди от Радка сега.	The suit is being ironed by Radka now.

3. Additional Features of the Passive

In general statements where English uses "one", "people", "they", or the passive voice, Bulgarian uses the reflexive passive forms.

Къде се продават билети?	Where do they sell tickets.
Пуши ли се тук?	Does one smoke here?
Тук се говори английски.	People speak English here.
Това списание се чете много.	People read this magazine a lot.
Това се прави лесно.	This is easily done.
Търсят се работници.	Workers are needed (sought).

Notice that in the general statements above the agent is not mentioned. One doesn't think of the agent at all.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Passive Voice - Present Tense

1.

Ученикът чете урока.
Урокът се чете от ученика.

Ученикът чете урока.
Кой чете урока.
От кого се чете урокът?
Какво чете ученикът?
Какво се чете от ученика?

Урокът се чете от ученика.
Ученикът чете урока.
Урокът се чете от ученика.
Ученикът чете урока.
Урокът се чете от ученика.

Всички четат този вестник.
Кой чете този вестник?
От кого се чете този вестник?

и т. н.

Този вестник се чете от всички.

и т. н.

Той чете това списание всяка вечер.

ние, тя, аз, момичето, ти те, Вие и т. н.

Това списание се чете от него всяка вечер.

и т. н.

Те пишат домашната работа сутрин.

и т. н.

Домашната работа се пише от тях сутрин.

и т. н.

Учителят задава въпроси.

и т. н.

Въпроси се задават от учителя.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Радка винаги слага масата.

Масата винаги се слага от Радка.

и т. н.

и т. н.

Касиерът продава билети на касата.
Хората цапат много пода на банята.

Прислужникът раздава чаршафи и кърпи за бърсане.
Прислужниците мият пода един път на седмица.
Провинциалистите често посещават обществените бани в София.
Посетителите на минералните бани пият минерална вода от чешмите.

2.

Всички трябва да прочетат този вестник.

Този вестник трябва да се прочете от всички.

Кой трябва да прочете този вестник?
Този вестник трябва да бъде прочетен от всички.

От кого трябва да се прочете този вестник?
От кого трябва да бъде прочетен този вестник?
Какво трябва да прочетат всички?
Какво трябва да се прочете от всички?

Студентите трябва да научат урока много добре.

Урокът трябва да се научи от студентите много добре.
Урокът трябва да бъде научен от.....

и т. н.

Касиерът трябва да продаде билетите.
Прислужникът трябва да раздаде чаршафите.
Ние трябва да изпием сливовата ракия.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Те трябва да изядат фасула.
Тя може да сготви пилето.
Ти трябва да приготвиш кюфтетата.
Ние трябва да изпеем тази българска песен.
Те трябва да изпеят тези български песни.

и т. н.

3.

Командирът ме наказва често. — Аз съм наказван често от командира.

Кой Ви наказва често?
От кого сте наказван често?

Всички канят г-жа Пенева? — Г-жа Пенева е канена от всички.

От кого е канена г-жа Пенева?
Кой е канен често от студентите? — Г-жа Пенева е канена често от студентите.

този учител, секретарката на отдела, учителите, момичето му и т. н.

Жена ми ме вика често по телефона.
Жена му го фотографира често.
Провинциалисти посещават често
централната поща.
обществените бани
зданието на Министерството на вътрешните работи
тези музей

Къде се продават билети?
марки

Трябва ли да се продадат всички билети?
Трябва ли да бъдат продадени билетите?
Чете ли се много това американско списание?
Ти ще бъдеш ли наказан от командира?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Защо всеки урок трябва да бъде научен добре?
Той наказван ли е често от командира на ротата?
Този музей посещаван ли е много?
Народната опера посещавана ли е често от провинциалисти?
Ти канен ли си често от студентите?
А г-жа Пенева? А Христови? А момичето на Стоянов?
Питан ли съм често от студентите за България?
Цапа ли се подът на банята от посетителите?
От кого е мит подът на банята?
От кого са мити обикновено посетителите на банята?
Какво се раздава от прислужника на банята?
Къде се получават кърпи за бърсане?
Какво е забранено да се прави в банята?
От кого трябва да бъдат изпети /изпени/ две български песни?
Може ли да се пуши в обществените бани?
Позволено ли е да се плюе на пода на банята?
Защо не е позволено да се плюе на пода?
От кого се завеждат децата на училище?
От кого се задават обикновено въпроси на учителите?

и т. н.

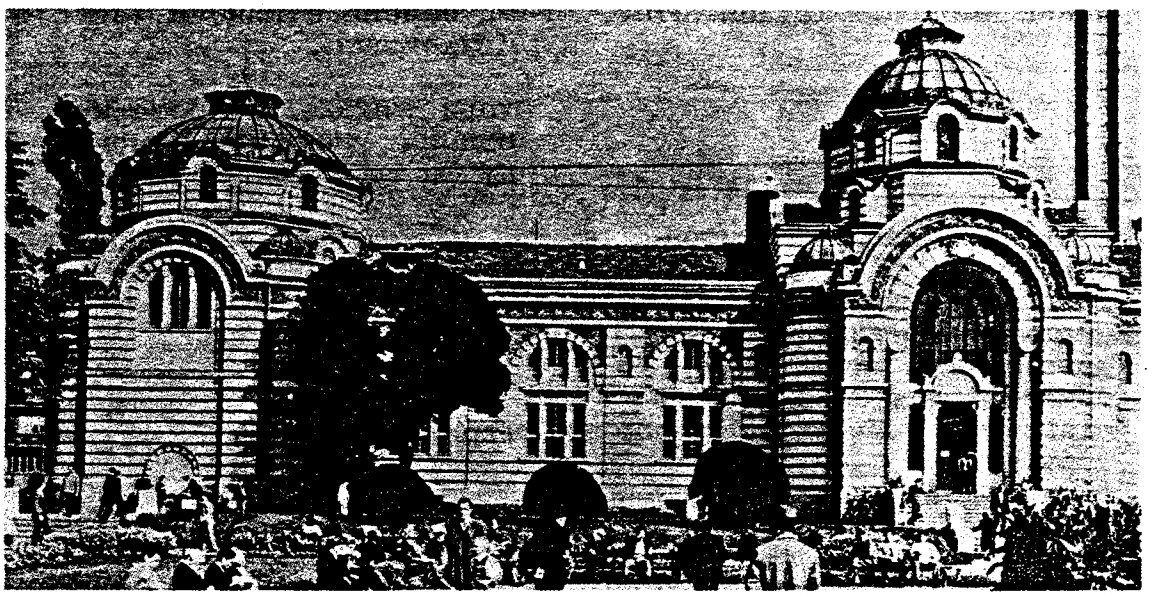

Централната баня в София

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Обществените бани са много разпространени в България. Те са посещавани много, особено тези с минерална вода. В България има много минерални извори. Те са с най-различни качества. Едни са топли, а други са студени. Много от тях са известни още от дълбока древност[1].

Софийската централна баня е била построена на мястото на римска[2] баня. Тя разполага с отделения за къпане, плувен басейн и няколко басейна с минерална вода. Пред сградата има чешми, от които хората могат да пият минерална вода.

В обществените бани човек може да вземе теляк или масажист, за което плаща допълнително. Може да има отделна кабина, или пък да отиде в общия салон. В общата баня има урни[3] и душове. Времето, което човек може да прекара в една такава баня, е един час.

Към много от минералните бани в България има отделения или институти за балнеолечение[4], санаториуми и хотели за хората, които отиват там на лечение или почивка.

---

1. древност = antiquity.
2. римска,о,и = Roman.
3. урна,и = urn; marble or cement sink on the floor level connected with others by seats around the walls of the common premises.
4. балнеолечение = water therapy; spa therapy - widely practiced in Europe, advocates bathing in and drinking mineral waters as a cure for a variety of diseases.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Maria, where are the children?
- Radka is taking them to the movies.

- Have her come back immediately. I want her to take my suit for dry cleaning.
- Should I bring your shoes now?

- Don't worry about my shoes. Go and bring Ivan from school.
- I am leaving right away.

- Have him bring his German textbook. He has to study tonight. Let him learn his lesson for tomorrow very well.
- Let me buy something for tonight on the way back.

- Don't buy any pork chops. I am fed up with them.
- What shall I buy? Shall I buy some veal?

- No. Buy some meat for hamburgers. I haven't eaten hamburgers for a long time.
- But we had hamburgers just a few days ago. Don't you remember?

- Don't talk through your hat. I haven't seen a hamburger for weeks.
- Who'll prepare the hamburgers?

- Have your sister prepare them.
- I'll be back in half an hour. Are we going on a picnic this Sunday?

- I don't think so. I am going hunting on Saturday. I'll be tired on Sunday.
- I see. You want to go to the soccer game.

- Why not? It won't be a bad thing to invite some of my friends. Thank you for reminding me.
- Don't mention it.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВъПРОСИ

1. Какви са Велчо и Илия?
2. Каква е банята?
3. От къде вземат минералната вода?
4. Къде се намира изворът?
5. Топла ли е минералната вода?
6. Кой купува билетите?
7. За къде купува билети Велчо?
8. Кой иска да вземе теляк?
9. По-скъпи ли са билетите за първа класа?
10. Защо са по-скъпи билетите за първа класа?
11. От къде вземат чаршафи двамата приятели?
12. Чака ли се дълго за първа класа?
13. Ходили ли сте в обществена баня?
14. Били ли сте в минерална баня?
15. Къде?
16. Какво мислите за минералните бани?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Change the following sentences from the active to the passive voice:

1. Лекарят трябва да ми предпише рецепта.
2. Четат много това списание.
3. Търсят работник. Търсят работници.
4. Трябва да залеят мазето с бетон.
5. Студентите превеждат четивото на урока.
6. Той не може да преведе тази английска дума.
7. Командирът на ротата ме наказва често.
8. Трябва да изпият виното.
9. Нека веднага да сложат масата!
10. Те често публикуват обявления в този вестник.

Част II.

1. Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!
2. Разкажете нещо за обществените бани в България и в Съединените щати!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

ба́ня f.	bathhouse, baths, bathroom
на ба́ня	at the bathhouse, public baths
басе́йн m.	pool, gorge, basin
биле́т	ticket
бъ́рсане n.	wiping
къ́рпа за бъ́рсане	towel
ва́на f.	tub, bathtub
душ m.pl. ду́шове	shower
забраня́вам	to forbid, to prohibit
забраня́, и́,и́х	
и́звор	spring, source
кабина	cabin, booth, cockpit
ка́са f.	cashier's (booth, window, desk), ticket window
ка́са за биле́ти	ticket window
къ́рпа f.	a (square) piece of cloth used for wiping, cleaning, dusting, etc.
къ́рпа за бъ́рсане	towel
минера́лен, лна,о,и	mineral
обще́ствен, а,о,и	public, social
отврати́телен, лна,о,и	disgusting, repugnant
препъ́лнен, а,о,и	overcrowded, packed, full up
прислу́жник m.pl.-ици	attendant, servant
провинциали́ст m.	a person, born and living in any part of Bulgaria outside of the capital Sofia
пу́шене n.	smoking
пу́шенето е забране́но!	no smoking!
разпростране́н, а,о,и	widespread
теля́к m.pl. теля́ци	bath attendant whose primary task is to scrub & wash the visitors
ца́пам	to dirty, to soil
чака́лня f.	waiting room
чарша́ф m.	sheet

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

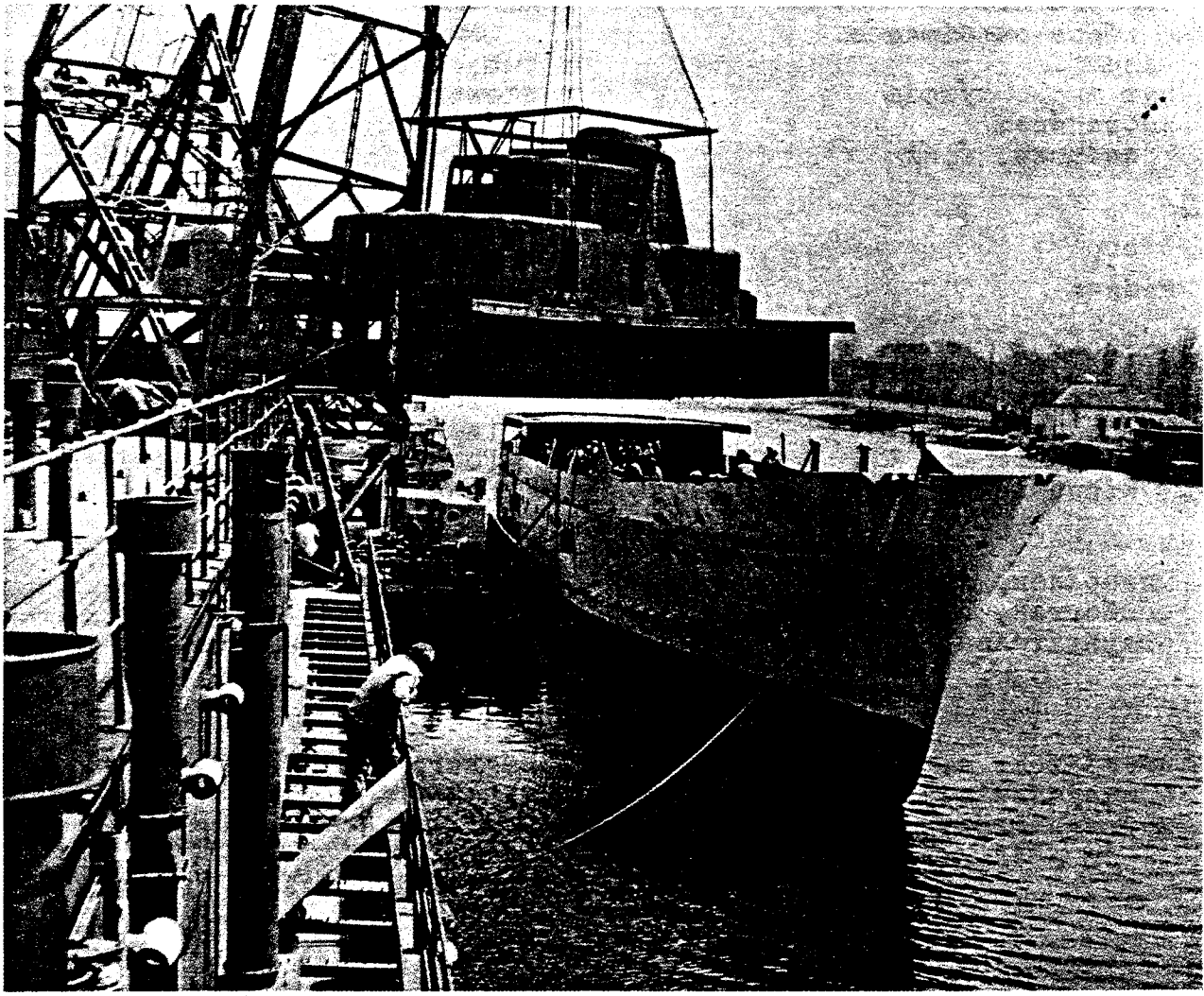

Строеж на морски кораб

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И П Ъ Р В И У Р О К

L E S S O N 7 1

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Future Tense

2. Hearsay Form - Present Passive

3. Hearsay Form - Future Passive

1.

Радка ще покани Иван.
Иван ще бъде поканен от Радка.

Радка ще покани Иван. Иван ще бъде поканен от Радка.

Кой ще покани Иван? и т. н.
Кой ще покани Радка?
Кой ще бъде поканен от Радка?
От кого ще бъде поканен Иван?
Кога ще бъде поканен Иван от Радка?
Защо ще бъде поканен Иван от Радка?

Иван ще покани Радка? Радка ще бъде поканена от Иван.

и т. н.

Иван ще покани момичето?
мен
теб
нас
вас
тях

Иван няма да /не ще/ покани момичето. Момичето няма да /не ще/ бъде поканено от Иван.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Всички ще четат тази книга.
този роман
това списание
тези вестници

Студентите ще прочетат урока няколко пъти.
четивото
граматиката
думите

Тя ще окъпе децата.
опере раклята
зашие блузата
закърпи чорапите
изглади сакото
сложи масата

Тя няма да.....

Той ще изпие виното.
изпее българска песен
няколко български песни
напише писмото довечера
писмата

и т. н.

2.

Студентите ще четат книгата.
Книгата ще се чете от студентите.

Студентите ще четат книгата.

Книгата ще се чете от студентите.

Кой ще чете книгата?
От кого ще се чете книгата?
Какво ще се чете от студентите?

Всички ще прочетат това списание.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Всички ще научат този урок.
разговора наизуст
думите

Те няма да /не ще/ четат тази книга.
този роман
това списание
тези вестници

Крусистите ще пишат домашната работа всеки ден.
Учениците ще напишат домашната работа довечера.

3.

Книгата е четена от всички.
Казват,че книгата била четена от всички.

Книгата е четена от всички.

Казват, че .....
Разправят, че .....
Казаха ми, че .....
Чувам, че .....
Чух, че .....

Аз съм често канен от студентите.

Разправят, че съм бил канен често от студентите.

ти, тя, момичето, той, ние, вие,
Вие, те, учителите и т. н.

Това списание е много четено.

тази книга, този вестник,
тези списания и т. н.

Аз съм посещаван често от приятелите си.

тя, ние, той, ти, Вие и т. н.

Виното е изпито.

ракията, млякото и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

4.

Тази книга се чете от всички.
Чух, че тази книга се четяла от всички.

Тази книга се чете от всички. Чух, че тази книга се четяла от всички.

тази роман, вестниците,
това списание и т. н.

Разговорът се учи от студентите наизуст.
Домашната работа се пише редовно от студентите.
Масата се слага от нея.

и т. н.

5.

Аз ще бъда наказан от командира на ротата.
Разправят, че съм щял да бъда наказан от командира на ротата.

Аз ще бъда наказан от командира на ротата. Разправят, че съм щял да бъда наказан от командира на ротата.

ти, той, ние, вие, те

Тя ще бъде поканена от Христови.

момичето, Вие, той, те, ти,
ние, аз и т. н.

Писмото ще бъде изпратено утре.

колетът, писмата, книгата

Ние ще бъдем посетени от чичо Стоян.

вие, аз, тя, те, ти

Аз няма да бъда поканен от него.

ти, те, той, тя, ние, вие.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

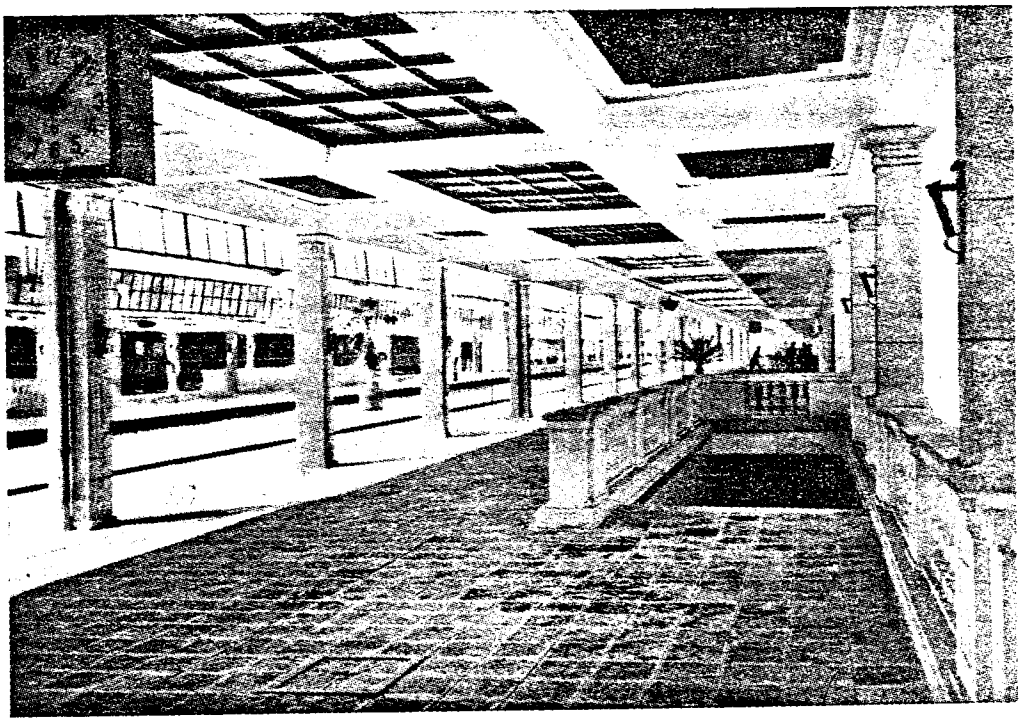

Гара Русе

През гарата на град Русе минава голяма част от българския внос и износ. Гара Русе е и обща българо-румънска гранична гара. Тя е първата общогранична гара между две комунистически страни. Всички служби - ж.п. администрация, митнически контрол, погранични войски, "ДЕСПРЕД"*, органите на растителния и карантинен контрол и на ветеринаро-санитарната служба се обособяват на "Гара Русе за пътниците и пътническите влакове" и на "Гара Русе - за товарите и товарните влакове". Румънската "Гара Гюргево - север" престана да служи като граничен пункт на Румънската народна република.

---

* "ДЕСПРЕД" - Държавно експедиторско предприятие

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 71

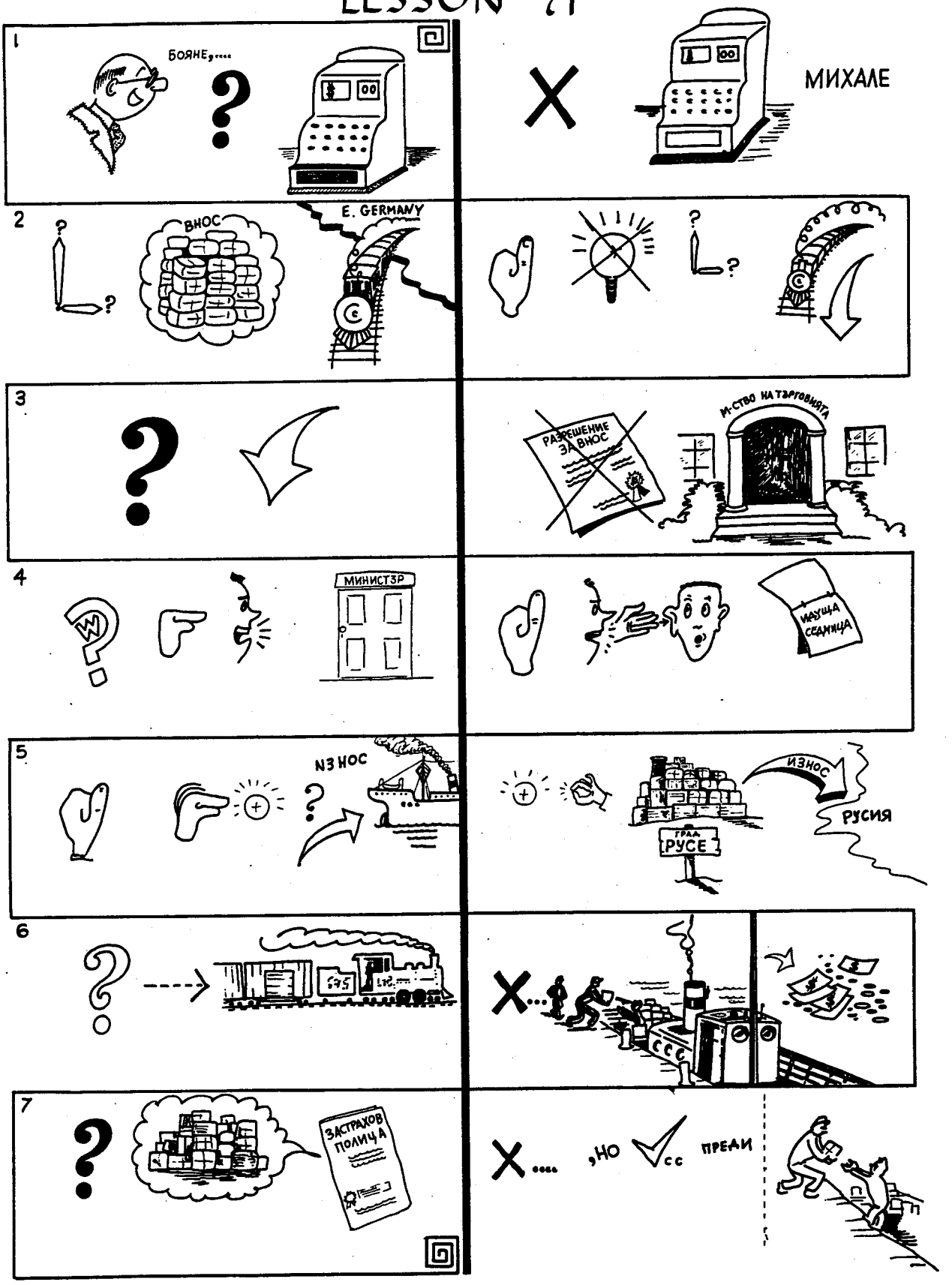

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВНОС - ИЗНОС

Михáл:
Боя́н:

- Боя́не, как върви́ търгови́ята?
- Не мно́го добре́, Михáле.

- Кога́ ще бъ́дат внесени сто́ките, кои́то поръ́чахте от Източна Герма́ния?
- Не знам.

- Как така́?
- Вно́сът им все още не е разреше́н от Министе́рството на търгови́ята.

- Защо́ не се опи́таш да говори́ш с мини́стъра?
- Опи́тах се ве́че. Ка́заха ми, че съм щял да бъ́да пови́кан да говоря́ с не́го и́дущата се́дмица.

- Жела́я ти успе́х! Ами как върви́ и́зносът?
- Ма́лко по-добре́. Чух, че част от сто́ката, която била́ склади́рана в Ру́се, ско́ро щя́ла да бъ́де изне́сена за Съветския съюз.

- С влак ли ще бъ́де превозена?
- Не. Щя́ла да се натова́ри на шле́пове, защото пре́возът по вода́ е по́-е́втин.

- Застрахо́вана ли е сто́ката?
- Не още, но ще бъ́де застрахо́вана, преди́ да бъ́де натова́рена.

---

4. как върви́ търгови́ята? = How's business?
9. Как така́? = How come?
10. все още = още (with emphasis) = still, not yet (in neg. sentences).
15. Ами как върви́ и́зносът? = And how is the export business?
ами = a (when asking another question)
А как върви́ и́зносът?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

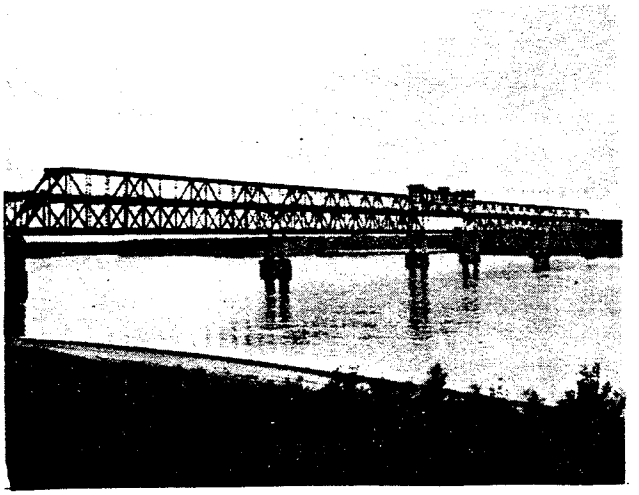

Мостът при град Русе, който е двуетажен - железопътен и шосеен, свързва България с Румъния. Той беше завършен през лятото на 1954 год.

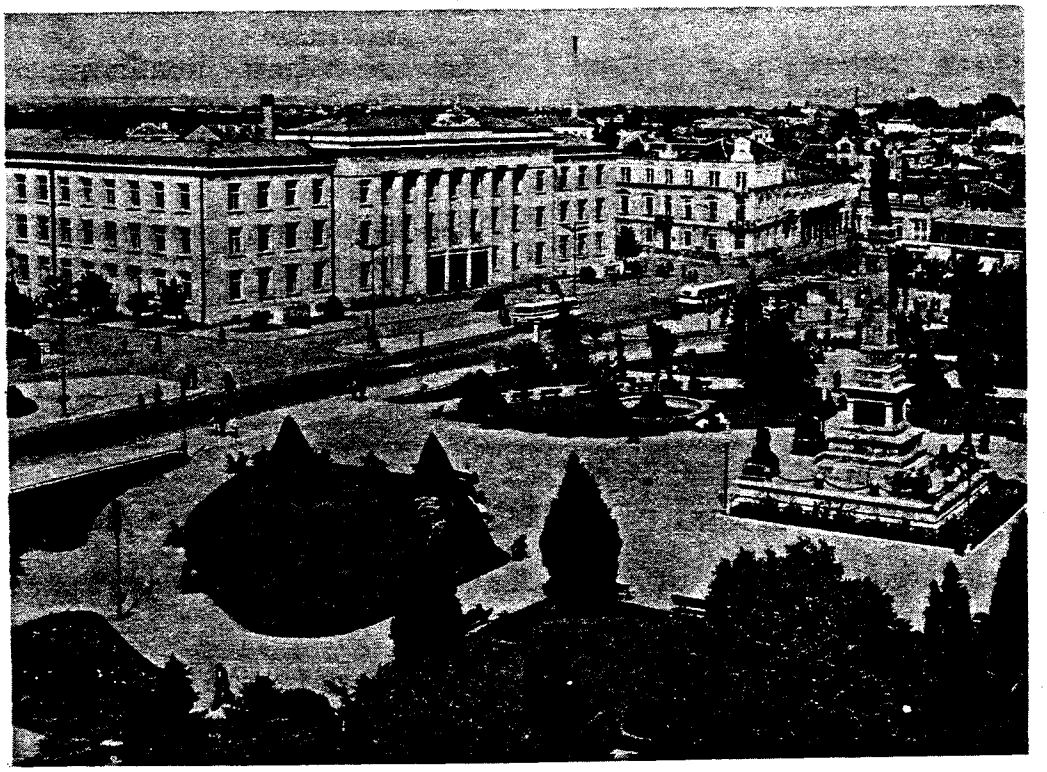

Град Русе

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

I. PASSIVE VOICE - FUTURE TENSE

1. Participial Forms

The future tense of the participial passive is made up of the future tense forms of съм /бъда/ and of the past passive participle of a transitive verb.

	Imperfective Aspect		Perfective Aspect	
аз	ще бъ́да /ще съм/	ка́нен, а,о	ще бъ́да /ще съм/	пока́нен, а,о
ти	ще бъ́деш	ка́нен, а,о	ще бъ́деш	пока́нен, а,о
той	ще бъ́де	ка́нен	ще бъ́де	пока́нен
тя	ще бъ́де	ка́нена	ще бъ́де	пока́нена
то	ще бъ́де	ка́нено	ще бъ́де	пока́нено
ние	ще бъ́дем	ка́нени	ще бъ́дем	пока́нени
вие	ще бъ́дете	ка́нени, а,о	ще бъ́дете	пока́нен, а,о
те	ще бъ́дат	ка́нени	ще бъ́дат	пока́нени

Examples:

Аз ще бъ́да пока́нен от тях.	I'll be invited by them.
Войни́кът ще бъ́де нака́зан от командйра.	The soldier will be punished by the commander.
Сто́ките ще бъ́дат вне́сени ско́ро.	The merchandise will be imported soon.
Тя ще бъ́де че́сто ка́нена от нас.	She will often be invited by us.
Та́зи сто́ка ще бъ́де изна́сяна са́мо за Руси́я.	This merchandise will be exported only to Russia.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Моми́чето ще бъ́де зака́рано в бо́лницата.	The girl will be driven to the hospital.
Сто́ката ня́ма да бъ́де застрахо́вана.	The merchandise will not be insured.
Сто́ките не ще бъ́дат доста́вени навре́ме.	The goods won't be supplied in time.
Ти ще бъ́деш пови́кан в Министе́рството на търгови́ята след една́ се́дмица.	You will be called to the Department of Commerce in a week.
Ние ня́ма да бъ́дем пока́нени от тях.	We won't be invited by them.
Вие ще бъ́дете нака́зани от капита́на.	You'll be punished by the captain.

2. Reflexive Construction

It is formed with the reflexive particle <u>се</u> + the future tense of a transitive verb.

Examples:

Сто́ката ще се натова́ри на шле́пове.	The merchandise will be loaded on barges.
Тези списа́ния ще се четя́т ре́довно от студе́нтите.	These magazines will be regularly read by the students.
Сто́ките ще се склади́рат в Ру́се.	The goods will be stored at Russe.
Ра́зговорът ще се у́чи наизу́ст все́ки ден.	The dialogue will be learned by heart every day.
Автомоби́лите ня́ма дя се пре́возват с влак.	The cars won't be transported by train.
Дома́шната ра́бота ще се напи́ше за у́тре.	The homework will be written for tomorrow.

Notice again that the reflexive passive forms are usually used in the third person singular and plural. (See L.70,p.)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

II. THE HEARSAY FORMS OF THE PASSIVE VOICE*

1. Participial Passive

The hearsay forms for the different tenses of the participial passive constructions are simply a combination of the hearsay forms of the auxiliary съм + the past passive participle of the transitive verb.

Examples:

Present Tense

Witness:	Кни́гата е че́тена от вси́чки.	The book is read by all.
Hearsay:	Чу́вам,че кни́гата била́ че́тена от вси́чки.	I hear that the book is read by all.

Past Tense

Witness:	Аз бях повика́н от не́го.	I was called by him.
Hearsay:	Аз съм бил повика́н от не́го.	(They say) I was called by by him.

Imperfect Tense

Witness:	Ти бе́ше че́сто ка́нен от не́я.	You were often invited by her
Hearsay:	Ти си бил че́сто ка́нен от не́я.	(I heard) You were often invi ed by her.

Future Tense

Witness:	Сто́ките ще бъ́дат натова́рени на шле́пове.	The goods will be loaded on barges.
Hearsay:	Чух,че сто́ките ще́ли да бъ́дат натова́рени на шле́пове.	I heard that the goods would (will) be loaded on barges.

* See Vol. VI, p.78 for Usage and Meaning of the Hearsay Forms.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Reflexive Passive

The hearsay forms for the different tenses of the reflexive passive are simply a combination of the hearsay forms of the transitive verbs and the reflexive particle се.

Examples:

Present Tense

Witness:	Кни́гата се чете́ от вси́чки.	The book is read by all.
Hearsay:	Чу́вам, че кни́гата се четя́ла от вси́чки.	I hear that the book is read by all.

Imperfect Tense

Witness:	Кни́гата се чете́ше мно́го.	The book was read a lot.
Hearsay:	Чух, че кни́гата се четя́ла мно́го.	I heard that the book was read a lot.

Past Tense

Witness:	Кни́гата се че́те от вси́чки.	The book was read by all.
Hearsay:	Кни́гата се че́ла от всички.	(They say) The book was read by all.

Future Tense

Witness:	Сто́ката ще се натова́ри на шле́пове.	The merchandise will be loaded on barges.
Hearsay:	Сто́ката щя́ла да се натова́ри на шле́пове.	(They told me) The merchandise will be loaded on barges.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

III. HEARSAY FORM - PRESENT TENSE*

Participial Passive

Witness:	Аз съм че́сто ка́нен от студе́нтите.	I am often invited by the students.
Hearsay:	Разпра́вят, че съм бил че́сто ка́нен от студе́нтите.	They say that I am often invited by the students.
Witness:	Ра́дка е че́сто ка́нена от студе́нтите.	Radka is often students.
Hearsay:	Чу́вам, че Ра́дка била́ че́сто ка́нена от студе́нтите.	I hear that Radka is often invited by the students.
Witness:	Това́ списа́ние е мно́го че́тено.	This magazine is read a lot.
Hearsay:	Според не́го това́ списа́ние било́ мно́го че́тено.	According to him this magazine is read a lot.
Witness:	Ти си ви́кан в уча́стъка.	You are called to the police station.
Hearsay:	Чух, че си бил ви́кан в уча́стъка.	I heard that you were (are) called to the police station.
Witness:	Сто́ките са склади́рани в Ру́се.	The goods are stored in Russe.
Hearsay:	Ка́зват, че сто́ките били́ склади́рани в Ру́се.	They say that the goods are stored in Russe.
Witness:	Ние сме пока́нени от нача́лника.	We are invited by the Commandant.
Hearsay:	Ние сме били́ пока́нени от нача́лника.	(I heard) we are invited by the Commandant.

Reflexive Passive

Witness:	Сто́ката се превозва с парахо́д.	The merchandise is transported by ship.
Hearsay:	Ка́зват, че сто́ката се превозвала с парахо́д.	They say that the merchandise is transported by ship.

* See Vol. VI, p.82.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Witness: Ра́зговорът се у́чи наизуст от студе́нтите. Hearsay: Ра́зговорът се у́чел наизуст от студе́нтите.	The dialogue is (being) learned by the students by heart. He told me that the dialogue is (being) learned by the students by heart.
Witness: Сто́ките се това́рят сега́. Hearsay: Сто́ките се това́рели сега́.	The goods are being loaded now. etc.
Witness: Те́зи сто́ки се вна́сят от Герма́ния. Hearsay: Те́зи сто́ки се вна́сяли от Герма́ния.	These goods are imported from Germany. etc.

IV. HEARSAY FORM - FUTURE TENSE

Participial Passive

Witness: Аз ще бъ́да нака́зан от нача́лника. Hearsay: Аз съм щял да бъ́да нака́зан от нача́лника. Щял съм да бъ́да нака́зан от нача́лника.	I'll be punished by the Commandant. They say I'll be punished by the Commandant.
Witness: Тя ще бъ́де пови́кана от учи́теля. Hearsay: Тя щя́ла да бъ́де пови́кана от учи́теля.	She'll be called by the teacher. etc.
Witness: Сто́ките ня́ма да бъ́дат нато-ва́рени на шле́пове. Hearsay: Сто́ките ня́мало да бъ́дат натова́рени на шле́пове.	The goods won't be loaded on barges. etc.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Witness: Вие ще бъ́дете пока́нени от студе́нтите.
Hearsay: Ще́ли сте да бъ́дете пока́нени от студе́нтите.

You'll be invited by the students.
etc.

Reflexive Passive

Witness: Сто́ката ще се внесе́ от Източна Герма́ния.
Hearsay: Сто́ката ще́ла да се внесе́ от Източна Герма́ния.

The merchandise will be imported from East Germany.
etc.

Witness: Те́зи сто́ки ще се натова́рят на шле́пове.
Hearsay: Те́зи сто́ки ще́ли да се натова́рят на шле́пове.

These goods will be loaded on barges.
etc.

Witness: Дома́шната ра́бота ще се напи́ше от студе́нтите.
Hearsay: Дома́шната ра́бота ще́ла да се напи́ше от студе́нтите.

The homework will be written by the students.
etc.

Witness: Писмо́то ще се изпра́ти ведна́га.
Hearsay: Писмо́то ще́ло да се изпра́ти ведна́га.

The letter will be sent right away.
etc.

Witness: Те́зи сто́ки ня́ма да се изна́сят ве́че.
Hearsay: Те́зи сто́ки ня́мало да се изна́сят ве́че.

These goods won't be exported anymore.
etc.

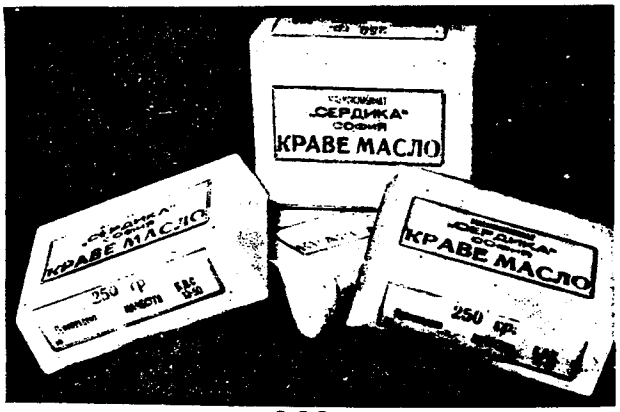

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Future Tense
2. Hearsay Form - Present Passive
3. Hearsay Form - Future Passive

1.

Радка ще бъде ли поканена на жура от Иван? — Да, ...
Не, ...

От кого ще бъде поканена Радка на жура?

Кое момиче ще бъде поканено от Иван на жура?

Кои други момичета ще бъдат поканени?

Аз ще бъда ли поканен от Иван? — Да, ...
Не, ...

А ти? ... А те? ... А ние? ...

и т. н.

От кого ще бъде четена тази книга?

А това списание?
А този роман?
А тези вестници?

Той ще бъде ли наказан от командира?

А ти? ... А аз? ... А те? ...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Кога ще бъдат внесени стоките
от Източна Германия?
Кога ще бъде изнесена стоката за
Русия?
Скоро ли ще бъде доставена тази
стока?
Кога ще бъде разрешен вносът на
тези стоки от Министерството на
търговията?

Кога ще бъдеш повикан от министъра?

А той? ... тя, ... те, ... аз, ...
ние ...

Къде ще бъде складирана част от стоката?
На какво ще бъде натоварена стоката?
А другите стоки?
Ще бъде ли застрахована стоката?
А другите стоки?

2.

Ще се чете ли тази книга от студентите? Да, ...
Не, ...

Стоката ще се натовари ли на шлепове?
Защо ще се натовари стоката на шлепове?
Защо стоката няма да се превози с влак?
Защо ще се застраховат стоките?

Мислиш ли, че този разговор ще се научи
добре от студентите?

Предполагате ли, че домашната работа
ще се напише за утре?

Кога ще се доставят стоките от Източна
Германия?

Кога ще се изнесат стоките за Франция?

Кога ще се внесе тази стока от Русия?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

3.

Много ли е четена тази книга? Разправят, че била много четена.

Скоро ли ще бъде внесена стоката? Чух, че щяла да бъде внесена скоро.
Чух, че нямало да бъде внесена скоро.

С влак ли ще бъдат превозени стоките? Казват, че .....
Къде е складирана стоката? Казаха ми, че .....
се складира Чувам, че ....
Къде са складирани стоките? и т. н.
се складират
Къде ще бъде складирана стоката?
ще се складира
Къде ще бъдат складирани стоките?
ще се складират

Кога ще бъде внесена тази стока?
А другите стоки?
Кога ще се внесе тази стока?
А другите стоки?
Ще се натовари ли на шлепове?
Ще бъде ли натоварена на товарен параход?
бъдат натоварени

С влак ли ще бъде превозено гроздето?
се превози

Кога ще бъде разрешен въпросът от министъра?
се разреши
Разрешен ли е този въпрос?

Кога ще бъдат поръчани стоките?
застраховани
внесени
изнесени
доставени
купени
продадени
натоварени
превозени

стоката, гроздето и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Търговията в България е монопол на комунистическата държава. Държавата създава и контролира търговски предприятия, които извършват търговска дейност в страната и чужбина. За тази цел са образувани големи стопански организации с огромен бюрократичен апарат.

Днес в България не съществува частна търговия. Изключение[1] правят само някои земеделци. С разрешение на държавата те произвеждат земеделски[2] продукти[3] като: млечни[4] продукти, зеленчуци и плодове. Тези продукти те могат да продават[5] на пазаря.

Вносът и износът на стоки е също монопол на държавата. Създадени са големи вносно-износни предприятия, които държат в ръцете си търговията на България с други страни.

България е член[6] на СИВ. По-голяма част от външната търговия е със страните-членки на тази организация, като: Съветския съюз, Полша, Румъния и други. Търговията със Съединените щати заема много малка част от външната търговия на България. Стоките, които се намират на пазаря в България, са произведени главно в другите комунистически страни.

---

1. изключе́ние = exception.
2. земеде́лски,а,о,и = pertinent to agriculture.
3. проду́кт,и = product.
4. мле́чен,чна,чно = dairy, pertinent to milk products.
5. прода́вам,е = to sell.
   продам
6. член,ове = member, article.
7. СИВ = Съве́т за икономи́ческа взаимопо́мощ = СМЕА (COMECOM) Council of Mutual Economic Assistance.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Прочутите в цял свят български зеленчуци и овощия се изнасят за чужбина и с камиони.

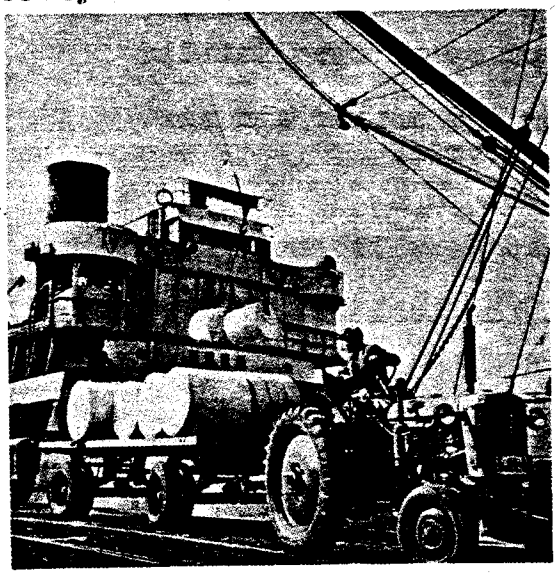

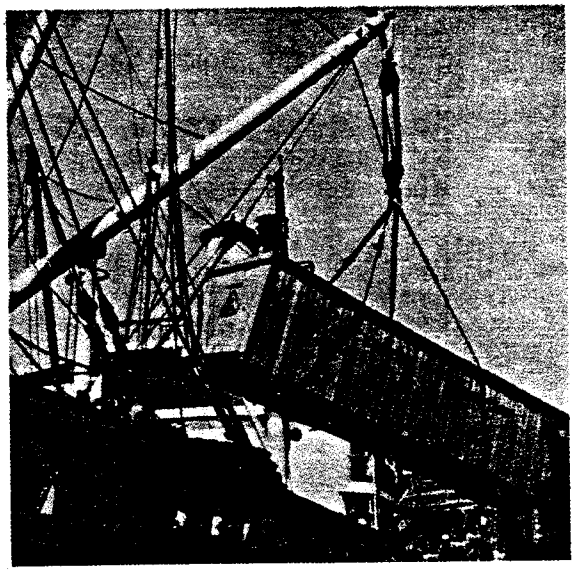

Разтоварване и натоварване на кораби

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Peter,has Stoyan come yet?
- He hasn't come yet.

- He is going to bring the cards, isn't he? I feel very much like playing cards now.
- You felt very much like playing cards the day before yesterday that's why you didn't have any money when we finished the game.

- Stop talking nonsense. Why don't you go to the store at the corner and buy something so that we have a bite before we start playing?
- Maria said she'd go to the market. I don't know however, whether she's gone yet or not. She was putting on her shoes when I talked to her.

- What is she going to buy?
- Bread, cheese, and some fruit.

- Cheese again? Why doesn't she buy something else? I haven't eaten dry salami for a long time.
- I have a stomachach, that's why I told her to buy cheese.

- You are always sick. Go to a hospital. Have a few doctors examine you. You'll feel much better after that.
- I'll do it some day. Have you seen Boyan lately?

- **No.** I received a letter from his mother and she writes that he has left for Austria.
- What is he going to do there?

- I don't know. She writes that he will study at the Viennese University.
- Stoyan is coming. Let's get the table ready.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВъПРОСИ

1. Чий монопол е търговията в България?
2. Кой контролира търговията в България?
3. Какви стопански организации съществуват в България?
4. Съществува ли частна търговия?
5. Какви изключения има?
6. Кой трябва да разреши на земеделците да произвеждат и продават?
7. Какво произвеждат и продават някои земеделци?
8. Чий монопол е вносът и износът в България?
9. Кой държи в ръцете си външната търговия на България?
10. На коя организация е член България?
11. Кои други страни са членове на тази организация?
12. Каква част от външната търговия на България заема търговията със Съединените щати?
13. Какви стоки могат да бъдат намерени на пазаря в България?
14. Има ли български стоки в Съединените щати?
15. Какви български стоки има в Съединените щати?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Change the following sentences from the active to the passive voice, using both the participial and reflexive constructions.

1. Министерството на търговията ще внася и изнася всички стоки.
2. Те ще ни доставят тази стока идущата седмица.
3. Министърът няма да разреши този въпрос скоро.
4. Той няма да нареди масата.
5. Майсторът ще залее мазето с бетон.
6. Студентите ще изпеят две български песни.

Част II

Answer in hearsay, using: казаха ми, че .....; разправят, че .....; чух, че ..... etc.

1. Къде са складирани стоките?
2. Много ли е четена книгата?
3. От кого се чете това списание?
4. На какво ще бъдат натоварени стоките?
5. От кого ще бъдете поканени на вечеря довечера?
6. Кога ще бъдете повикан от министъра?

Част III

1. Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!
2. Разкажете нещо за търговията в България преди и след 9 септември 1944 г.!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

внáсям	to import, to bring in,
внесá, е, внéсох, внéсе	to carry in
внос m.	import
водá f.	water
по водá	by water, by sea
врéзка f.	connection, string, lace
pl. врéзки	
достáвям	to supply, to deliver
достáвя, и, их	(somewhere)
държáва f.	state, government, country
държáвен, вна, о,и	state, of state, public
държáвен чинóвник	civil servant
европéйски, а,о,и	European
застрахóвам	to insure
извършвам	to do, to perform
извърша, и,их	
изнáсям	to export
изнесá, é, изнéсох,изнéсе	
úзнос m.	export
úточен, чна, о,и	east, eastern
комунúст m.	communist
комунúстúчески, а,о,и	communist
крáтък, тка, о,и	brief, short
в крáтко врéме	in a short time
министър m.pl. минúстри	Cabinet member, minister
монопóл	monopoly
óпитност f. опитността	experience
организáция	organization
отнéмам /някому нещо/	to deprive (someone of something)
отнéма, е, отнéх, е	
позволявам/позволя́	to permit
правúтелство n.	government, administration
прéвóз m.	transportation
превóзвам	to transport
превóзя, и, их	
предприúтие n.	business, concern, enterprise, undertaking
прéча /на/, и, их	to hinder, to be (stand) in the way (of)
попрéча	
разрешáвам	to allow, to permit,
разрешá, и,их	to authorize
Русúя f.	Russia
сúгурен, рна, о,и	sure, certain
складúрам	to store

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

со́бствен, а,о,и	one's own
сто́ка f. (also pl. сто́ките)	goods, merchandise
съществу́вам	to exist
търго́вец m.pl.търго́вци	merchant
търгови́я f.	business, trade, commerce
Министерство на търгови́ята	Department of Commerce
търгу́вам	to trade, to do (carry on, transact) business (a trade)
търгу́ване n.	trade, trading, (doing) business
управле́ние /на страна́/ n.	government, administration
фи́рма f.	firm
ча́стен, ча́стна, о,и	private
шлеп m.pl. шле́пове	barge
Япо́ния f.	Japan
я́сно adv.	clear, clearly

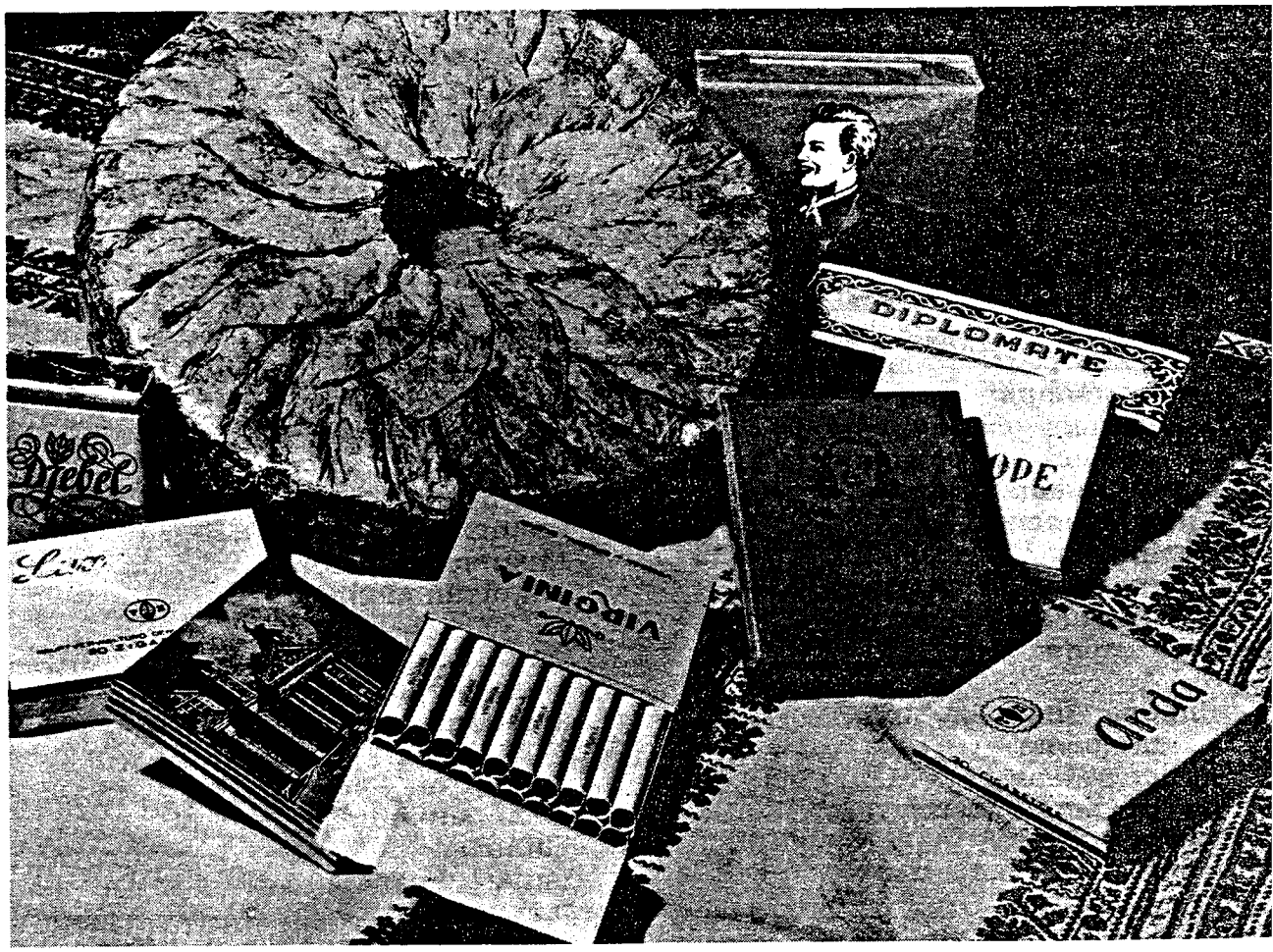

Български тютюн и цигари за износ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И В Т О Р И У Р О К

L E S S O N 7 2

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Imperfect Tense

2. Hearsay Form - Imperfect Passive

1.

Иван често канеше Радка тогава.
Радка тогава беше/бе/ често канена
от Иван.

Иван често канеше Радка тогава. Радка тогава беше/бе/ често
канена от Иван.

Радка беше/бе/ ли канена често от
Иван? и т. н.
Кого канеше Иван често?
От кого беше/бе/ канена Радка често?
Кой бе/беше/ често канен от Иван?
Кой канеше често Радка?

Иван често канеше това момиче тогава.
студентите
Христо

и т. н.

Иван често ме канеше тогава.
те
ви
ни
ги
го
я

Всички четяха много тази книга тогава.
този роман
това списание
тези вестници

Превозваха стоките с шлепове.
Внасяха тази стока от Русия.
Изнасяха гроздето за Русия?
стоката
стоките

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Товареха гроздето на камиони.
тази стока
стоките
фасула

Доставяха стоките от Източна Германия.
Купуваха .....
Поръчваха .....
Складираха стоката в различни складове.
стоките

Винаги застраховаха стоките тогава.
Министърът на търговията разрешаваше тогава вноса и износа на стоките.

Тя често ме посещаваше тогава.
те
го
ни
ви
ги
момичето

Той я викаше по телефона всеки ден.

Морските вълни миеха плажа.
Майката мие детето всяка сутрин.
децата
пода
кухнята

Студентите пееха често тази песен.
тези песни

2.

Всички четяха вестника.
Вестникът се четеше от всички.

Всички четяха вестника. Вестникът се четеше от всички.

Вестникът четеше ли се от всички?
От кого се четеше вестникът?
Какво се четеше от всички?
списанието, тази книга, тези списания, този роман и т. н.

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Студентите учеха разговора на
урока наизуст тогава.

Той често пееше тази песен.
тези песни

Много търсеха работници тогава.
Те пишеха домашната работа всеки
ден.
Изнасяха тази стока за Русия
стоките

Поръчваха стоките от Германия
стоката

внасяха, доставяха, купуваха

Товареха я на шлепове.
ги параходи

3.

Тя беше/бе/ често канена от
Стоян.
Разправят, че тя била често
канена от Стоян.

Тя беше/бе/ често канена от
Стоян.

Разправят, че тя била често
канена от Стоян.

Тя беше ли често канена от
Стоян?

аз, ти, той, ние, вие,
Вие, те, момичето,
момчето, братовчедка ми

и т. н.

Разправят, че .....
Казват,че .....
Казаха ми, че .....
Чувам, че .....
Чух, че .....
Била канена.....

и т. н.

Кой беше често канен от Стоян?

От кого бе канена тя?
аз
ти
те
ние
вие
това момиче, това момче

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С влак ли бяха превозвани стоките
тогава?
С какво беше превозвана стоката
тогава?
Гроздето беше ли товарено на шлепове
тогава?
Къде бяха складирани стоките /стоката,
гроздето/ тогава?
От кого бяха извършвани вносът и износът
на България преди 9 септ. 1944 год.?
Откъде бяха доставяни по-рано стоките,
които днес не се намират на българския пазар?
Само от българското правителство ли беше
извършван износ на различни стоки преди
9 септ. 1944 год?
От кои страни бяха внасяни стоки в България
преди 9 септ. 1944 год?
Тази книга беше ли много четена по-рано?

А този роман? ... А това списание? ....
А тези списания? ....

От кого бях посещаван често по-рано?
А ти? ... А те? .... А тя? ...
А ние? .. А вие? .. А момичето? ...

и т. н.

От кого бе викан ти по телефона всяка
вечер миналия месец?

А тя? ... А те? ... и т. н.

4.

Този вестник се четеше от всички тогава.
Чух, че този вестник се четял от всички
тогава.

Този вестник се четеше от всички
тогава.
От кого се четеше този вестник то-
гава.

този роман, това списание, тези
вестници и т. н.

Чух, че този вестник се че-
тял от всички тогава.
Чух, че .....
Разправят, че .....
Казаха ми, че .....
Четял се, ...
и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Как се превозваше гроздето по-рано?

стоките, стоката, този материал, циментът

От коя страна се внасяше тази стока тогава?

А другите стоки? .... А гроздете?

За кои страни се изнасяха българските стоки?
От /с/ кого се заместяха българските търговци след 9 септ. 1944 год.?
Учеше ли се разговорът на всеки урок наизуст от студентите тогава?

и т. н.

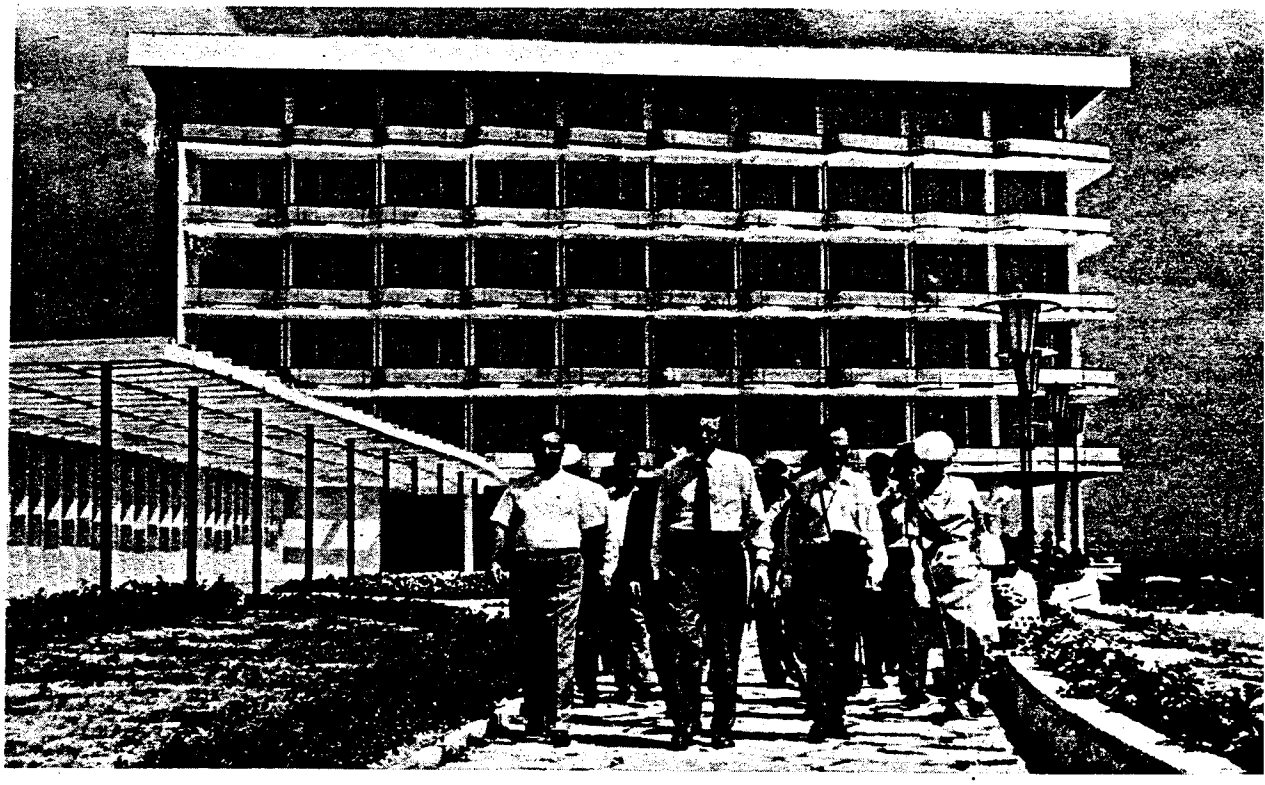

Курортисти в гр. Несебър

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 72

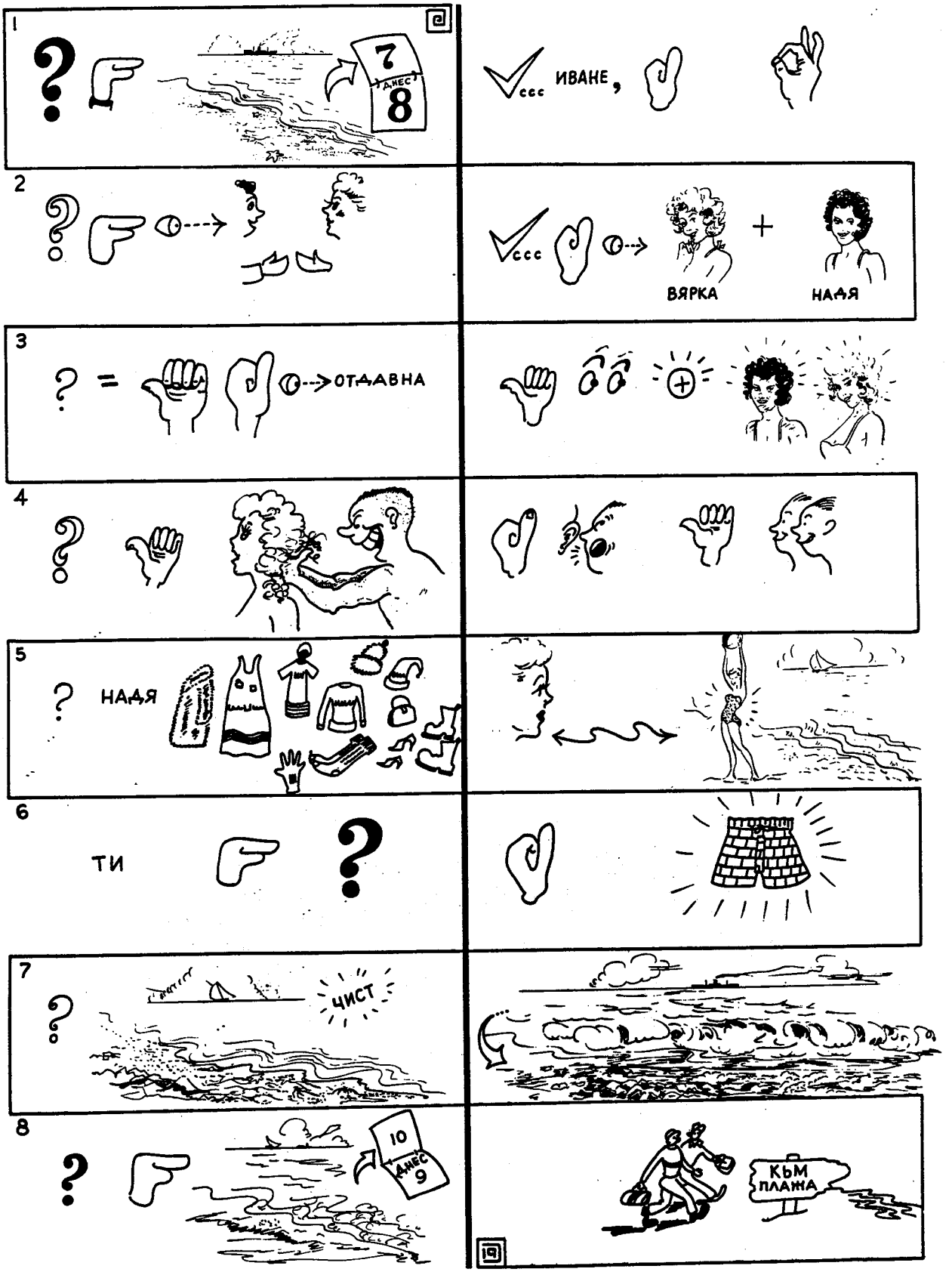

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НА ПЛАЖА

Ива́н:
Пе́тко:

- Пе́тко, бе́ше ли на пла́жа вче́ра?
- Да, Ива́не. Мно́го ху́баво прека́рах.

- Видя́ ли ня́кого от позна́тите ни?
- Да, видя́х Ве́рка и На́дя.

- Какво́ пра́вят те? Отда́вна не съм ги ви́ждал.
- Изгле́ждат великоле́пно. Чуде́сен тен и́мат.

- Пак ли бя́ха зака́чани от младе́жи?
- И то́зи път били́ смуща́вани от два́ма младе́жи.

- Как бе́ше обле́чена На́дя?
- Обле́чена бе в ху́бав ба́нски костю́м.

- Ти как бе́ше обле́чен?
- Бях сло́жил но́вите си ба́нски гаще́та.

- Пя́съкът бе́ше ли чист?
- Бли́зо до вода́та бе́ше мно́го чист, поне́же се ми́еше от мо́рските вълни́.

- И́скаш ли да оти́дем у́тре на пла́жа?
- Да оти́дем, Ива́не.

На плажа

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

I. PASSIVE VOICE - IMPERFECT TENSE

1. Participial Passive

The imperfect tense of the participial passive is made up of the imperfect tense forms of "СЪМ" and of the past passive participle of a transitive verb.

Аз бях че́сто ка́нен от студе́нтите.	I was often invited by the students.
Те бя́ха зака́чани от два́ма младе́жи.	They were teased by two young men.
Дома́шната ра́бота бе́ше /бе/ пи́сана редо́вно.	The homework was written regularly.
Дете́то бе /бе́ше/ ми́то от ма́йка си вся́ка су́трин.	The child was washed by his mother every morning.
Та́зи кни́га тога́ва бе /бе́ше/ мно́го че́тена от вси́чки.	The book was then read a lot by all.
Те ни́кога не бя́ха смуща́вани от ни́кого.	They were never disturbed by anyone.
Пя́съкът бе /бе́ше/ мит от мо́рските вълни́.	The sand was washed by the sea waves.
Ние бя́хме че́сто посеща́вани от тях.	We were often invited by them.

---

* note: ако бъ́дех пока́нен = if I was (had been) invited.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Reflexive Passive

It is made up of the imperfect tense of a transitive verb and of the reflexive particle СЕ.

Ве́стникът оби́кновено се четеше от вси́чки.	The newspaper was usually read by all.
Списа́нията се четя́ха обикнове́но от вси́чки.	The magazines were usually read by all.
Пя́съкът се ми́еше че́сто от мо́рските вълни́.	The sand was often washed by th sea waves.
Сто́ките се вна́сяха от Ита́лия по́-ра́но.	The goods were imported from Italy before.

II. HEARSAY FORM - IMPERFECT TENSE*

1. Participial Passive**

Ка́зват,че съм бил ка́нен че́сто от студе́нтите.	They say that I was often invited by the students.
Бил си посеща́ван че́сто от та́зи жена́.	(I hear) You were often visited by this woman.
Тя била́ че́сто ви́кана по телефо́на от не́го.	(They say) She was often called on the phone by him.
Сто́ките били́ поня́кога склади́рани в Ру́се.	The goods sometimes were stored in Russe.
Разпра́вят, че моми́чето било́ че́сто зака́чано от младе́жи.	They say that the girl was often teased by young men.
Две́те госпо́жици били́ смуща́вани от младе́жи, кога́то били́ на пла́жа.	The two young women were bothered by youths when they were at the beach (so I hear).

* Note: See Vol. VI, pp.81-84.
** See p. 118 of this volume.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Reflexive Passive

Ка́зват че ве́стникът се четя́л от вси́чки по-ра́но.	They say that the newspaper was read by all before.
Чух, че те́зи ве́стници се мно́го чете́ли по́-ра́но.	I heard that these newspapers were read a lot before.
Разпра́вят, че пя́съкът се ми́ел от мо́рските въли́и.	They say that the sand was washed by the sea waves.
Чух, че храна́та, коя́та се серви́рала в рестора́нтите, била́ мно́го вку́сна.	I heard that the food which was served at the restaurants was very tasty.
Писма́та се пи́шели от не́я през ця́лото вре́ме.	(They say) The letters were written by her all the time.
Те́зи пе́сни че́сто се пе́ели от бъ́лгарските студе́нти.	These songs were often sung by the Bulgarian students.
По́дът на обще́ствените ба́ни се ца́пал мно́го от посети́телите.	The floor of the public baths was dirtied a great deal by the visitors.

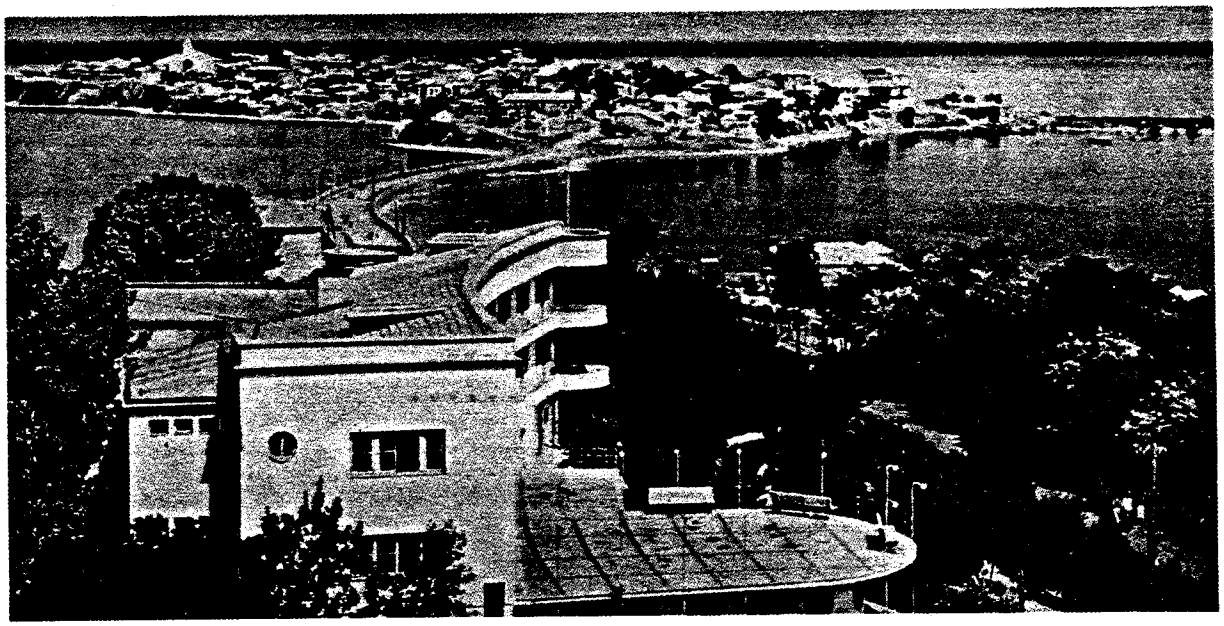

Град Несебър

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Imperfect Tense

2. Hearsay Form - Imperfect Tense

1.

Младежи закачаха Надя вчера.
момичето
момичетата

Надя беше закачана от младежи вчера.

Ти беше ли закачана от младежи вчера?

Да, ...
Не, ...

А Верка? .... А Вие двете? ...
А Надя и Мария? ... А аз? ...
А ние? ..... и т. н.

и т. н.

Децата ме смущаваха много вчера.
го
ни
те
ги
ви
я

2.

Децата смущаваха ли Ви много?

Да, аз бях много смущаван от децата.
Не, ...

А него? ... А нея? ... А тях?
...А тебе? .... и т. н.

Този младеш закачаше ли
това момиче?
тази жена
тези госпожици

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Майка им обличаше ли ги сутрин?
му го
й я
ти те
Ви ви
ни ни
ми ме

Миеше ли Ви теляк, когато отивахте на баня?

А него? .... А тях? ... А мен? ..

Много ли чужденци посещаваха Варна по-рано?

Радка ли нареждаше масата по-рано?
прибираше
переше дрехите
гладеше сакото
къпеше детето
завеждаше децата на училище
довеждаше от

3.

Всички ли четяха тази книга?

Да, тази книга се четеше от всички.
Не, ...

Всички ли четяха тези списания?
Много ли чужденци посещаваха Варна по-рано?
Морските вълни миеха ли пясъка?
Студентите учеха ли разговора наизуст по-рано?
Как превозваха стоките тогава?
За кои страни изнасяха гроздето преди 9 септ. 1944 год?
Кои страни внасяха различни стоки в България тогава?
С какво превозваха стоките?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

На какво товареха стоките обикновено?
Каква беше храната, която сервираха
в варненските ресторанти?
Посещаваха ли много курортисти Варна?
Препълваха ли игралното казино?
Танцуваха ли до късно из нощните
заведения?

Радка ли нареждаше масата по рано?
преше дрехите
гладеше сакото на баща си
завеждаше децата на училище ,
довеждаше дъцата от училище.

4.

Надя и Вярка бяха ли смущавани от
младежи?

Били смущавани от младежи.
Казаха ми, че .....
Разправят, че .....

и т. н.

Беше ли закачана Надя от младежи?
момичето
двете приятелки
тази жена
тези госпожици.

Ти беше ли мит от теляк всеки път, когато
отиваше на баня?

А той? ... А те? ... А Вие? ...

От кого беше четена тази книга?

А тсзи роман?... вестник, списание,
вестници .... и т. н.

От кого бяха завеждани децата на кино?
От кого бяха довеждани децата от училище?

Кой беше често посещаван от студентите?

А той? ... А тя? ... А те? ...
А момичето? ... А аз? ... А ти? ..
А ние? ... А вие? ... и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Как бяха превозвани стоките по-
рано?

А гроздето? .. А другата стока? ...

За кои страни обикновено бяха изна-
сяни българските стоки преди 9 септ.
1944 год?
От кои страни бяха внасяни различни
стоки тогава?

и т. н.

5.

Търсят ли се много работници?

Разправят, че се търсели?
Чух, че .....

и т. н.

Посещаваше ли се Варна от много
чужденци по-рано?
Сервираше ли се хубава храна във
варненските ресторанти тогава?
За кои страни се изнасяха стоките
тогава?
От кои страни се внасяха те обик-
новено?
Препълваше ли се игралното казино?
Танцуваше ли се до късно?
Много ли се четеше тази книга?
този роман
това списание
тези книги

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

По българското черноморско крайбрежие има много плажове. На най-хубавите и големи плажове се намират курортните комплекси "Слънчев бряг" и "Златни пясъци"[1]. Хиляди курортисти от страната и чужбина посещават тези курорти през лятото. Те се наслаждават там на хубавото слънце, чистите плажове и топлата вода на Черно море.

Животът в тези курортни комплекси е скъп. Цените на стаите в хотелите са доста високи. Храната в ресторантите е хубава, но е също така скъпа.

Нощният живот в тези курорти по нищо не отстъпва на този в други известни европейски курорти. Ресторантите и баровете са препълнени с хора, които се веселят и танцуват до късно вечер. Въпреки всичко, любимо място за всички остават плажовете.

Българите се гордеят с курортните комплекси: "Златни пясъци", "Албена"[2], "Слънчев бряг" и "Дружба"[2].

---

1. "Слънчев бряг" = "Златни пясъци" = The names of some of the resort complexes along the Bulgarian coast.

2. "Албена" = Same as above.

"Дружба" = Same as above.

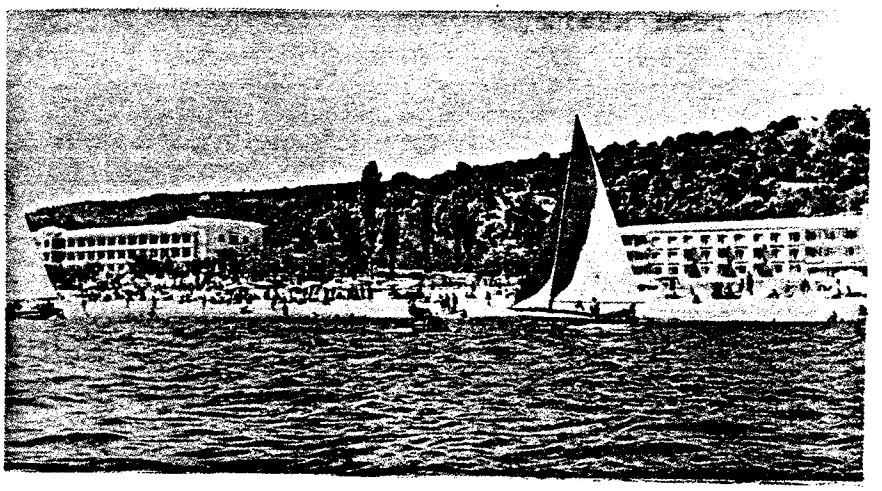

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Ivan, did you go to Vitosha last Sunday?
- No, I didn't.

- Who did?
- Stoyan did. I met him yesterday, and he told me that they had a wonderful time up in the mountains.

- What else did he tell you?
- They left before sunrise on Sunday. They passed through Boyana at 6 o'clock. They reached the lodge "Meadow " at a quarter to eleven. His sister was very tired. They stayed there for half an hour. They had a bite and drank some tea. While they were eating and drinking, they were listening to the radio. Then they went to the metereological station. His cousin Peter had never been there. He wanted to look the station over. While they were looking over the station it started to rain. But it rained only for a short while. When the rain stopped, they returned to the lodge. They met there some friends. They danced and sang.

- Well, it seems they really had a good time.
- Of course. Stoyan told me that they'd go on a trip in the mountains again next Sunday.

- Will Radka accompany them this time?
- He says she will.

- And Peter?
- According to Stoyan he won't go. He'll have to stay home because he has to study for his final examination at the University.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВъПРОСИ

1. Къде бил Петко вчера?
2. Кого видял той на плажа?
3. Как изглеждали Верка и Надя?
4. Какъв тен имали те?
5. Пак ли били закачани от младежи?
6. Как била облечена Надя?
7. Как бил облечен Петко?
8. Къде бил пясъкът много чист?
9. Къде щели да отидат двамата приятели утре?
10. Къде в България има много плажове?
11. Къде се намират най-хубавите и големи плажове?
12. Кой посещава курортите през лятото?
13. На какво се наслаждават курортистите там?
14. Скъп ли е животът в тези курортни комплекси?
15. Какви са цените в хотелите?
16. Храната в ресторантите хубава ли е?
17. Какъв е нощният живот в тези курорти?
18. До кога се веселят и танцуват хората в курортните комплекси?
19. Кое е любимо място за всички?
20. С кои курортни комплекси се гордеят българите?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Към плажа.....
....на плажа

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Change the following sentences from the active to the passive voice:

1. Надя ми каза, че един младеж ги закачал, когато били на плажа.
2. Майката обличаше детето всяка сутрин.
3. Тя ме посещавала често.
4. Студентите често пееха тези български песни.

Част II.

Change from participial to reflexive passive:

1. Хубава храна беше сервирана във варненските ресторанти.
2. Тези книги бяха много четени от всички.
3. Стоките били изнасяни за Русия.
4. Стоката беше товарена на шлепове по-рано.

Част III.

Разправете за Варна!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

ба́нски, а,о,и / adj. of ба́ня/	
ба́нски костю́м	bathing suit
ба́нски гаще́та	(bathing) trunks
бар, -ове	nightclub
възхите́н, а.о,и	delighted, enraptured
оста́вам възхите́н от	to be enraptured by
гаще́та pl.	shorts
ба́нски гаще́та	trunks
горде́я се /с/,е́е се	to be proud (of)
гордя́х се	
желе́зен, желя́зна, желя́зно,	iron, of iron
желе́зни	
Желя́зната завеса	the Iron Curtain
зака́чам	1. to hang up 2. to tease:
закача́, и́,и́х	
компле́кс	complex
куро́ртен, -тна,-тно adj.	pertaining
куроръ́ст	visitor of a resort
люби́м, а,о,и	favorite, dear, beloved
ми́нало n.	past
в ми́налотс	in the past
младе́ж m.	young man, juvenile
на́ем m.	rent
да́вам под на́ем	to let (for rent), to lease
	to rent
отстъ́пвам	to go (fall) back, to retreat,
отстъ́пя,и,их	to yield, to give in
отстъ́пвам на	to be inferior to
по ни́що не отстъ́пваше на	(it) was in no way inferior to..
понастоя́щем adv.	nowadays, at present
прочу́т, а,о,и	famous
Ривие́рата f.	the Riviera
руле́тка f.	roulette
игра́я на руле́тка	to play roulette
серви́рам	to serve (food, drinks etc.)
смуща́вам	to disturb, to bother, to
смутя́, и́,и́х	trouble
тен m.	complexion, tan
цве́те, цветя́	flower
цена́	price
Че́рно море́	the Black Sea
черномо́рски, а,о,и	pertaining to, situated on or near the Black Sea.
чуде́сен, сна, о,и	wonderful

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

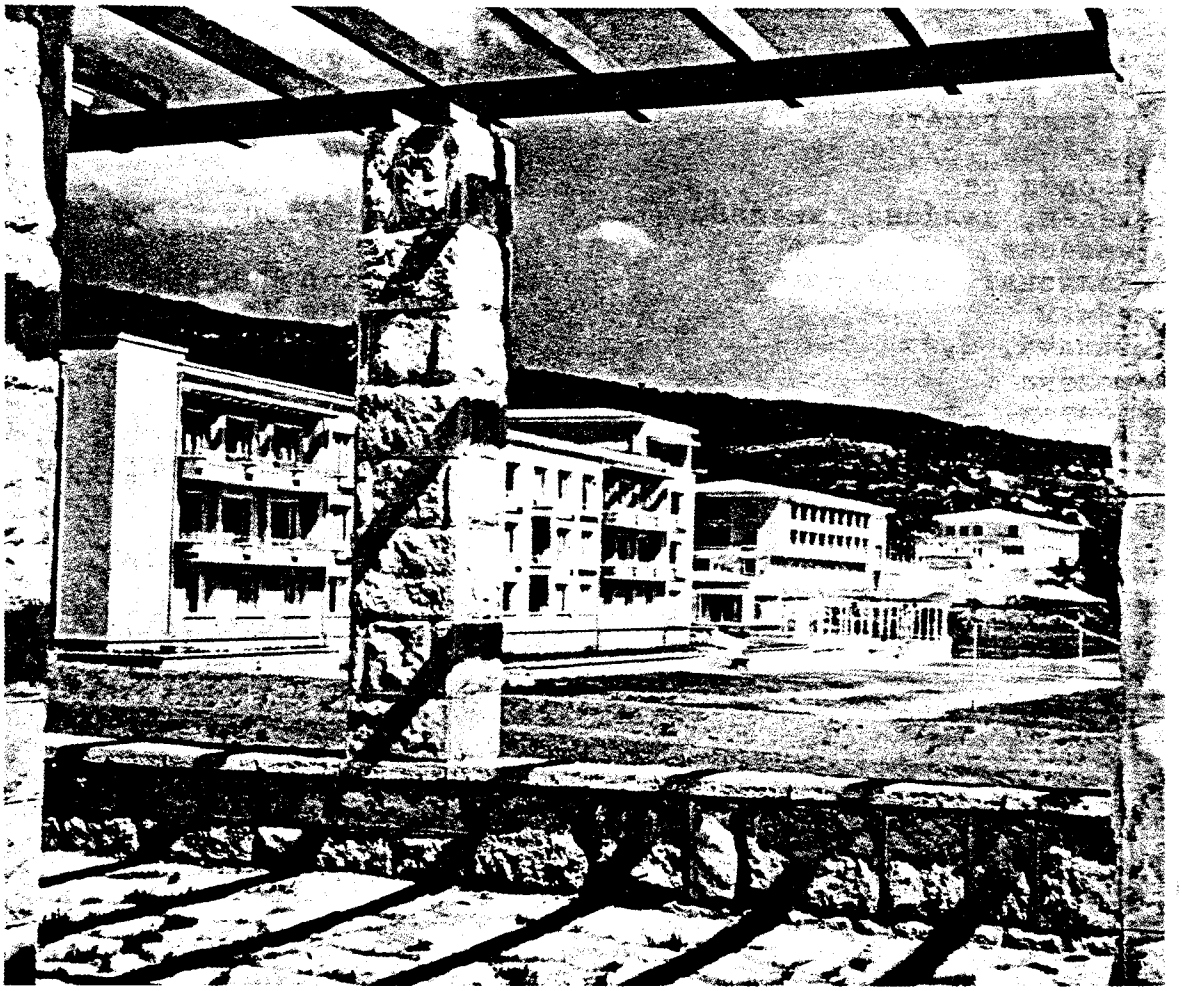

Златните пясъци - хотели

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И Т Р Е Т И У Р О К

L E S S O N 7 3

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Христо Ботев

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 73

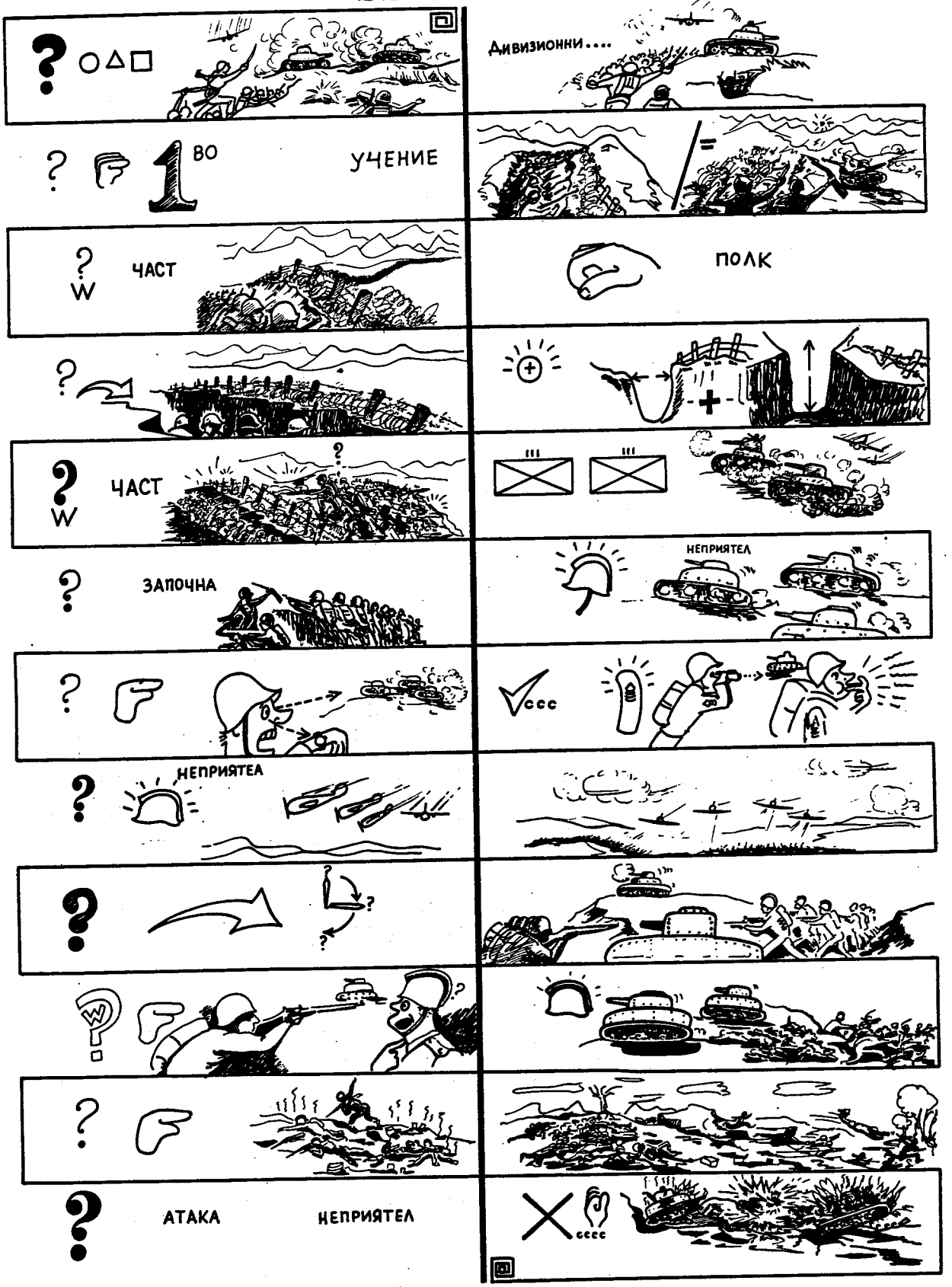

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НА БОЙНИ УЧЕНИЯ

Иван:
Георги:

- Какви́ бо́йни уче́ния пра́вихте?
- Дивизио́нни уче́ния.

- Какво́ бе́ше пъ́рвото ви уче́ние?
- Отбра́на и ата́ка в хълми́ста ме́стност.

- Коя́ част бе́ше в отбра́на?
- На́шият полк.

- Как се бя́хте окопа́ли?
- Мно́го добре́. Имахме те́сни и дълбо́ки око́пи.

- Коя́ част ви атаку́ва?
- Дру́гите два по́лка на диви́зията за́едно с та́нкове и самоле́ти.

- Как запо́чна ата́ката?
- На́й-напре́д запо́чнаха да напре́дват неприя́телските та́нкове.

- Откри́хте ли ги навре́ме?
- Да, еди́н сержа́нт наблюда́ваше с бино́къл и щом ги видя́, да́де та́нкова трево́га.

- Неприя́телските самоле́ти не ви ли обстре́лваха?
- Лете́йки ни́зко, те обстре́лваха на́шите око́пи с карте́чен о́гън.

- Какво́ ста́на по́сле?
- Неприя́телските та́нкове напре́дваха. Ние стре́ляхме по стрелци́те, кои́то ги придружа́ваха.

- Защо́ по тях?
- За да лиши́м та́нковете от подкре́пата им.

- Унищожи́хте ли стрелци́те?
- Част от тях унищожи́хме. Дру́гите принуди́хме да зале́гнат.

- Успя́ ли ата́ката на проти́вника?
- Не. Успя́хме да го спрем и да унищожи́м голя́ма част от та́нковете му.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Офицерите и сержантите в българската армия преминават с младите войници чай-напред единична подготовка. След това частите провеждат учения в състав на отделение, взвод, рота, батальон, полк, дивизия и пр. При тези занятия войниците се подготвят да използуват различни бойни средства за унищожаване на неприятеля.

Нашата дивизия тази есен бе на дивизионни учения. Тя отиде с камиони в района на село Хитрово. Полкът ни бе в отбрана западно от селото. Другите два полка на дивизията ни трябваше да ни атакуват от север. Те имаха много танкове и самолети.

Ние се бяхме окопали много добре. Имахме тесни и дълбоки окопи, от които наблюдавахме много добре местността пред нас.

Двата полка започнаха да ни атакуват. Техните танкове започнаха да напредват в 1 часа следобед. Пръв ги забеляза един сержант от нашата рота, който наблюдаваше с бинокъл. Веднага даде танкова тревога. Артилерията ни започна да стреля по танковете. Наскоро след това се явиха и самолетите им. Те нападнаха нашите окопи с бомби и картечен огън.

В същото време танковете им напредваха към нашите окопи. Много стрелци ги придружаваха. Ние стреляхме по тях с пушки и картечници. Принудихме ги да залегнат. Танковете им останаха сами. Нямаха вече подкрепата на стрелците си. Въпреки това те продължаваха да напредват. Но това бе за кратко време. Ние успяхме да унищожим голяма част от танковете и да спрем атаката на противника.

га́убица	howitzer
дълъ́жност	duty
екипа́ж	crew
за́да́ча	task
напа́дам	to attack, to assault
напа́дна, е, ах	
мера́ч	gunner, layer
миноxвъргачен, чна, чно, чни	mortar adj.
явя́вам	to appear
явя́, и, их	

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- I heard that you've sold your house.
- I haven't sold it yet. I want to sell it at the right price.

- How much do you want for the house?
- I want forty thousand leva.

- Mireffs wanted to buy it, didn't they?
- Yes, they did. But they wanted to give me only thirty thousand for the house.

- How much are they giving you now?
- Thirty-five thousand if I give them the furniture too.

- Are you going to sell it to them at that price?
- I don't know. I have to think about it.

- Don't sell it. Sell the little house at the corner. It is yours, isn't it?
- Of course, it is mine. Don't ask me such silly questions.
- I never ask silly questions, my friend.

- Don't be angry! Let's stop at this tavern and have a beer.
- I don't feel like drinking beer at this moment. But don't you feel like eating something?

- I have already eaten. I ate two pork chops and beans just a little while ago. I always eat before one o'clock because I seldom have breakfast. I used to eat for breakfast: eggs, cheese, milk, bread etc., but I got very fat. I get fat very easily. And I don't want to put on weight again.

- There is a dancing party at Georgi's this afternoon. Let's go there then.
- Is Nadya, that pretty girl I met at the beach yesterday, going to be there?

- I suppose so.
- Let's get a taxi then, I don't have much time, but I want to see her again.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

1. От кого се обучават младите войници в единично обучение?
2. С какво обучават най-напред офицерите и сержантите младите войници?
3. Какво провеждат частите след това?
4. За какво ще се подготвят младите войници при тези занятия?
5. На какви учения бе нашата дивизия тази есен?
6. Къде отиде нашата дивизия, за да проведе дивизионните учения?
7. Къде бе в отбрана полкът ни?
8. Кой трябваше да ни атакува от север?
9. Кои полкове имаха много танкове и самолети?
10. Как се бяхме окопали ние?
11. Какви бяха нашите окопи?
12. Какво можехме да наблюдаваме от окопите си?
13. От кого бяхме атакувани?
14. Кога започнаха да напредват танковете на другите два полка?
15. Кой забеляза пръв напредващите танкове?
16. С какво наблюдаваше сержантът местността пред нас?
17. Какво направи сержантът, щом забеляза напредващите танкове?
18. Кой започна да стреля по танковете?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

19. Какво се яви наскоро след това?

20. С какво нападнаха самолетите нашите окопи?

21. От кого бяха придружавани танковете?

22. С какво стреляхме по стрелците?

23. Защо стреляхме по стрелците с пушки и картечници?

24. Танковете продължаваха ли да напредват без подкрепата на стрелците?

25. Как успяхме да спрем атаката на противника?

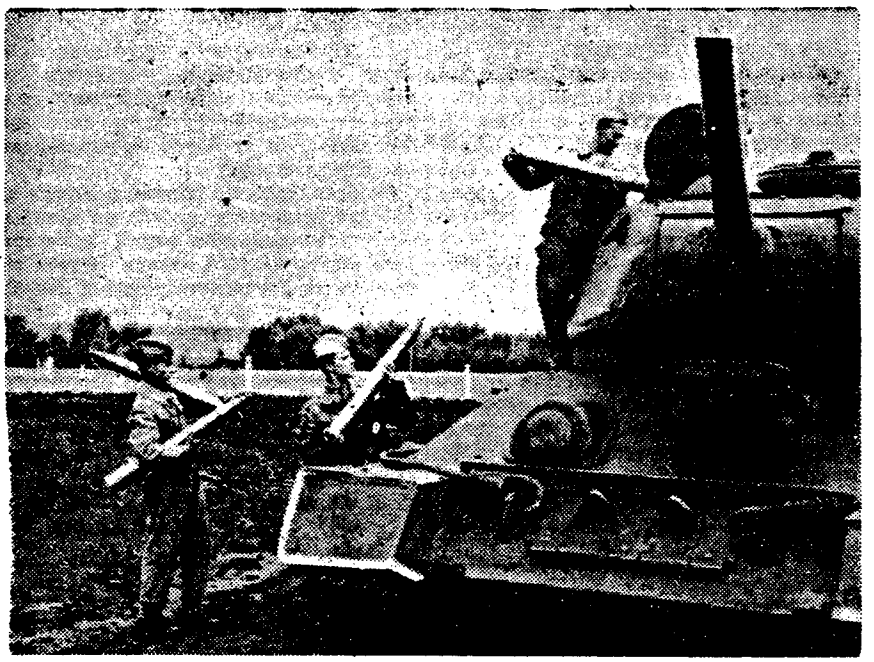

Танкистите с командир младши сержант Яков, мерач редник Арнаудов, водач редник Адамичин и пълначът ефрейтор Петков зареждат танка с боеприпаси за предстоящата бойна стрелба

Снимка *В. Иванов*

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Разправете за бойните учения, които произвела дивизията, в която бил наш Георги!

Част II.

Отговорете на въпросите 16 - 25!

Отличният гранатометен разчет на младши сержант Г. Дучев води огън по „противникови" танкове

Снимка А. Савов

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РАЗПИТ

1. What is your name and rank?
2. Сержа́нт Ву́то Вълков.

3. What is your unit?
4. От тре́ти взвод, пъ́рва ро́та, пъ́рви батальо́н на 15-ти та́нков полк.

5. What is your duty in the 3rd platoon?
6. Аз съм взво́ден сержа́нт?

7. What kind of tanks do you have in your regiment?
8. Ни́е и́маме сре́дни та́нкове, въоръже́ни с 90 мм. /милиметро́ви/ оръ́дия.

9. How many tanks do you have in your platoon?
10. Три та́нка.

11. How many men are in a tank crew?
12. Екипа́жът на та́нка се състои́ от 5 ду́ши.

13. What are their duties?
14. Та́нков командир, мера́ч, вода́ч на танк, помо́щник вода́ч, ко́йто е и пре́ден картеча́р и пълна́ч.

15. What was your mission when you were captured?
16. Мо́ят взвод и 2-ри взвод от на́шата ро́та тря́бваше да подкрепя́т пехо́тата през вре́ме на ата́ката.

17. How many infantry troops were you supporting in this attack?
18. Еди́н батальо́н.

19. What type of artillery fire was to be used.
20. 120 мм. га́убичен и 120 мм. минохвъргачен.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РАЗПИТ

1. Как се ка́звате и какъ́в чин и́мате?
2. Sergeant Vuto Valkov.

3. От коя́ част сте?
4. 3rd Platoon, 1st Company, 1st Battalion
   15th Tank Regiment.

5. Каква́ е длъжността́ Ви в 3-и взвод?
6. I'm a Platoon Sergeant.

7. Какъ́в вид та́нкове и́мате в по́лка си?
8. We have medium tanks with 90 mm guns mounted on them.

9. Ко́лко та́нка и́мате във взво́да си?
10. Three tanks.

11. От ко́лко ду́ши се състои́ екипа́жът на та́нка?
12. There is a total of 5 men in a tank crew.

13. Какви́ са те́хните длъ́жности?
14. Tank commander, gunner, driver, assistant driver, who also is a bow machine gunner, and a loader.

15. Каква́ бе́ше зада́чата Ви, кога́то Ви плени́ха?
16. My platoon and the second platoon of our company were to support the infantry during the attack.

17. Ко́лко пехо́тни ча́сти поддъ́ржахте през вре́ме на ата́ката?
18. A battalion.

19. Какъ́в артилери́йски о́гън ще́ше да бъ́де изпо́лзван?
20. 120 mm howitzer and 120 mm mortar .

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

ата́ка f.	attack
атаку́вам	to attack
батальо́н m.	battalion
бино́къл m.pl. -кли	binoculars
взвод m. pl. взво́дове after num. взво́да	platoon
дивизио́нен, дивизио́нна, о,и	division
заля́гам	mil. to lie down
зале́гна, е, ах	in order to take cover
карте́чен, чна,о,и	machine gun
карте́чен огън	machine gun fire
лиша́вам	to deprive (of)
лиша́, и, их	
напре́двам	to advance
напре́дна, е, ах	
неприя́телски, а,о,и	enemy
ни́ско adv.	low
обстре́лвам	to fire at (on), to shell
обстре́лям	
око́п m.	mil. trench
окопа́вам се	mil. to dig in
окопа́я се, е се, а́х се	
откри́вам	to discover
откри́я, е, их	
подготви́телен, лна, о,и	preparatory, preliminary
подкре́па f.	support
при (indic.time)	during
принужда́вам	to force
принудя, и,их	
проти́вник m.pl. -ици	enemy, opponent
райо́н m.	region, area
в райо́на на	in the vicinity of
се́вер m.	north
от се́вер	from the north
сре́дство n.pl. сре́дства	means
бо́йни сре́дства	weapons
стрeléц m.pl. стрелци́	rifleman
стре́лям по	to fire at
танк m.pl. та́нкове	mil. tank
та́нков, а,о,и	tank
те́сен, те́сна, о,и	narrow
унищожа́вам	to annihilate, to destroy
унищожа́, и́,и́х	
унищожа́ване	destroying, destruction
хълми́ст, а,о,и	hilly

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И Ч Е Т В Ъ Р Т И У Р О К

L E S S O N 7 4

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Past Tense

2. Hearsay Form - Past Passive

1.

Иван покани Радка вчера.
Радка бе /беше, биде/ поканена от Иван вчера.

Иван покани Радка вчера.

Радка бе /беше, биде/ поканена от Иван вчера.

и т. н.

От кого бе /беше, биде/ поканена Радка вчера?

Кой бе /беше, биде/ поканен от Иван вчера?

Той ме покани.
я
ни
ги
те
го
ви

Аз бях /бидох/ поканен от него.

Кой бе поканен от него?
беше
биде

Аз бях /бидох/ .....

те, ти, тя, вие, ние, той момичето и т. н.

Автомобил блъсна Мария оня ден.

Мария бе /беше, биде/ блъсната от автомобил оня ден.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Кой бе /беше, биде/ блъснат от автомобил оня ден?

Мария .....

аз, те, момичето, един студент, ти, тя, две момчета и т. н.

Студентите изпяха една българска песен?

Една българска песен бе /беше. биде/ изпята /изпяна/ от студентите?

От кого бе изпята една българска песен?

Колко български песни бяха изпети /изпени/ от студентите?

Една, две, много .....

Ние изпихме виното.

ракията, лимонадата, млякото

Виното беше /бе, биде/ изпито от нас.

Кой изпи виното?

А ракията? А лимонадата? А млякото? А двете бутилки бира?

Виното бе /беше, биде/ изпито от нас.

Тя върна книгата преди няколко дена?

Книгата бе върната от нея преди няколко дена.

Кой върна книгата?
книгите
списанието
романа

Книгата бе /беше, биде/ .....

Те ни посетиха снощи.

Снощи ние бяхме /бидохме/ посетени от тях.

От кого бяхме посетени снощи?

А тя? ... А момичето? ...
А той? ... А те? ... А ти? ...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2.

Двамата младежи изпиха виното.
Виното бе изпито от двамата младежи.
Виното се изпи от двамата младежи.

Двамата младежи изпиха виното.	Виното бе изпито от ..... Виното се изпи от двамата младежи.
От кого бе изпито виното? От кого се изпи виното?	
Разговорът бе научен от студентите наизуст.	Разговорът се научи от студентите наизуст.
Книгата бе прочетена от всички. Домашната работа бе написана само от двама курсисти. Много песни бяха изпени /изпети/ от тях. Стоката бе натоварена на шлепове. Стоките бяха изнесени за Русия. Тези стоки бяха внесени от Източна Германия.	
и т. н.	

3.

Иван бе поканен от Радка на вечеря снощи. Чух, че Иван бил поканен от Радка на вечеря снощи. Иван бе /беше,биде/ поканен от Радка на вечеря снощи.	Чух, че Иван бил поканен от .....
Кой бе поканен от Радка на вечеря снощи?	Разправят, че ..... Чух, че ..... Казаха ми, че ..... Според него .....
	аз, ти, той, тя, ние, вие, те, момичето на Христо и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Кой бе /беше, биде/ посетен от тази хубава жена миналата нощ?

Разправят, че аз .....
ти
той
ние
вие
те

Колко български песни бяха изпети от студентите?

Чух, че една .....две .....

От кого бе изпито виното?
А ракията?
А двете бутилки бира?
А млякото?

От кого беше върната тази книга?
А тези списания?
А това списание?
А този роман?

и т. н.

4.

Книгата се прочете от всички.
Казват, че книгата се прочела от всички.
Книгата се прочете от всички.

Казват, че .....
Чух, че .....
и т. н.

романът, списанието,
разговорът и четивото

Стоките се продадоха бързо.

стоката, гроздето, фасулът

Урокът се научи добре от студентите.

четивото, тези упражнения,
граматиката

Стоката се натовари на товарен параход.
стоките, гроздето, фасулът
Стоките се внесоха от Германия.
Тези стока се изнесе за Русия.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

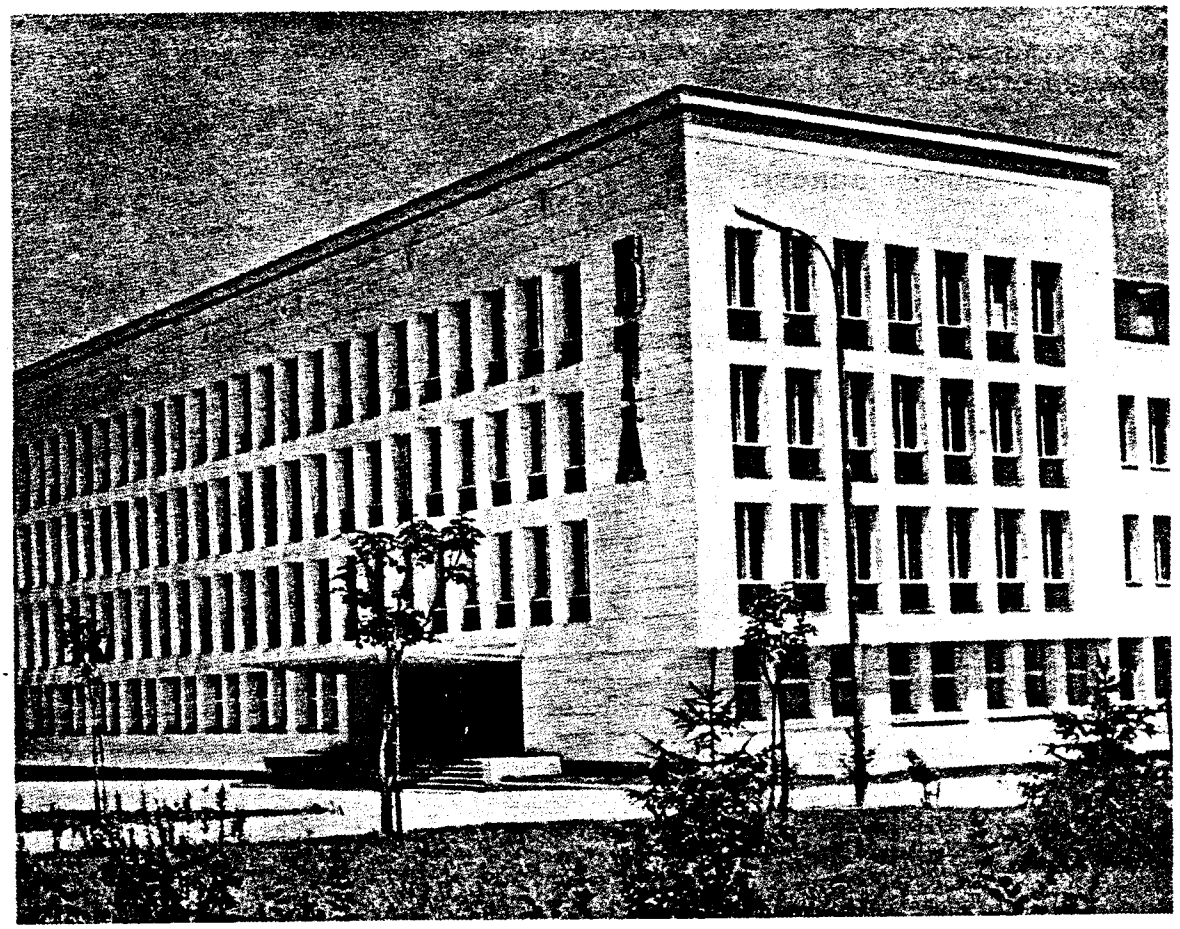

Българска телеграфна агенция /БТА/ в град София

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 74

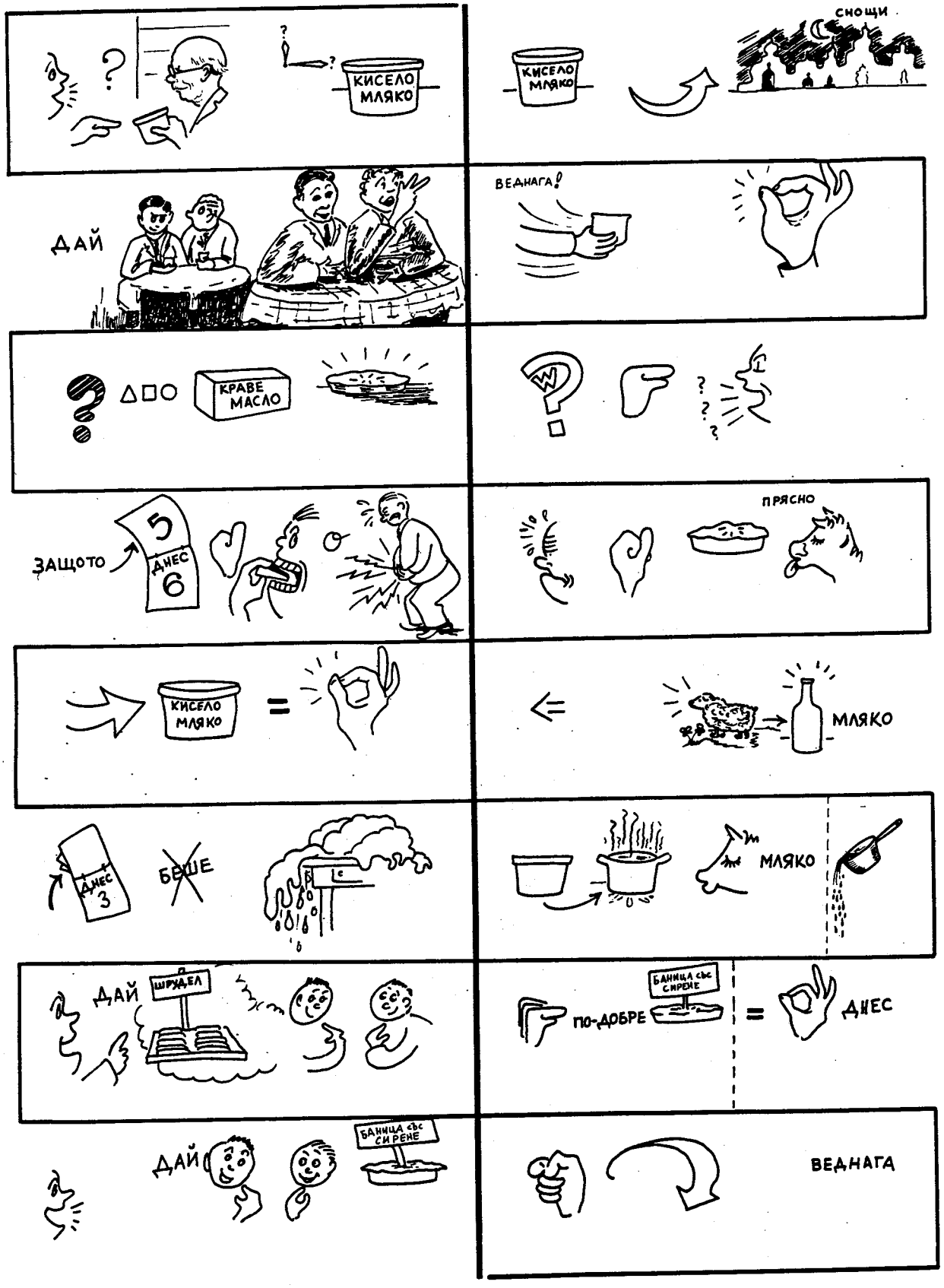

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

В МЛЕКАРНИЦАТА

/Гео́рги и Ива́н вли́зат в млека́рницата./

Гео́рги:
Млека́рят:

- Бай Стоя́не, кога́ бе́ше подква́сено ки́селото мля́ко?
- То бе подква́сено сно́щи.

- Дай ни по едно́.
- Ведна́га. Мно́го е ху́баво.

/Бай Стоя́н но́си мля́кото./

- Бай Стоя́не, с какво́ ма́сло е напра́вена ба́ницата?
- Защо́ пи́таш?

- Защо́то за́вчера я́дох ба́ница, кое́то мно́го ми харе́са.
- Това́ е, защо́то ви́наги я пра́вя с пря́сно кра́ве масло́.

- Ки́селото мля́ко е чуде́сно.
- Приго́твено е от о́вче мля́ко.

- Онзи ден не бе́ше така́ гъ́сто.
- Приго́твено бе от кра́ве мля́ко. То е по́-ря́дко.

- Дай ни по еди́н шру́дел.
- Вземе́те си по́-добре́ ба́ница със си́рене. Тя е мно́го ху́бава днес.

- Добре́, бай Стоя́не. Дай ни по една́ ба́ница със си́рене!
- Ще я донеса́ ведна́га.

/Бай Стоя́н оти́ва да донесе́ поръ́чката./

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

I. PASSIVE VOICE - PAST TENSE

1. Participial Passive

It is made up of the past tense of съм (бях, бе or бе́ше) or бъда (бидо́х, биде́) and of the past passive participle.

Examples:

Аз бях /бидо́х/ пока́нен от г-жа́ Хри́стова.	I was invited by Mrs. Hristoff.
Тя бе /бе́ше,биде́/ пока́нена от мен.	She was invited by me.
Ма́сата бе /бе́ше,биде́/ сло́жена от Ра́дка.	The table was set by Radka.
Та́зи кни́га бе /бе́ше,биде́/ че́тена от вси́чки.	This book was read by all.
Ние бя́хме /бидо́хме/ посете́ни от чи́чо Драга́н.	We were visited by uncle Dragan.
Вие не бя́хте /бидо́хте/ пока́нен /а,и/ от студе́нтите.	You were not invited by the students.
Деца́та бя́ха /бидо́ха/ окъ́пани от ма́йка си.	The children were bathed by their mother.
Ти бе /бе́ше, биде́/ нака́зан от кома́нди́ра на ро́тата.	You were punished by the company commander.

2. Reflexive Passive

It is made up of the past tense of a transitive verb and of the reflexive particle се.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Examples:

Кни́гата се че́те от вси́чки.	The book was read by all.
Кни́гата се проче́те от вси́чки.	The book was read (finished) by all.
Те́зи сто́ки се прода́доха мно́го бъ́рзо.	These goods were sold very fast.
Уро́кът се нау́чи бъ́рзо от студе́нтите.	The lesson was learned fast by the students.
Сто́ката се натова́ри на това́рен парахо́д.	The merchandise was loaded on a cargo ship.

II. HEARSAY FORM - PAST TENSE*

1. Participial Passive

Разпра́вят, че съм бил пока́нен вче́ра от нея.	They say I was invited by her yesterday.
Чух,че си бил нака́зан от взво́дния команди́р.	I heard that you were punished by the platoon commander.
Изпра́тена била́ в чужби́на.	She was sent abroad (they say).
Моми́чето било́ пока́нено от не́го на конце́рт.	The girl was invited to a concert by him (so I hear).
Били́ сме зака́чани от младе́жи, ка́зва то́й.	We were teased by young men, says he.
Вие сте бил /а,и/ пови́кан/а,и/ от нача́лника на учи́лището.	You were called by the commandant of the school (so they say).
Сто́ките били́ вне́сени от Руси́я.	The goods were imported from Russia (I was told).

* See p. 118 of this Volume.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

2. Reflexive Passive

Ка́зват, че кни́гата се че́ла от вси́чки.	The say that the book was read by all.
Ка́зват, че кни́гата се проче́ла от вси́чки.	They say that the book was read (finished) by all.
Чух,че сто́ките се прода́ли мно́го бъ́рзо.	I heard that the goods were sold very fast.
Чу́вам,че уро́кът се нау́чил добре́ от студе́нтите.	I hear that the lesson was learned well by the students.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: 1. Passive Voice - Past Tense

2. Hearsay Form - Past Passive

1.

Кой бе /беше, биде/ поканен от Иван?

Аз бях поканен от Иван.

тя, той, това момиче,
те, ние, ти, вие

От кого бе подквасено киселото мляко?
С какво масло бе направена баницата?
А щруделът?
С какво масло бе опържено пилето?
А пържолите?
А тази кокошка?
А този петел?

С какъв плод бе направен щруделът?
От какво мляко бе приготвено киселото мляко?
Добре ли бе опечена баницата?
А щруделът?
А баклавата?
А пилето?
А пържолите?

От кого бе платена сметката?
А билетите за концерта?
А нейният билет?
А препоръчаното писмо?
От кого бяхте посетен снощи?

А той?...те, тя, аз, ти и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

От кого бе изпито виното?
А ракията?
А млякото?
А бутилките бира?

Колко американски песни бяха изпети /изпени/ от студентите?

Кой бе спрян от милиционера?
А Христо? ... А Надя? ....

На какво беше натоварена стоката?
А другите стоки?
А сиренето?

Как бяха превозени яйцата?
А ябълките и крушите?
А млякото?
А другата стока?

Кога бе заляно /залято/ мазето с бетон?

Откъде бяха внесени тези стоки?

и т. н.

2.

Как се превози стоката?
А другите стоки?
На какво се натовари гроздето?
А яйцата?
Как се подкваси киселото мляко?
Откъде се внесоха тези стоки?
А тази стока?
За къде се изнесе гроздето?
А другите плодове?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Добре ли се научи урокът от курсистите?
А другите упражнения?
Тази книга прочете ли се от всички?
А списанията?
Раздадоха ли се вече чаршафите от прислужника?
Продадоха ли се всички билети?

От кого се изпи млякото?
А виното и ракията?

Колко американски песни се изпяха от учителите?

3.

Кой бе поканен от Надя на вечеря снощи?

Разправят, че .....
Чух, че .....
Според Стоян аз съм бил поканен .....

те, Христо, Мария, ние, ти, аз и т. н.

Кога бе подквасено киселото мляко?
С какво масло бе приготвена баницата?
А щруделът?
С какво масло бе опържено пилето?
А пържолите?
А тази пържола?

Добре ли бе опечена баницата?
А щруделът?
А пилето?
А пуйката?
А пилетата?

От кого бяха оставени книгите на масата?
А списанието?
А учебникът?
А книгата?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

От кого бе изпратено това писмо?
А тези писма?
А този подарък?
А тази връзка?
А това списание?

От кого бяхте нападнати?
атакувани
обстрелвани

4.

От всички ли се прочете тази книга?

А романът? ... А списанието? ...
А тези книги? ...

Казват, че се прочела от всички.
Чух, че .....

и т. н.

Продадоха ли се стоките?
А гроздето? ... А тази стока?

Научи ли се урокът добре от студентите?
А граматиката?
А граматичните упражнения?
А това упражнение?

На какво се натовари стоката?

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

В млекарниците в България се продава главно прясно и кисело мляко. В някои от тях, също така се продават или сервират баница, щрудел, варени яйца, мляко с ориз, баклава и други.

Киселото мляко е любима храна на българите. Много семейства си правят сами кисело мляко.Баниците се правят със сирене, спанак, месо, тиква и др. Щруделите пък се правят с плодове: ябълки, вишни, череши и др.

Един ден двамата приятели Георги и Иван отишли в млекарницата на бай Стоян.

Те искали да ядат кисело мляко. Попитали млекаря дали киселото мляко е хубаво и кога било подквасено. Млекарят им отговорил,че млякото било подквасено предната вечер и че било много хубаво. Тогава те си поръчали по едно кисело мляко.След като млекарят им донесъл по една порция кисело мляко, Иван го попитал с какво масло била направена баницата. Млекарят се изненадал от въпроса. Иван тогава му казал,че бил ял баница в друга млекарница и после го болял стомахът. Баницата била приготвена със старо овче масло. Бай Стоян му отговорил,че винаги правел баниците с прясно краве масло, затова баниците му били първокачествени.

След като изяли киселото мляко,те поискали да изядат по една порция щрудел. Млекарят обаче им препоръчал да вземат баница със сирене. Тогава те си поръчали по една баница. Баницата била опечена много добре и била много вкусна. Двамата приятели останали много доволни, платили сметката и излезли от млекарницата.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- They say that you're often invited by Penevs.
- Sometimes I am invited by them, but not very often.

- They live now in Sofia, don't they?
- Yes, they do.

- Do you go to the public baths when you are in the capital?
- I always do. At least twice a week.

- How about Penevs? Don't they have a bathroom in their house?
- No, they don't. However, they tell me that they will have at least one bathroom in the house they are going to buy soon.

- Are the public baths still crowded with people?
- Of course they are.

- Have you been to Varna?
- I go there every summer.

- Is this resort town still visited by many foreigners.
- Yes. Many foreigners visit the town every summer.

- Most of them are from the countries behind the Iron Curtain, aren't they?
- You're right.

- It is a beautiful place, isn't it?
- No doubt about it. I like it very much.

- How is the food at the restaurants? It used to be very good.
- It is still excellent but very expensive. Only foreigners and communists go to the restaurants.

- Weren't you a party member?
- I cannot say anything.

- Well, that's life. Good-by.
- Regards to your wife.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

1. Какви продукти се продават най-много в млекарниците?
2. Какво се сервира в млекарниците освен това?
3. Коя е една от любимите храни на българите?
4. Можете ли да си правите сам кисело мляко?
5. С какво се правят баниците?
6. С какво се правят щруделите?
7. Къде отишли един ден двамата приятели Георги и Иван?
8. Защо отишли те в млекарницата на бай Стоян?
9. Какво попитали те млекаря, когато влезли в млекарницата?
10. Какво им отговорил млекарят?
11. Кога било подквасено млякото?
12. Какво си поръчали двамата приятели най-напред?
13. Какво направил Иван, след като млекарят им донесе по една порция кисело мляко?
14. Защо Иван искал да знае с какво масло била направена баницата?
15. Защо му харесала баницата?
16. С какво масло била приготвена баницата?
17. С какво масло били винаги правени баниците от бай Стоян?
18. Защо баниците на бай Стоян били винаги първокачествени?
19. Какво поискали да поръчат двамата приятели, след като изяли киселото мляко?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

20. Какво обаче им препоръчал млекарят?

21. Каква била баницата, която те поръчали?

22. Какво направили двамата приятели, след като изяли баницата?

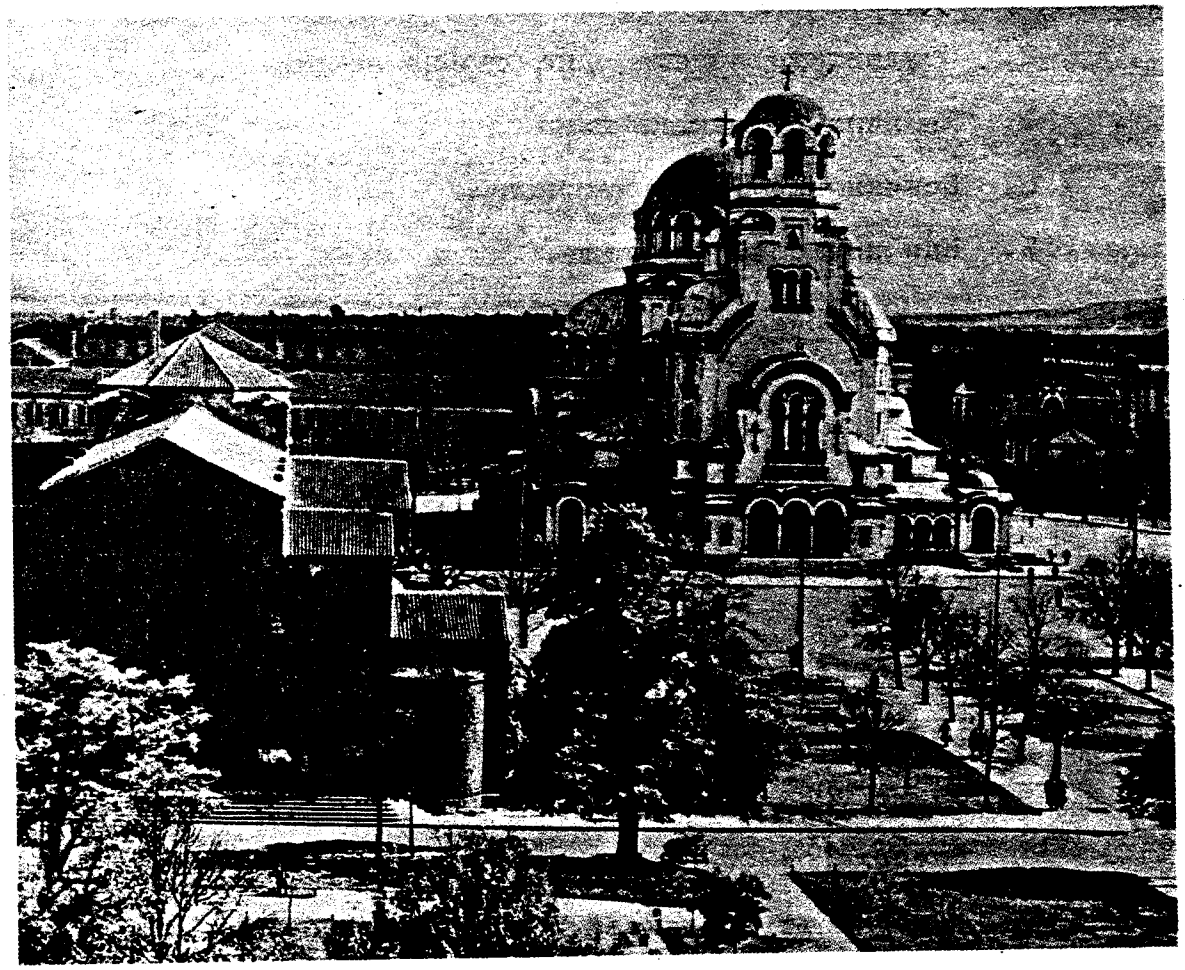

Град София

Църквата "Света София" е била построена през VI век, а църквата "Александър Невски" - в началото на XX век.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Change to passive:

1. Аз поканих тази госпожица.
2. Студентите изпяха една хубава песен.
3. Тя изпи бутилката вино.
4. Всички прочетоха вестника.
5. Ние донесохме книгите.

Част II.

Change to passive, starting with:

Чух, че ..... Разправят, че ..... Казаха ми,че .....
Четох, че .....

1. Млекарят подкваси млякото преди два дена.
2. Бай Стоян донесе поръчката веднага.
3. Тя ме покани на вечеря снощи.
4. Внесоха ги от Германия.
5. Командирът ни наказа.

Част III.

1. Запишете разговора на урока на магнитофонна лента!
2. Отговорете на въпроси 1 - 12.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

баклава́ f.	a dessert of pastry (a special kind of ба́ница filled with nuts and soaked in sugar syrup)
ба́ница f.	pie (made by spreading or rolling & baking several paper-thin sheets of dough, with cheese or spinach, meat, pumpkin)
варе́н, а,о,и	boiled
ви́шна f.	sour cherry
изнена́двам се /от/ изнена́дам се	to be surprised (at,by)
кра́ви, я, е,и	cow
кра́ве ма́сло	butter made from cow's milk
кра́ве мля́ко	cow's milk
млека́р m.with art. ят,я	milkman, dairyman
млека́рница f.	milk shop, milk bar where one can buy or drink milk, eat yoghurt,pie,milk with rice,etc.)
мле́чен, чна,о,и	milk
о́вче, а,е,/о/,и	sheep
о́вче мля́ко	sheep's milk
о́вче ма́сло	sheep's butter
оста́вам дово́лен	to be pleased, satisfied
подква́свам подква́ся, и,их	to ferment (by putting a spoon or two of yoghurt into fresh boiled milk so that it curdles in about 2 to 4 hours)
поръ́чка f.	order
проду́кт m.	product
първока́чествен, а,о,и	first-rate, of the best quality
ря́дък, дка,о,и	thin, rare
спана́к m.	spinach
ти́ква f.	pumpkin
чере́ша f.	cherry
шру́дел m.	strudel

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Розоберачки

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С Е Д Е М Д Е С Е Т И П Е Т И У Р О К

L E S S O N 7 5

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Impersonal Passive

1.

Хората влизат през тая врата.
Влиза се през тая врата.

Хората влизат през тая врата. Влиза се през тая врата.

През коя врата се влиза?
През коя врата се излиза?
може да се влезе
излезе

западната, източната,
главната, южната,
северната
и т. н.

През главната врата ли се влиза?
излиза
Може ли да се влезе през главната врата?
излезе
Може ли да се излезе сега през вратата,
влезе
която се намира на хълма?
Забранено ли е да се влиза през тая врата?
се излиза
През коя врата се влизаше по-рано?
се излизаше
През коя врата ще се влиза, след като
построят новата каменна ограда?
През коя врата ще се излиза?

2.

Как се отива оттуск до Вашингтон?
С какво се пътува по-бързо, с влак или
с автобус?
Колко време се пътува с автобус до.....?
с влак
с самолет

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Колко време се пътуваше оттук до Вашингтон?

преди 20 години?
50
100
200

С какво се пътува сега?
С какво се пътуваше преди 50 години?
100
200

3.

През къде се минава, за да се отиде в.....?
Може ли да се мине по главната улица, която поправят сега?
Може ли да се мине с автомобил по тая улица?
Забранено ли е да се минава с автомобил по тая улица?
Колко минути /часа/ трябва да се върви пеш оттук до.....?
Може ли да се отиде пеш до там?
Забранено ли е да се ходи по тревата?
Може ли да се ходи по тревата?
По-рано се ходеше по тревата, нали?

Седи ли се удобно на този стол?
На какво се седи по-удобно, на стол или на кресло?
На какво се спи по-удобно, на легло или на ....
Забранено ли е да се спи, когато човек е на работа?

и т. н.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

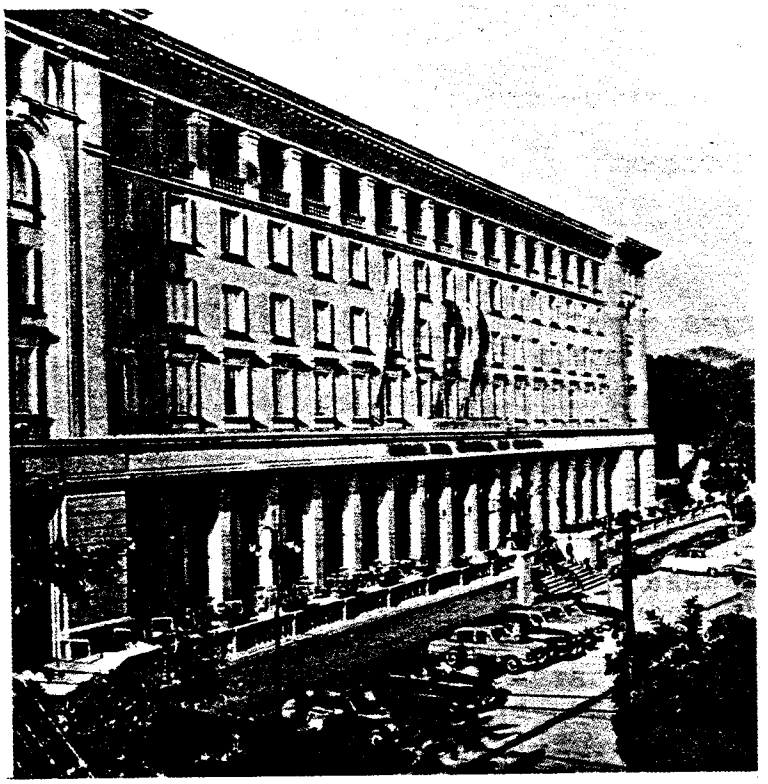

Град Пловдив - хотел Тримонтиум

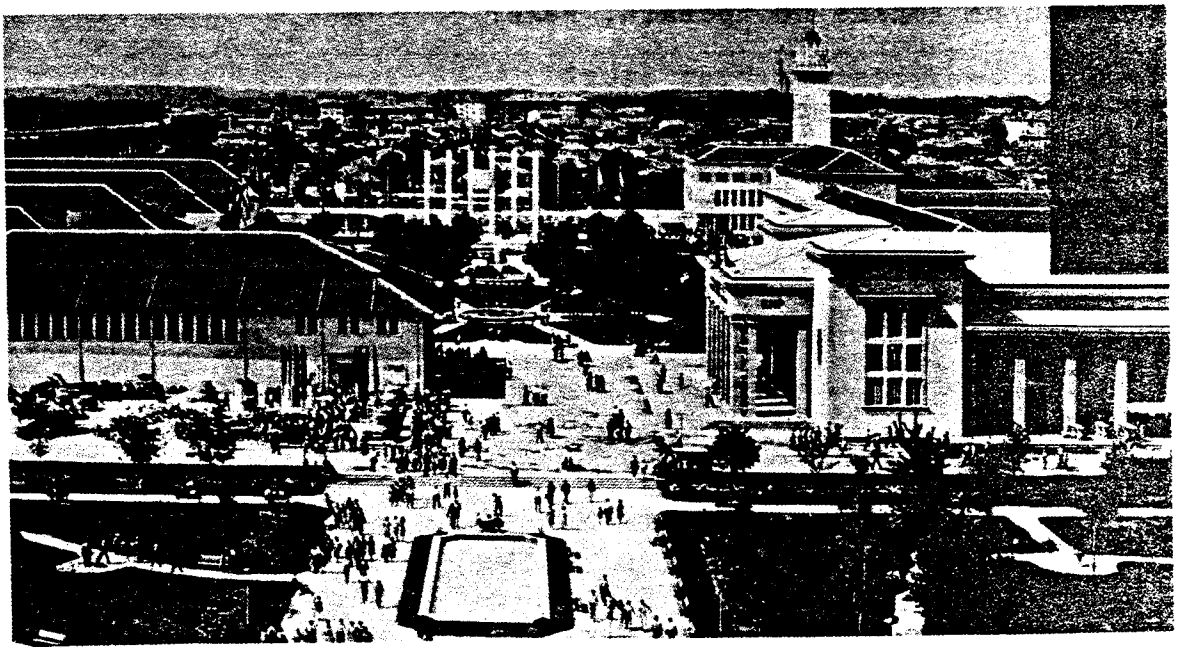

Международният мострен панаир

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

LESSON 25

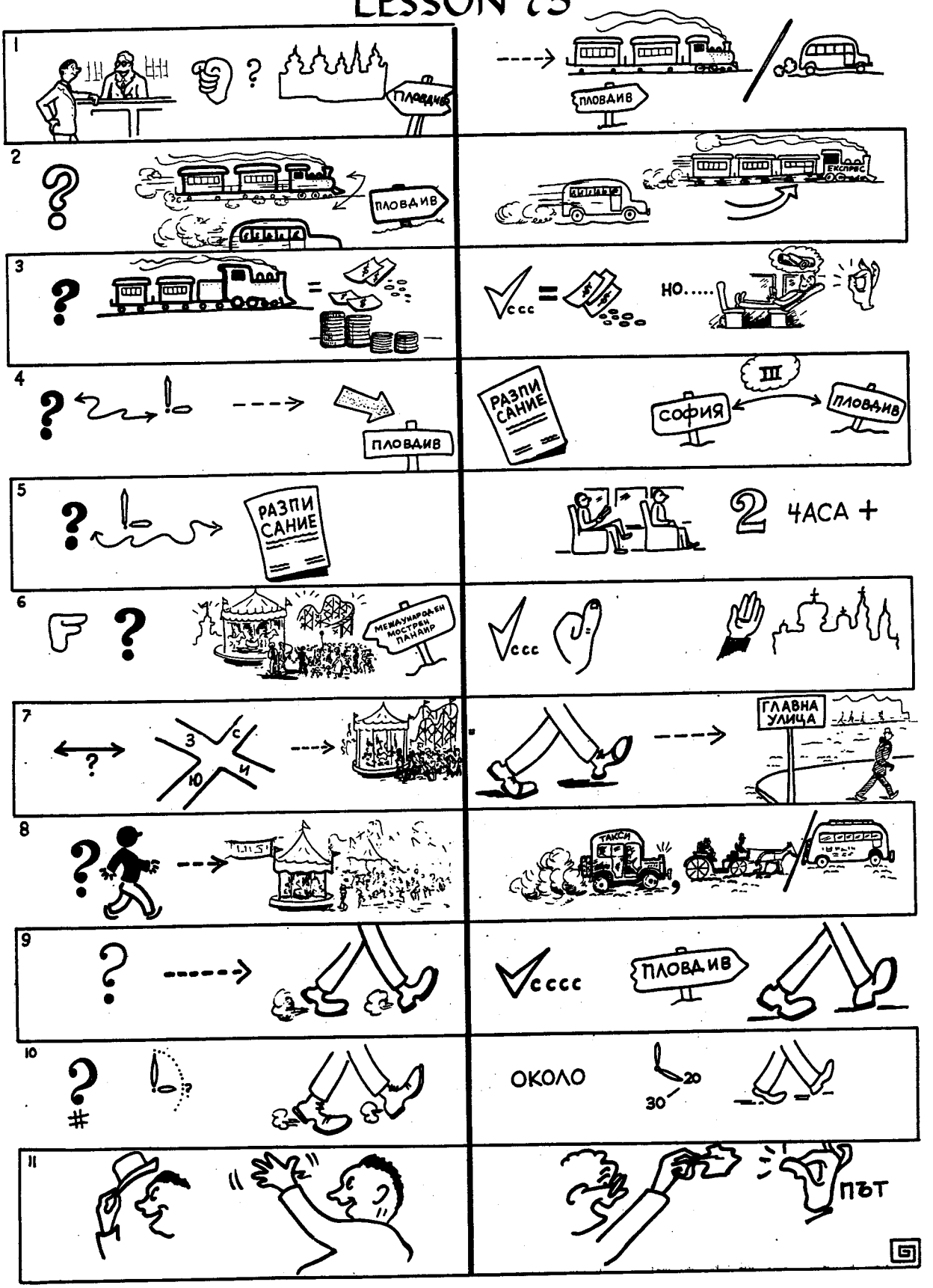

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

УРОК 75 - РАЗГОВОР

ОТИВАНЕ НА ПАНАИР

/Ве́лю и Или́я, са отсе́днали в хоте́л в Со́фия. Те реша́ват да оти́дат в Пло́вдив, за да разгле́дат междунаро́дния мо́стрен панаи́р. Затова́ те съби́рат информа́ции от хотелие́ра за пъту́ването си до Пло́вдив./

Ве́лю:
Хотелие́рът:

- Мо́жете ли ми ка́за как се оти́ва до Пло́вдив?
- Оти́ва се или с влак, или с автобу́с.

- С какво́ се пъту́ва по́-бъ́рзо?
- Разби́ра се, че се пъту́ва по́-бъ́рзо с влак, осо́бено ако е бърз.

- Пъту́ването с влак не е ли по́-ски́по?
- Да, по́-ски́по е, но пък се пъту́ва по́-удо́бно.

- Ко́лко тра́е пъту́ването?
- По ста́рото разписа́ние се пъту́ваше три ча́са.

- А по но́вото?
- Сега́ се пъту́ва са́мо два ча́са и не́що.

- Вие хо́дил ли сте на мо́стрения панаи́р в Пло́вдив?
- Да, бил съм мно́го пъ́ти.

- През къде́ се мина́ва в града́, за да се оти́де на панаи́ра?
- Мина́ва се по гла́вната у́лица.

- С какво́ се оти́ва до панаи́ра?
- Оти́ва се с такси́ или́ с автобу́с.

- Не мо́же ли да се оти́де пеш?
- Разби́ра се, че мо́же да се оти́де и пеш.

- Ко́лко мину́ти тря́бва да се върви́ пеш?
- Около два́йсет-три́йсет мину́ти.

- Благодаря́. Дови́ждане.
- Дови́ждане. На добъ́р път.

---

8. Мо́жете ли ми ка́за = мо́жете ли да ми ка́жете.
The infinitive, i,e. the 3rd pers. singular of the past tense, is sometimes used in phrases like:
мо́жеш ли намери = can you find
не мо́га го търпя́ = I cannot stand him, etc.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИКА

THE IMPERSONAL PASSIVE

Since there is no past passive participle in Bulgarian, the intransitive verbs cannot form participial construction.

The impersonal passive is usually made up of the third person singular of an intransitive verb and of the reflexive particle СЕ.

Examples:

Как се оти́ва до Пло́вдив?	How does one go to Plovdiv?
Как мо́же да се оти́де до панайра?	How can one go to the fair?
До Пло́вдив се оти́ваше са́мо с влак по́-ра́но.	People went to Plovdiv before only by train.
С какво́ се пъту́ва по-бъ́рзо?	By what means does one travel faster?
Пъту́ва се по́-бъ́рзо с самоле́т.	One travels faster by plane.
По́-ра́но се пъту́ваше са́мо с влак.	They used to travel before only by train.
През къде́ се мина́ва в града́?	Which way does one take through the city?
Ко́лко мину́ти тря́бва да се върви́ пеш?	How many minutes does it take to walk?
Вли́за се през гла́вните врати.	People enter through the main gates.
Изли́за се през вратите, които са разпо́ложени на се́вер от голя́мото зда́ние.	One gets out through the gates that are situated north of the big building.
Забране́но е да се хо́ди по трева́та.	It is forbidden to walk on the grass.
Тук се почи́ва на́й-прия́тно.	One can (have a) rest here most pleasantly.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Impersonal Passive

1.

Как се отива до Пловдив?
Как се отиваше до Пловдив по-рано?
Колко часа се пътува сега по новото разписание?
Колко часа се пътуваше по старото разписание?
С какво може да се отиде от пловдивската гара до мострения панаир?
Може ли да се отиде пеш от гарата до панаира за десет минути?
Колко минути трябва да се върви пеш?
През къде се минава, за да се отиде от гарата до мострения панаир?
Покрай кои други места се минава?

2.

Колко минути /часа/ трябва да се върви пеш от.....до.....?
Къде се върви пеш повече, в Европа или в Съединените Щати?
Къде се пътува с автомобил повече, в Русия или в Съединените щати?
С какво се пътува по-бързо, с влак или с автобус?
С какво се пътува най-бързо сега?
С какво се пътуваше преди 50 години?
100
200

Забранено ли е да се ходи по тревата?
се лежи на тревата?
се минава с камион по моста?
се върви пеш по моста?
се се влиза през тая врата?
се излиза през главната врата?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

През коя врата се влиза в стадиона?
се излиза от
може да се влезе в
може да се излезе от

През коя врата ще се влиза в /ще се излиза от/
казармата, след като построят новата ограда?
През коя врата се влизаше по-рано?
се излизаше

Колко време се пътува с автобус до.....?
с влак
със самолет
с автомобил
с мотоциклет
с файтон
с трамвай

А по-рано?

За колко време се отива оттук до....., ако
се върви пеш?
се отиде с автомобил

и т. н.

Международен мострен панаир-изложбена палата "Христо Ботев".

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЧЕТИВО

Двамата приятели , Велчо и Илия, след като разгледаха забележителностите на София, решиха да отидат в гр. Пловдив.Те искаха да разгледат международния мострен панаир, който става всяка година в Пловдив. След като събраха информации от хотелиера за пътуването си до Пловдив, те се качиха на бързия влак и заминаха.

Пътуваха много добре и след два часа бяха на централната пловдивска гара. Понеже идваха в Пловдив за пръв път,те искаха да разгледат добре града. Оставиха багажа си на гардероб в гарата, взеха автобуса и тръгнаха за панаира. Минаха покрай Военния клуб, големия парк до него, централната поща, през центъра на града и се изкачиха към площад "Джумаята".След това улицата се спускаше към другата пловдивска гара "Филипово".Скоро стигнаха до река Марица. Мострените палати са разположени по двата бряга на реката. От далеч видяха знамената на участвуващите в панаира нации.Слязоха от автобуса и започнаха да разглеждат палатите. Имаше много посетители.След няколко часа те привършиха обиколката си и уморени се прибраха в града. Решиха да преспят в един хотел и на следния ден да разгледат останалата част на града.

Пловдив се намира в Южна България. Той е втори по големина след София. Градът е разположен на 7 тепета подобно на град Рим. Има доста модерни здания и хубави градини. Улиците са широки, чисти и по тротоарите им има хубави дървета. Градът изглежда на един голям парк. В града има университет,голяма търговска гимназия, театри и кина, хубави хотели и ресторанти, хубави модерни училища и пр. Много от ресторантите са по тепетата, от които може да се види целия град. Особено нощно време е чудесно. През града минава най-голямата българска река"Марица".

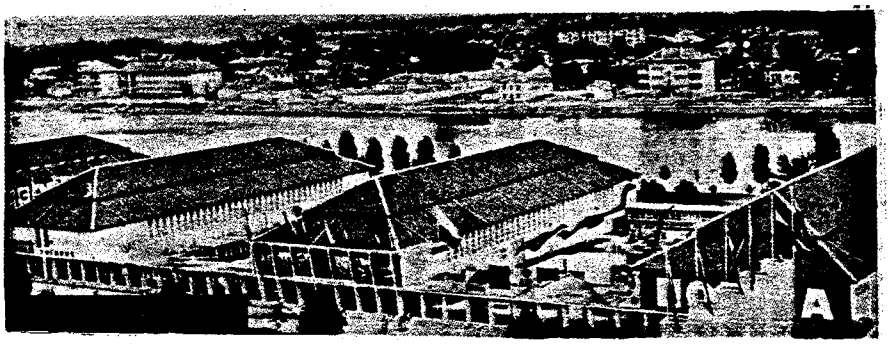

Международният мострен панаир и река Марица

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ПРЕВОД

- Are these goods going to be imported from Eastern Germany?
- I heard that they would be imported from Russia.

- What about the merchandise we were talking about the other day?
- According to the Department of Commerce, it would also be imported from Russia.

- What about the weapons our country needs?
- Don't ask me about it.

- Are we still exporting grapes to Western Europe?
- I don't think so. Somebody told me, I cannot remember who, that this year the grapes will be exported only to the countries behind the Iron Curtain.

- Are they transported by train?
- So far, yes. But this transportation costs a lot. Most of the goods will be transported on ships and barges from now on.

- There are very few private enterprises (businesses) now.
- You are right. All the merchants have become civil servants. They usually work at the Department of Commerce or at the State Department.

- When are we going to be invited by Ivan? He is a big party member now, isn't he?
- His sister told me that he is very busy and we won't be invited by him soon.

- Very good. He talks nonsense all the time.
- Let's not talk about him anymore.

- What about his sister? Why don't we invite her for the concert tomorrow night?
- O.K. Why don't you phone her tonight?

- I don't know her. But I want to meet her.
- I'll introduce you to her at the concert.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВЪПРОСИ

1. Къде са отседнали провинциалистите Велю и Илия?
2. Защо решават да отидат в Пловдив?
3. От кого събират информации за пътуването си до Пловдив?
4. Как се отива до Пловдив?
5. С какво се пътува по-бързо, с влак или с автобус?
6. Колко трае пътуването от София до Пловдив по старото разписание?
7. Колко часа се пътува сега по новото разписание?
8. Кой от Вас е ходил на мострен панаир?
9. С какво може да се отиде от гарата до мострения панаир?
10. Колко минути трябва да се върви пеш от гарата до мострения панаир?
11. Какво правиха двамата провинциалисти, Велчо и Илия, в София?
12. Къде искаха да отидат те, след като разгледаха забележителностите на София?
13. Какво направиха Велчо и Илия, след като събраха информации от хотелиера за пътуването си до Пловдив?
14. Къде пристигнаха те, след като пътуваха два часа?
15. Защо искаха да разгледат добре град Пловдив?
16. Къде оставиха багажа си?
17. Какво направиха двамата, след като оставиха багажа си на гардероб на гарата?
18. През къде минаха те, когато отиваха на мострения панаир?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

19. Къде са разположени мострените палати?

20. Какво видяха отдалеч?

21. Какво направиха, след като слязоха от файтона?

22. Кога се прибраха в града?

23. Какво решиха да правят, след като се прибраха в града?

24. Къде се намира град Пловдив?

25. Как е разположен градът?

26. Защо Пловдив е хубав град?

27. Какво има в град Пловдив?

28. Защо много от ресторантите се намират по тепетата?

29. Коя река минава през града?

Плакат на XVIII Международен мострен панаир в гр. Пловдив.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДОМАШНА РАБОТА

Част I.

Отговорете на следните въпроси:

1. С какво се пътува най-бързо: с влак, с автобус или със самолет?
2. Покрай кои места се минава, за да се отиде от Пловдивската гара до мострения панаир?
3. С какво се пътуваше обикновено преди 50 години?
4. С какво може да се отиде от пловдивската гара до мострения панаир?

Част II.

Разкажете, каквото знаете за град Пловдив и за мострения панаир, който става всяка година там!

— Колко цигари пушиш дневно?
— Зависи колко приятели ще срещна...

— Много се радвам, че те виждам... с цигари!...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

РЕЧНИК

автобу́с m.	bus
бря́г	shore, bank
големина́	size
втóри по големина́	second largest
информа́ция f.	(piece of) information
pl. информа́ции	information
клу́б m.pl. клу́бове	club
Воéнният клуб	the Officer's Club
Мари́ца f.	Maritza, the largest river in Bulgaria
междунaрóден, дна,о,и	international
мóстрен, а,о,и	sample
мострен панаи́р	fair
на́ция f.	nation
обикóлка	tour
пала́та	pavilion
панаи́р m.	fair
Плóвдив	Plovdiv, second largest city situated in South Bulgaria
плóвдивски, ска, ско	of or pertaining to Plovdiv
подóбен, бна,о,и	like, similar
подóбно на	like
преспи́вам	to spend the night, to sleep overnight (not at home)
преспя́, и преспáх	
привъ́ршвам	to wind up, to finish
привъ́рша, и,их	
разполóжен, а,о,и	situated
тепé n.pl. тепéта	hill
учáствувам	to take part, to participate
хотелиéр m.	hotelkeeper
широ́к, а,о,и	wide, broad
ю́жен, ю́жна, о,и	south

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

GRAMMAR INDEX

The Roman numerals II, III, IV, V, VI and VII indicate the Volumes of this Textbook, while the Arabic numerals refer to their pages.

Accent
in Bulgarian in general II 22,23;
of imperative II 211;
neuter nouns II 148;
past tense III 104-106;
short forms of personal pronouns: acc.case III 228; dat.case IV 172-173.

Accusative Case
of personal pronouns;
short forms III 228.

Adjectives
article of - III 138,139;
ending in И,А,О,И III 170;
change in gender & number III 136;
changing Я to Е III 141;
definite article for - III 138,139;
double НН III 138;
indefinite pronouns used as - VII 161-162;
omission of Ъ & Е II 137;
orthography оg - indicating nationality II 19;
past active participle used as - VIII 9;
position of - III 140,141;
stable Е III 137;
vocative case of - VII 53.

Adverbial Participle
formation VII 180;
meaning & usage VII 181-182.

Affirmative Form
of future tense II 175-177;
past tense III 17-19, 46-48, 76,77,104,106;
present tense:
verbs of the 1st group II 125;
verbs of the 2nd group II 103;
verbs of the 3rd group II 73.

Article
definite - of:
adjectives III 138,139,170;
cardinal numerals IV 84-85;
fem.nouns II 76;
masc.nouns ending in a consonant II 45, 104;
ending in a vowel VII 11-13;
ending in Й VII 14-15;
neuter nouns III 49;
plural III 139, II 76,149.

Aspect
and conjugation of - II 182;
formation of - II 180;
imperfective - formed with:
suffix АМ VI 33;
suffix ВАМ VI 57;
suffix ЯМ VI 56;
in Bulgarian II 179;
in general II 177,178;
perfective of СЪМ III 202;
usage of perfective - II 209.

Auxiliary Imperative Form VIII 55.

Auxiliary Verb СЪМ "to be"
present tense:
affirmative form II 17;
interrogative form II 20,21;
interrogative-negative form II 47;
negative form II 17;

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

hearsay form
future tense VI 177;
past tense VI 156;
present & imperfect tenses VI 82;
perfective aspect of - III 202;
past tense II 19;
position of - in the past indefinite tense V 19,20;
present tense of - II 17.

Cardinal Numerals IV 10-14;
special form of - for masc. gender IV 36-37;
article for - IV 84-85.

Change of
consonant sound in:
nouns: К to Ц II 46;
verbs: in жа,ча,ша to за,ка,са III 19.
vowel sound in:
adjectives Я to Е III 41;
masc.nouns III 79;
neuter nouns II 148.

Colloquial Pronunciation of
card. numerals IV 10,ss.

Colloquial Usage of
possessives III 201.

Conjugation & Aspect II 122.

Dative Case of the
personal pronouns, short form IV 170.

Declension of
personal pronouns (short forms), accusative II 228, dative IV 170.

Definite Article of
fem. nouns II 76;
masc. nouns (full art.) II 45;
masc.nouns (short art.) II 104;
neuter nouns II 149;
pronunciation of - II 46.

Degrees of Comparison
comparative III 171-172;
superlative III 172-173.

Demonstratives V 146-147.

Descriptive Imperative VIII 31.

Dialect Forms of
the personal pronouns II 16;
the verbs, 1st group II 125;
the verbs, 2nd group II 103.

Double Forms
of the personal pronouns V 132-134.

Double Negation II 127.

Ending
-М of the verbs, 1st group II 126.

Ending of Nouns
feminine II 43;
masculine II 43;
neuter II 44.

Familiar Form
of personal pronouns II 16;
verb II 16.

Feminine Nouns
definite article II 76;
endings II 43;
vocative case VII 94-95.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

For (preposition)
idiomatic translation into
Bulgarian of - II 19.

Formation of the
imperfective verbs from
perfective VI 30;
imperf. tense IV 138-140;
perfective aspect with suffix
Н IV 58;
perf. verbs by means of a
prefix V 51-62.

Formal Pronoun II 16.

Future Tense
affirmative form II 175;
hearsay form VI 177;
hearsay forms - passive voice
VIII 118;
interrogative form II 176;
inter. -neg. form II 177;
negative form II 175;
of бъда III 202;
of съм III 202;
passive voice VIII 116.

Gender of Nouns II 43.

Groups of Verbs II 73.

Hearsay form of the Verb VI 78-83;
formation of - VI 79;
future tense VI 174-177;
passive voice VIII 121;
passive voice VIII 118;
past indefinite and past perfect
tenses VII 76-77;
past tense VI 155-157;
passive voice VIII 176;
present and imperfect tenses
VI 81-82;
passive voice VIII 142;
има, няма, трябва, може
VI 82.

Idiomatic Use of Present Tense
II 19.

Imperative
descriptive imperative VIII 31;
formation of - II 210;
accent of - II 211;
irregular forms V 50-51;
negative - II 212;
of perfective verbs II 212
special negative forms VIII 54.

Imperfect Tense
formation and meaning IV 138-140;
hearsay form VI 155-157;
passive voice VIII 118;
passive voice VIII 141;
special usage IV 196.

Imperfect Active Participle
formation VI 80;
usage VI 81.

Imperfective Aspect
formed with
suffix -АМ VI 33;
suffix -ВАМ VI 57;
suffix -ЯМ VI 56.

Imperfective Verbs
formation of - from
perfective VI 30, VI 56.

Impersonal Forms
има, няма II 75.

Impersonal Passive VIII 195.

Indefinite Pronouns VII 158-160;
used as adjectives VII 161-162.

Infinitive VIII 54.

Interrogative Form of the Verb
future tense II 176;
1st group II 125;
2nd group II 103;
3rd group II 74;
past tense III 19;
present tense II 125;
съм II 20.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Interrogative-Negative Form
of the Verb
future tense II 176;
past tense II 19;
present tense II 75.

Interrogative Pronouns VI 106-110.

Inversion of the Subject VI 109,110.

Irregular Imperative Forms V 50-51.

Irregular Past Active Participle
V 176-178.

Long Personal Pronouns V 123-124
usage of - V 124.

Masculine Nouns
article of (full) II 45;
article of (short) II 104;
changing К to Ц II 44;
ending in a vowel VII 11-13;
ending in ЕЦ II 45;
ending in Й VII 14;
ending in plural in А IV 86;
ending in plural in Е V 125;
ending of - II 43;
masc. ending in pl. in Е V 125;
monosyllabic - III 78-80;
monosyllabic ending in plural
in И VI 8;
plural after numerals IV 14;
plural of - II 44;
vocative case in Е VI 10;
in ЙО VII 53;
in О VII 52;
in Ю VII 53.

МОГА
present tense III 106;
past tense of - III 106;
usage with another verb III 106.

Meaning & Translation of the
imperfect tense IV 140.

Monosyllabic Masculien Nouns
accent of III 78-80;
ending in plural in И VI 8;
plural III 78;
changing Я to Е III 79;
unchangeable Я III 80.

Negation
double II 127.

Negative Form of the Verb
present tense:
1st group II 125;
2nd group II 103;
3rd group II 74; II 17;
imperative II 212; VIII 54;
future tense II 175;
past tense III 19.

Negative Imperative II 212.

Neuter Gender
accent rule II 148;
nouns of - II 147.

Neuter Nouns
ending in plural in И VI 10.

Nouns
accent rule of - II 148;
changing К to Ц II 44;
ending in a vowel II 76;
ending in ЕЦ and ИН II 45;
used after numerals IV 85-86;
feminine II 76;
gender of - II 43;
indicating nationality II 19;
masculine II 43-45;
ending in a vowel VII 11-13;
ending in Й VII 14;
ending in pl. in: Е V 125;
И VI 8;
vocative case in: Е VI 10;
ЙО VII 53; О VII 52; Ю VII 53;
monosyllabic masculine III 78-80;
neuter II 147;
neuter - ending in pl. in И VI 10.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Numerals
cardinal IV 10-14;
ordinal V 88-81;
special form of the cardinal numerals for masc. gender IV 36-37.

Omission of the Personal Pronoun when used as a subject II 18.

Ordinal Numerals V 86-91.

Orthography
of the def. article II 104;
of nouns & adjectives indicating national origin II 19.

ОТБЕЛЕЖА
past tense of - III 107.

Participial Passive VIII 92.
future tense VIII 116;
hearsay forms of - VIII 118;
future tense VIII 121;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 176;
present tense VIII 120;
imperfect tense VIII 141;
past tense VIII 175;
present tense VIII 94.

Participle
adverbial VII 180-182;
imperfect active VI 80,81;
past active V 14,16;
as adjective VIII 9,10;
past passive participle VIII 70;

Passive
additional features of - VIII 96;
impersonal VIII 195;
past participle VIII 89;
participial VIII 92;
reflexive VIII 93.

Passive Voice VIII 89.
future tense VIII 116;
hearsay forms VIII 118;
imperfect tense VIII 141;
past tense VIII 175;
present tense VIII 94.

Past Active Participle V 14-16;
as adjective VIII 9,10;
accent V 15;
change of Я to Е V 16;
formation V 15;
irregular forms V 176-178.

Past Indefinite Tense V 16-19;
formation V 16;
hearsay forms of - VII 76-77;
meaning and translation V 40.

Past Passive Participle VIII 89-91;

Past Perfect Tnese V 200-204;
formation V 200;
hearsay forms of - VII 76-77;
usage V 202.

Past Tense
accent of the - III 104-106;
disappearance of the root vowel III 48;
ending of - III 16;
formation of - III 17-19; 46-48
verbs of the 1st group
Е to Я III 18;
Е to А III 48;
жа, ча, ша to за, ка, са III 19; ох III 46,47;
hearsay form VI 155-157;
passive voice VIII 118;
interrogative form III 19;
interrogative-negative III 19;
negative form III 19;
of могa III 106;
of съм III 19;
verbs of the 2nd group III 76-77;
И to Я III 77;
Я to А III 77;
the verb взема III 77;
verbs of the 3rd group III 104;
passive voice VIII 175.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Perfective Aspect
formation in general II 180;
formation of - by means of a prefix V 51-62;
with suffix Н IV 58-60;
usage II 209;
of съм III 202.

Personal Pronouns
accent IV 172;
accusative case III 228;
dative case IV 170-174;
dialect form II 16;
double forms VI 132-134;
familiar form II 16;
formal II 16;
insertion of - in the past indefinite tense V 21,22;
long forms of - V 123,124;
place in general IV 173;
position of the short pers.pron. in past indef.tense V 21,22; in past perfect tense V 203;
short forms III 208;
subjective case II 16;
usage in general IV 170;
usage of - as possessives V 174-176.

Place in the Sentence of the
reflexive pronoun IV 112,113;
short personal pronoun IV 173.

Plural of Nouns
after numerals with the word души - IV 37;
after колко and няколко IV 14;
ending in a vowel II 76;
ending in ЕЦ and ИН after numerals IV 85-86;
feminine nouns II 76;
masculine nouns II 44;
monosyllabic masculine nouns III 78;
neuter nouns II 147,148.

Position of the Short Pers. Pron.
when used as possessives V 176;
when used with the past indefinite tense V 21,22;
when used with the past perfect tense V 203.

Possessives III 200,201;
colloquial usage of - III 201.

Present Participle V 226-229;
formation V 226, 227;
usage V 228, 229.

Present Perfect Tense
translated with present tense in Bulgarian II 19.

Present Tense of the Verbs
of the 1st group II 125;
of the 2nd group II 103;
of the 3rd group II 73;
of съм - II 20;
hearsay form VI 155-157; passive voice VIII 118;
passive voice VIII 94.

Pronunciation of
definite art.,masc.gender II 104;
present tense:
1st group II 125;
2nd group II 103;
3rd pers. plural of съм II 16.

Pronouns
demonstrative V 146;
indefinite VII 158-160; used as adjectives VII 161-162;
interrogative VI 106-110;
personal, subject form II 17; familiar form II 16; formal II 16;
relative VII 133-137.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Questions
formation of - II 20.

Reflexive Form of the Verb
IV 110-113.

Reflexive Passive VIII 93.
future tense VIII 117;
hearsay forms of - VIII 119;
future tense VIII 122;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 177;
present tense VIII 121;
imperfect tense VIII 142;
past tense VIII 175;
present tense VIII 95.

Reflexive Pronouns IV 110-113;
place IV 112-113;
usage of си as possessive
V 175,176.

Relative Pronouns
declension of който VII 136-137;
formation VII 133-134;
usage VII 134-136.

Short Art. of Masc. Nouns II 104.

Short Forms of the Personal Pronouns
accusative case III 223;
dative case IV 170-174.

Since, idiomatic translation of - into Bulgarian II 19.

Special Form of the cardinal numerals for
masculine gender IV 36-37.

Special Negative Forms of the imperative VIII 58;

Special Usage of imperfect tense IV 196.

Structure of the Simple sentence II 17.

Suffix Н
used for formation of the perfective aspect IV 58-60.

Tenses
imperfect IV 138-140;
future II 175-177;
past II 16-19; 46,48; 76,77; 104-106;
past indef. V 16-22;
past perfect V 200-204;
present II 73,103.

Usage of the
perf. aspect in present tense
II 209;
pers. pron., dat. case V 170-172;
reflexive pronoun as possessive
V 175,176;
short personal pronouns as possessives V 174-176.

Verb
the - II 72.

Verbs
changing
К to Ч, Г to Ж II 126;
of the 1st group II 126;
of the 2nd group II 123;
of the 3rd group II 73;
ending М in the 1st group
II 126;
having one form for imperfective and perfective aspects V 91-94.

Vocative Case of
adjectives VII 53-54;
feminine nouns VII 94-95;
masculine nouns
ending in: Е VI 10, VII 52;
ЙО VII 53; О VII 52; Ю VII 53.
Voice
passive VIII 89;

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

СПИСЪК НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ

		Страница
1.	Чиста работа	6
2.	Ученички ронят царевица	15
3.	Надоила повече мляко	15
4.	Комбайнери вършеят с комбайни	21
5.	Жетва	22
6.	Маршовата стъпка е стегната	27
7.	Редник целува бойното знаме	28
8.	Заклех се!	28
9.	Майчинска целувка	28
10.	Бойното знаме	36
11.	На хоро	40
12.	Ходом марш!	43
13.	Приятни са кратките почивки	44
14.	На хоро	49
15.	Масата е сложена	50
16.	Свръхделикатност	53
17.	Нищо няма	56
18.	Преодаляване на заразен участък	63
19.	Български войник	68
20.	Когато няма отпуска	71
21.	Оръжието трябва да бъде изправно	74
22.	Разстрел	75
23.	Баня Хисаря - старата крепостна стена	86
24.	Жена пие лечебна вода	86
25.	Село Банкя - плавателният басейн	86
26.	Централната баня в София	100
27.	Строеж на морски кораб	106
28.	Гара Русе	112
29.	Мостът при гр. Русе	115
30.	Град Русе	115
31.	Краве масло	122
32.	Износ с камиони	127
33.	Разтоварване и натоварване на кораби	127
34.	Български тютюни и цигари за износ	132
35.	Курортисти в гр. Несебър	138
36.	На плажа	140
37.	Град Несебър	143
38.	Черноморски плаж	148
39.	Към плажа	151
40.	На плажа	151

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

41. Златните пясъци - хотели _____ 154
42. Христо Ботев _____ 156
43. _____
44. Танкисти зареждат танка с боеприпаси _____ 162
45. Гранатометен разчет води огън по "противникови" танкове _____ 163
46. Българска телеграфна агенция /БТА/ _____ 172
47. Неграмотни _____ 177
48. Град София - две църкви _____ 185
49. Розоберачки _____ 188
50. Град Пловдив - хотел Тримонциум _____ 192
51. Международният мострен панаир _____ 192
52. Изложбена палата "Хр. Ботев" _____ 197
53. Международният мострен панаир и река Марица _____ 198
54. Плакат на XVIII Международен мострен панаир в гр. Пловдив _____ 201

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School